

Center for Kommunikation

Indsatskatalog

Indhold

Center for Kommunikation	6
Begreber.....	6
ABONNEMENT	8
1. HØRE	8
Hørenedsættelse, lydfølsomhed, tinnitus og andre hørelaterede vanskeligheder	8
1.1. Udredning og afklaring af mål	8
1.2. Udredning og afprøvning	9
1.3. Afgrænset intervention med udredning og undervisning ift. tinnitus	10
1.4. Afgrænset intervention med udredning og undervisning ift. lydfølsomhed	12
1.5. Holdundervisning til personer med tinnitus	13
1.6. Holdundervisning til personer med lydfølsomhed.....	14
1.7. Afgrænset intervention mhp. brug af høreapparater	16
1.9. Specialrådgivning målrettet personer i erhverv	17
1.10. Holdundervisning til erhvervsaktive	18
1.11. Specialrådgivning til unge med hørenedsættelse – overgangsvejledning.....	20
1.12. Afgrænset intervention til personer med nedsat skelneevne.....	21
1.13. Holdundervisning til personer med nedsat skelneevne.....	23
Cochlear Implant (CI)	24
1.15. Forløb til personer med Cochlear Implant (CI)	25
1.16. Afgrænset intervention til personer med Cochlear Implant (CI).....	27
Døvblinde – tværfaglig Høre og Syn.....	28
1.25. Udredning og afprøvning med henblik på kontaktperson-ordning	28
1.26. Introduktion til nye §98 kontaktpersoner	30
1.27. Årsforløb kompetenceudvikling for §98 kontaktpersoner	31
2. TALE.....	34
Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder	34
2.1. Udredning og afklaring af mål	34
2.2. Individuelt forløb til personer med afasi	35
2.3. Holdundervisning til personer med afasi.....	37
2.4. Afgrænset intervention til personer med afasi.....	38
2.5. Individuelt forløb til personer med dysartri	40
2.6. Holdundervisning til personer med dysartri.....	42
2.7. Afgrænset intervention til personer med dysartri.....	43
2.8. Individuelt forløb til personer med verbal apraksi	45
2.9. Holdundervisning til personer med verbal apraksi.....	46

2.10. Afgrænset intervention til personer med verbal apraksi	48
2.11. Individuelt forløb til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder	50
2.12. Holdundervisning til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder	51
2.13 Afgrænset forløb til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder	53
2.14. Individuelt forløb til personer med dysartri som følge af Parkinson sygdom.....	55
2.15. Holdundervisning til personer med dysartri som følge af Parkinson sygdom	56
2.16. Forløb til personer med talesproglige vanskeligheder som følge af ALS	58
2.17. Forløb til personer med medfødt hjerneskade eller udviklingshæmning	60
2.18. SCA holdundervisning - samtalestøtte for pårørende	61
2.19. Forløb til børn og unge med følger efter hjerneskade og behov for særligt specialiseret indsats	63
Stemme- og udtalevanskeligheder	64
2.20. Udredning og afklaring af mål	64
2.36 Afgrænset intervention stemme	66
2.21. Individuelt forløb til personer med fonasteniske stemmevanskeligheder	67
2.22. Holdundervisning til personer med fonasteniske stemmevanskeligheder	69
2.23. Individuelt forløb til personer med organiske stemmevanskeligheder	70
2.24. Holdundervisning til personer med organiske stemmevanskeligheder	72
2.25. Individuelt forløb til personer med transkønnede stemmevanskeligheder.....	73
2.26. Holdundervisning til personer med transkønnede stemmevanskeligheder	75
2.27. Individuelt forløb til personer med EILO/VCD.....	76
2.28. Holdundervisning til personer med EILO/VCD	78
2.29. Individuelt forløb til personer med stammen eller løbsk tale.....	79
2.30. Holdundervisning til personer med stammen eller løbsk tale	81
2.31 Forløb til personer med læsp og andre udtalevanskeligheder.....	82
2.32. Holdforløb til personer med læsp og andre udtale vanskeligheder	84
2.33. Forløb til personer med udtalevanskeligheder som følge af ectomi i mundhulen	85
2.34. Forløb til personer med laryngectomi	87
2.35. Forløb til børn med behov for særligt specialiseret indsats ift. stemmevanskeligheder	88
3. SYN	91
Optik.....	91
3.1. Svagsynoptisk udredning	91
3.2. Special optisk udredning.....	92
3.3. Special optisk udredning og afprøvning af personer med hjernebetinget synsnedsettelse	94
Børn og unge med synsnedsettelse.....	96
3.4. Udredning af svagsynede børn og unge 0-18 år, der ikke er tilmeldt Synsregistret.....	96
3.5. Årsforløb svagsynede og blinde børn 0-6 år	97

3.6. Årsforløb svagsynede børn og unge 6-18 år.....	99
3.7. Årsforløb blinde børn og unge 6-18 år.....	101
3.8. Årsforløb svagsynede børn 0-18 år – specialområdet	102
3.9. Årsforløb blinde børn og unge – specialområdet 0-18 år	104
Voksne med synsnedsettelse.....	105
3.10. Udredning og afprøvning	105
3.11. Afgrænset intervention til personer med synsnedsettelse eller blindhed	107
3.13. Udredning og afprøvning vedrørende belysning.....	108
3.14. Forløb vedrørende IT.....	110
3.15. Forløb vedrørende Hjerneskade.....	112
3.16. Forløb vedrørende ADL (Activities of Daily Living).....	114
3.17. ADL (Activities of Daily Living) - hold for personer med synsnedsettelse og blindhed.....	115
3.18. Forløb vedrørende orientering og mobility (O&M)	117
Døvblinde – tværfaglig Høre og Syn.....	119
4.25 Udredning og afprøvning med henblik på kontaktperson-ordning	119
4.26. Introduktion til nye §98 kontaktpersoner	119
4.27 Årsforløb kompetenceudvikling for §98 kontaktpersoner	119
4. NEURO.....	121
Forløb til personer med følger efter hjerneskade.....	121
4.1. Udredning og afklaring af mål.....	121
4.2. Individuelt forløb til personer med følger efter hjerneskade	122
4.3. Holdundervisning - Aktivitet og Hverdagsliv	124
4.4. Forløb - Aktivitet og Beskæftigelse	125
Pårørende til personer med følger efter hjerneskade.....	127
4.7. Udredning og afklaring af mål	127
4.8. Børn og unge som pårørende	129
4.9. Holdundervisning - Webinar for voksne pårørende	130
4.10. Individuelt forløb for nære pårørende	132
4.11. Holdundervisning for nære pårørende	133
Personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning.....	135
4.16. Tidlig indsats til personer med følger efter hjernerystelse	135
4.12. Udredning og afklaring af mål	136
4.13. Individuelt forløb for personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning	138
4.14. Holdundervisning for personer med senfølger efter hjernerystelse	140
4.15. Webinar til voksne pårørende til personer med senfølger efter hjernerystelse	141
ADHD OG AUTISME SPEKTRUM FORSTYRRELSE.....	143

4.40. Udredning og målsætning	143
4.41. Forløb for personer med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse	144
4.42. Holdforløb ADHD R&R2.....	145
4.51. Neuropsykologisk undersøgelse og afdækning af kognitive vanskeligheder.....	147
Supervision af andre faggrupper.....	149
5. INFORMATIONS OG KOMMUNIKATIONS TEKNOLOGI (IKT).....	151
Alternativ supplerende kommunikation (ASK)	151
5.1. Udredning og afprøvning	151
5.2. Forløb ved hurtigt progredierende lidelse	152
5.3. Forløb ift. kommunikationsvanskeligheder for langsomt progredierende lidelse	154
5.4. Forløb til voksne med hjerneskade og behov for IKT	155
5.5. Forløb til børn med hjernepåvirkning eller - skade og særligt specialiseret IKT-indsats	157
5.6. Forløb til personer med behov for alternativ betjening.....	158
5.7. Årsforløb for teknisk bistand til ASK hjælpemidler	160
Struktur og planlægning	161
5.8. Udredning og afprøvning	161
5.9. Forløb for børn/unge med følger af ADHD eller anden udviklingsforstyrrelse	162
5.10. Forløb for voksne med ADHD eller anden udviklingsforstyrrelse.....	164
5.11. Forløb til personer med demens eller anden progredierende lidelse	165
Læse- og skrivestøtte	167
5.12. Udredning mhp. støtte til privat brug.....	167
5.13. Forløb mhp. installation og instruktion af hjælpemiddel til privat brug.....	168
TILKØB.....	170
INDSATSER I RELATION TIL BØRN OG UNGE.....	170
Tale & Neuro.....	170
2.55. Individuel udredning og forløb til børn og unge med transkønnede stemmevanskeligheder.....	170
4.55 Børn og unge som pårørende	171
2.54 Logopædisk indsats målrettet børn og unge	173
Syn & IKT.....	173
3.53. Syn eller IKT-indsats målrettet børn og unge	173
Høre.....	173
1.54 Høre-indsats målrettet børn og unge.....	173
TILKØBS-INDSATSER I RELATION TIL JOB OG BESKÆFTIGELSE	174
HØRE.....	174
1.50. Forløb til personer tilknyttet beskæftigelse mhp. hjælpemidler og arbejdspladsindretning.....	174
SYN.....	175

3.50. Forløb til personer tilknyttet beskæftigelse mhp. hjælpemidler, arbejdspladsindretning m.v.	175
NEURO	177
4.50. Faglig status til jobcentre	177
4.43. PAL funktion R&R2.....	178
4.44. Mentorfunktion	179
ØVRIGE TILKØB MÅLRETTET VOKSNE	180
HØRE	180
1.51. Høreomsorg.....	180
TALE & NEURO	181
2.50. Intensiv CILT træning til personer med afasi.....	181
2.51. Individuelt forløb for personer med demens.....	182
4.52. Psykologisk samtaleterapi	184
INFORMATION OG KOMMUNIKATIONS TEKNOLOGI (IKT)	185
5.50. Udredning og afprøvning mhp. støtte til erhverv.....	185
COORDINERING AF INDSATS	187
6. Koordinering af tværfaglig/tværasektoriel indsats	187
KURSER OG SUPERVISION MÅLRETTET FAGPERSONER.....	188
Skræddersyet kursus eller oplæg til foreninger.....	188
SCA-kursus for fagpersoner	188

Center for Kommunikation

Center for Kommunikation løser opgaver inden for Tale, Høre, Syn, Neuro og IKT-området.

Opgaverne er overordnet kendetegnet ved at være inden for det specialiserede område, hvor opgaverne ofte er komplekse, kræver tværfaglig indsats og/eller specialiseret indsats.

Center for Kommunikation har abonnementsaftale med de 6 kommuner i Vestklyngen, og sælger derudover en række indsatser som tilkøb.

Nogle indsatser er nødvendige at gennemføre i klinik og afprøvningslokaler, men indsatsen løses som oftest på Center for Kommunikation's udbudssteder i abonnementskommunerne. Er det nødvendigt for indsatsen, kan der tilbydes besøg i hjemmet.

Der anvendes digitale løsninger i det omfang, det er muligt.

Center for Kommunikation har desuden kontrakt med:

- SPS STUK, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
- Region Midt, justering af høreapparater

Center for Kommunikation underviser løbende på forskellige uddannelser inden for de specialiserede områder, og er medlem af Danske Tale-, Høre-, Synsinstitutioner i Danmark (DTHS).

Begreber

Nedenfor findes definitioner af de begreber, der bruges i indsatskataloget.

Abonnement

Indsatserne, der er beskrevet under abonnement, er indsatser, der aktuelt ydes inden for abonnement.

Afgrænset intervention

Borger ses typisk over 1-2 gange mhp. én afgrænset indsats.

Digitale løsninger

Er f.eks. telefon, digitale spørgeskemaer og virtuel teknisk support, vejledning eller undervisning

DTHS

Danske Tale-, Høre-, Synsinstitutioner i Danmark (DTHS) er en landsdækkende paraplyorganisation af institutioner, der leverer specialpædagogiske og rehabiliterende indsatser for borgere med funktionsnedsættelser på det kommunikative område. DTHS faciliterer et landsdækkende samarbejde blandt fagfolk, udarbejder God Praksis beskrivelser og er faglig sparringspartner for ministerier, regioner, kommuner og brugerorganisationer.

Forløb

Dækker typisk over længere – eller flere sammenhængende indsatser, hvor borger ses over flere gange og forløbet kan f.eks. indeholde både vejledning og undervisning. Forløbene indeholder niveau 1-3

Holdundervisning

Er målrettet borgere og pårørende

ICF

Center for Kommunikation arbejder ud fra ICF-tilgang. International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) er både en bio-psyko-social helhedsmodel og en klassifikation.

Indsatsers nummering og navn

Hver indsats har et unikt nummer mhp. at kunne identificere dem i systemet, samt et navn der beskriver indsatsen.

Kurser

Er målrettet fagpersoner

Tilkøb

Indsatserne, der er beskrevet under tilkøb, er indsatses, der aktuelt ydes som tilkøb fra offentlige instanser. Kommuner, der i forvejen har abonnement, kan tilkøbe ydelser til abonnementstakst.

Timer

Antal konfrontationstimer i en given sag, dvs. det faktiske timetal, der anvendes til f.eks. undervisning og vejledning. Det angivne timetal er eksklusiv tid til forberedelse, teknisk opsætning, kørsel m.m.

Udredning og afklaring af mål

Anvendes typisk om udredning, afprøvning og målsætning inden for lov om specialundervisning for voksne

Udredning og afprøvning

Anvendes typisk om udredning og afprøvning inden for serviceloven. Indeholder også sagsfremstilling.

ABONNEMENT

1. HØRE

Høreområdet hjælper personer med hørevanskeligheder. I tilknytning til opgaven findes der på Center for Kommunikation i Herning lokale til afprøvning af hjælpemidler. Alle fagspecialister har særlig uddannelse inden for specialet.

Hørenedsættelse, lydfølsomhed, tinnitus og andre hørerelaterede vanskeligheder

1.1. Udredning og afklaring af mål

Indsatsområde

Høre, personer med hørenedsættelse, lydfølsomhed, tinnitus og andre hørerelaterede vanskeligheder.

Indsatsnavn

Udredning og afklaring af mål.

Målgruppe

Personer med kommunikationsvanskeligheder som følge af hørenedsættelse, tinnitus og lydfølsomhed.

Formål/mål

Formålet med udredningen er at udrede personens funktionsnedsættelse i hverdagen.

Mål kan f.eks. være at:

- personens behov og muligheder for afhjælpning eller kompensering er afdækket
- der på baggrund af udredningen er lavet en plan for evt. videre forløb

Visitationskriterier

- Personen har en lægelig konstateret hørenedsættelse eller hørerelateret vanskelighed
- Personen eller pårørende/personale observerer forandringer i de kommunikative forhold, som begrænser personen i at kommunikere med sine omgivelser
- Personen observerer væsentlig generende tinnitus og/el. lydfølsomhed, som begrænser personen i hverdagen

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Fagperson i kommunen
- Speciallæge.

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt i National God Praksis: Hørevanskeligheder – Vejledning i udredning, aug. 2017 hørevanskeligheder.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder udredning, evt. diagnosticerende undervisning mhp. at afdække undervisningspotentiale, udarbejdelse af undervisningsplan, rådgivning og vejledning.

Resultat

Udredningen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og evt. muligheder for at afhjælpe eller kompensere.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopnåelse.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4		

1.2. Udredning og afprøvning

Indsatsområde

Høre, personer med hørenedsættelse.

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning.

Målgruppe

Personer med hørenedsættelse eller hørerelateret lidelse, som har behov for en hjælpemiddelløsning, som i væsentlig grad kan kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen i hjemmet i dagligdagen, eller for at personen kan udøve et erhverv.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at udrede personens funktionsnedsættelse i hverdagen mhp. en hjælpemiddelløsning.

Mål kan f.eks. være at:

- personens behov og muligheder for afhjælpning eller kompensering er afdækket
- personen kan anvende relevant hjælpemiddel

Visitationskriterier

- Personen er afsluttet i høreklub regi
- Personen har en hørenedsættelse/hørerelateret lidelse, der begrænser vedkommende i hverdagen

Til grund for vurderingen ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende

- Fagperson i kommunen
- Speciallæge.

Lovgrundlag

Lov om social service § 112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Ankestyrelsens praksisbeskrivelse om hjælpemidler og behandlingsredskaber, November 2017. National God Praksis: Hørevanskeligheder – Vejledning i udredning, august 2017.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet tager udgangspunkt i ICF metoden og kan indeholde udredning mhp. at afdække hjælpemiddeltypen og behov, instruktion, vejledning og afprøvning af hjælpemidlet.

Resultat

Udredningen afsluttes med en sagsfremstilling.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Værd at bemærke

Der er evt. aftale med leverandør af høretekniske løsninger jf. deltagelse i KomUdbud.

Ansøgning om støtte til hjælpemidler, jf. § 112 skal som udgangspunkt indgives digitalt via www.borger.dk.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
År	1	1	4
Administration		1,5	2
Teknisk bistand			
I alt antal timer		2,5	6

1.3. Afgrænset intervention med udredning og undervisning ift. tinnitus

Indsatsområde

Høre, tinnitus.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention med individuel udredning og undervisning ift. tinnitus.

Målgruppe

Personer der, som følge af tinnitus, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse følgevirkningerne af tinnitus.

Mål kan f.eks. være at:

- give personen forståelse for sin tinnitus, og hvilke faktorer der kan påvirke tinnitus negativt
- give personen indsigt i relevante mestringsstrategier mhp. at afhjælpe og håndtere sin tinnitus

Visitationskriterier

- Personen har væsentlig generende tinnitus, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse, sansepåvirkning og aktive medvirken vurderes til individuel intervention

- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Til grund for vurderingen ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Dokumentation fra ørelæge

Henvendelse

- Personen eller evt. pårørende
- Fagperson i kommunen
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt i national God Praksis. Vejledning Tinnitus og hyperakusis. November 2017.

Indhold, tilgange og metoder

Interventionen tager udgangspunkt i personernes situation, behov og ressourcer. Afsættet er i et eller flere af følgende emner:

- Generelle mestringsstrategier og andre kognitive redskaber
- Søvn og energiforvaltning
- Teori om ørets anatomi og hjernens bearbejdning af lyd
- Viden om personens individuelle høremæssige problematik, med udgangspunkt i personens audiogram

Resultat

Indsatsen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopfyldelsen. Tinnitus er ofte en varig lidelse, der kan variere i omfang, hvor personer med tinnitus over en årrække kan have behov for flere enkeltstående interventioner.

Værd at bemærke

Ved commotio kan der indgå et tværfagligt samarbejde med Neuro.

Der kan i nogle tilfælde henvises til ørelæge for vurdering med henblik på høreapparatbehandling.

Antal timer	Niveau 1		
Ata		1,5	
Administration		1	
Teknisk bistand			
I alt antal timer		2,5	

1.4. Afgrænset intervention med udredning og undervisning ift. lydfølsomhed

Indsatsområde

Høre, lydfølsomhed.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention med individuel udredning og undervisning ift. lydfølsomhed.

Målgruppe

Personer der, som følge af lydfølsomhed, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse følgerne af lydfølsomheden.

Mål kan f.eks. være at:

- give personen forståelse for sin lydfølsomhed og hvilke faktorer, der kan påvirke lydfølsomheden negativt
- give personen forståelse for relevante mestringsstrategier mhp. at afhjælpe og håndtere lydfølsomheden

Visitationskriterier

- Personen har væsentlig generende lydfølsomhed, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse, sansepåvirkning og aktive medvirken vurderes til individuel intervention
- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Til grund for vurderingen ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Dokumentation fra ørelæge

Henvendelse

- Personen eller evt. pårørende
- Fagperson i kommunen
- Sygehus
- Speciallæge.

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt national God Praksis. Vejledning Tinnitus og hyperakusis. November 2017.

Indhold, tilgange og metoder

Udredningen/interventionen tager udgangspunkt i personernes situation, behov og ressourcer. Afsættet er i et eller flere af følgende emner:

- Generelle mestringsstrategier og andre kognitive redskaber
- Søvn og energiforvaltning
- Teori om ørets anatomi og hjernes bearbejdning af lyd
- Viden om personens individuelle høremæssige problematik, med udgangspunkt i personens audiogram

Resultat

Indsatsen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopfyldelsen. Lydfølsomhed er ofte en varig lidelse, der kan variere i omfang, hvor personer med lydfølsomhed over en årrække kan have behov for flere enkeltstående interventioner.

Værd at bemærke

Ved commotio kan der indgå et tværfagligt samarbejde med Neuro.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	1		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	2		

1.5. Holdundervisning til personer med tinnitus

Indsatsområde

Høre, tinnitus.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med tinnitus.

Målgruppe

Personer der, som følge af tinnitus, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med holdundervisning er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- give personen forståelse for sin tinnitus og hvilke faktorer, der kan påvirke tinnitus negativt
- give personen indsigt i relevante mestringsstrategier mhp. at afhjælpe og håndtere tinnitus i sit hverdagsliv
- personen kan drage fordel af synergieffekten ved deltagelse i holdundervisning og få nye perspektiver på de gener, personen har

Visitationskriterier

- Personen har væsentlig generende tinnitus, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse, sansepåvirkning og aktive medvirken vurderes til holdundervisning
- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Til grund for vurderingen ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Dokumentation fra ørelæge

Henvendelse

- Personen eller evt. pårørende

- Fagperson i kommunen
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt i national God Praksis. Vejledning Tinnitus og hyperakusis. November 2017

Indhold, tilgange og metoder

Holdundervisningen tager udgangspunkt i deltagernes situation, behov og ressourcer. Afsættet er i et eller flere af følgende emner:

- Teori om ørets anatomi og hjernes bearbejdning af lyd
- Generel information og teori om tinnitus
- Generelle mestringsstrategier og andre kognitive redskaber
- Søvn- og energiforvaltning

Resultat

Indsatsen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopfyldelsen. Tinnitus er ofte en varig lidelse, der kan variere i omfang, hvor personer med tinnitus over en årrække kan have behov for flere enkeltstående interventioner.

Værd at bemærke

Ved commotio kan der indgå et tværfagligt samarbejde med Neuro. Der kan i nogle tilfælde henvises til ørelæge mhp. høreapparatbehandling.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2,5		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3,5		

1.6. Holdundervisning til personer med lydfølsomhed

Indsatsområde

Høre, lydfølsomhed.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med lydfølsomhed.

Målgruppe

Personer der, som følge af lydfølsomhed, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med holdundervisning er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- give personen forståelse for sin lydfølsomhed og hvilke faktorer, der kan påvirke lydfølsomheden
- give personen indsigt i relevante mestringsstrategier mhp. at afhjælpe og håndtere lydfølsomhed i sit hverdagsliv
- personen kan drage fordel af synergieffekten ved deltagelse i holdundervisning, og få nye perspektiver på de gener som opleves

Visitationskriterier

- Personen har væsentlig generende lydfølsomhed, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse, sansepåvirkning og aktive medvirken vurderes til holdundervisning
- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Til grund for vurderingen ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Dokumentation fra ørelæge

Henvendelse

- Personen eller evt. pårørende
- Fagperson i kommunen
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt i national God Praksis. Vejledning Tinnitus og hyperakusis. November 2017.

Indhold, tilgange og metoder

Holdundervisningen tager udgangspunkt i deltageres situation, behov og ressourcer. Afsættet er i et eller flere af følgende emner:

- Teori om ørets anatomi og hjernens bearbejdning af lyd
- Generel information og teori om lydfølsomhed
- Generelle mestringsstrategier og andre kognitive redskaber
- Søvn- og energiforvaltning

Resultat

Indsatsen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopfyldelsen. Lydfølsomhed er ofte en varig lidelse, der kan variere i omfang, hvor personer med lydfølsomhed over en årrække kan have behov for flere enkeltstående interventioner.

Værd at bemærke

Ved commotio kan der indgå et tværfagligt samarbejde med Neuro.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

1.7. Afgrænset intervention mhp. brug af høreapparater

Indsatsområde

Høre, brug af høreapparater.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention mhp. brug af høreapparater.

Målgruppe

Personer der, som følge af hørenedsættelse, er begrænset i deres hverdag, og har behov for at få kort vejledning og rådgivning i forhold til brug af høreapparater.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpet eller mindst muligt begrænset af følgerne af hørenedsættelsen.

Mål kan f.eks. være at:

- personen vejledes i at betjene og bruge høreapparatet
- personen rådgives i høreapparatets muligheder
- personen får hjælp til mindre opgaver ift. praktisk betjening som f.eks. ledningsskifte

Visitationskriterier

- Personen er afsluttet i høreklub regi

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Fagperson i kommunen
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om social service kap. 3 ,Serviceloven § 10.

Indhold, tilgange og metoder

National God Praksis: Hørevanskeligheder – Vejledning i udredning, august 2017.

Resultat

Vejledningen og rådgivningen afsluttes med en kort vejledning eller hjælp til en konkret udfordring f.eks. ledningsskifte.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Personer med høreapparater kan have behov for flere enkeltstående interventioner grundet varierende vanskeligheder med betjening af og indsigt i høreapparatets muligheder.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	0,5		
Administration	0,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	1		

1.9. Specialrådgivning målrettet personer i erhverv

Indsatsområde

Høre, specialrådgivning målrettet personer i erhverv.

Indsatsnavn

Specialrådgivning til personer med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed, som er i erhverv.

Målgruppe

Personer med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed, der er erhvervsaktive eller i beskæftigelsesforløb, herunder praktik/uddannelse.

Formål/mål

Formålet er at vejlede personer med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed, deres pårørende og/eller relevante fagpersoner, så personen bliver bedst muligt kompenseret i sit job eller beskæftigelsesforløb.

Mål kan f.eks. være at:

- personen opnår forståelse for sin hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed og hvilke faktorer, der kan påvirke hørenedsættelsen
- personen opnår indsigt i relevante mestringsstrategier mhp. at kompensere for sin hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed

Visitationskriterier

- Personen har en hørenedsættelse / - hørerelateret vanskelighed, der begrænser personen i arbejdslivet

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Jobcentre
- Arbejdsplads
- Sygehus

- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om social service § 12.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Interventionen tager udgangspunkt i national God praksis DTHS. Interventionen har fokus på de særlige erhvervmæssige vilkår, man har med nedsat hørelse eller andre hørerelaterede vanskeligheder.

Indhold, tilgange og metoder

Interventionen er med afsæt i et eller flere af følgende emner:

- Vejledning med afsæt i personens høresituation
- Kommunikationsstrategier
- Rådgivning om kompensationsmuligheder
- Rådgivning i forhold til afprøvning og ansøgning om høretekniske løsninger og arbejdspladsindretning
- Hørefaglig rådgivning til arbejdsplads og jobcenter

Resultat

Interventionen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og evt. muligheder for at afhjælpe eller kompensere.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. I sjældne tilfælde på arbejdspladsen.

Det videre forløb

Personen kan henvises til anden indsats f.eks. hjælpemiddelløsning.

Værd at bemærke

Den kompenserende indsats i form af hjælpemidler og arbejdspladsindretning ydes efter regelsættet i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om compensation til handicappede i erhverv m.v.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	0,5		
Administration	0,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	1		

1.10. Holdundervisning til erhvervsaktive

Indsatsområde

Høre, holdundervisning for erhvervsaktive med hørenedsættelse.

Indsatsnavn

Holdundervisning til erhvervsaktive.

Målgruppe

Personer med hørenedsættelse i den erhvervsaktive alder, som på grund af hørenedsættelse har vanskeligheder i relation til varetagelse af et erhverv.

Formål/mål

Formålet med holdundervisning er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse i relation til at være erhvervsaktiv.

Mål kan f.eks. være at:

- personen opnår forståelse for sin hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed og hvilke faktorer, der kan påvirke hørenedsættelsen
- personen opnår indsigt i relevante mestringsstrategier mhp. at kompensere for sin hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed
- personen kan drage fordel af synergieffekten og få nye perspektiver på de gener, som opleves

Visitationskriterier

- Personen med hørenedsættelse skal være behandlet med høreapparat
- Personen har en hørenedsættelse, der begrænser personen i arbejdslivet
- Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse samt aktive medvirken vurderes til holdundervisning

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Jobcentre
- Arbejdsplads
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Forløbet tager udgangspunkt i national God praksis DTHS. Forløbet har fokus på de særlige erhvervmæssige vilkår, man har med nedsat hørelse eller andre hørerelaterede vanskeligheder.

Indhold, tilgange og metoder

Holdundervisningen tager udgangspunkt i deltageres hørerelaterede vanskeligheder i forbindelse med erhverv.

Undervisningen kan indeholde:

- Generel og individuel viden om lyd og hørelse
- Generel og individuel viden om kompenserende muligheder og strategier som eksempelvis høreapparater og høretekniske hjælpemidler
- Indsigt i energiforvaltning og mestringsstrategier i relation til at have hørenedsættelse
- Erfaringsudveksling mellem deltagerne

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Resultat

Forløbet afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	9		
Administration	1,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10,5		

1.11. Specialrådgivning til unge med hørenedsættelse – overgangsvejledning

Indsatsområde

Høre, specialrådgivning til unge med hørenedsættelse.

Indsatsnavn

Specialrådgivning til unge med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed.

Målgruppe

Unge med med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed, som afslutter grundskoleniveau og skal videre i ungdomsuddannelse.

Formål/mål

Formålet er at vejlede den unge med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed, pårørende og/eller relevante fagpersoner, så den unge bliver bedst muligt kompenseret i sit uddannelsesforløb.

Mål kan f.eks. være at:

- personen opnår forståelse for sin hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed og hvilke faktorer, der kan påvirke hørenedsættelsen
- personen opnår indsigt i relevante mestringsstrategier mhp. at kompensere for sin hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed
- personen kan gennemføre et uddannelsesforløb på lige fod med andre unge

Visitationskriterier

- Den unge har en hørenedsættelse/hørerelateret vanskelighed, der begrænser den unge i uddannelsesmæssig sammenhæng.

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise
- Udredning ved fagspecialist fra Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- PPR
- Uddannelsesinstitutioner
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Lov om social service § 12.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Interventionen tager udgangspunkt i national God praksis med fokus på de særlige vilkår, man har som ung med nedsat hørelse eller andre hørerelaterede vanskeligheder.

Indhold, tilgange og metoder

Interventionen kan indeholde:

- Rådgivning og vejledning med afsæt i den unges høresituation
- Rådgivning vedrørende uddannelse og erhverv
- Rådgivning om kompensationsmuligheder herunder:
 - Oplysninger om støttemuligheder i uddannelsessystemet
 - Hjælp til og ansøgning om specialpædagogisk støtte
 - Oplysninger om hjælpemidler
 - Støtteundervisning og tolkning
 - Rådgivning til kommende uddannelsessted samt opfølgning i uddannelsen

Resultat

Interventionen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og evt. muligheder for at afhjælpe eller kompensere.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Personen kan henvises til anden indsats f.eks. i uddannelsesmæssig sammenhæng.

Værd at bemærke

I praksis overtager Center for Kommunikation rådgivningen fra PPR, når den unge med hørenedsættelse har afsluttet grundskoleniveau.

Den generelle vejledningsforpligtelse er funderet i UU-Vejledningen.

Den specifikke kompenserende indsats i form af hjælpemidler og støtte til brug i uddannelsesmæssig sammenhæng bevilges af Styrelsen for uddannelse og kvalitet (STUK).

Center for Kommunikation har kontrakt med STUK om levering af Hørekonsulentydelse.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

1.12. Afgrænset intervention til personer med nedsat skelneevne

Indsatsområde

Høre, hørenedsættelse og nedsat skelneevne.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med nedsat skelneevne.

Målgruppe

Personer med kommunikationsvanskeligheder, der er begrænset i deres hverdag som følge af hørenedsættelse og nedsat skelneevne og deres pårørende.

Formål/mål

Formålet med interventionen er at afhjælpe eller begrænse følgerne af den nedsatte høre- og skelneevne i relation til at kommunikere og deltage aktivt i hverdagen.

Mål kan f.eks. være at:

- personen og nærmest pårørende opnår viden om årsagerne til og forståelse for følgerne af en nedsat høre- og skelneevne i kommunikative sammenhænge
- personen og nærmest pårørende opnår viden om og træning i at anvende relevante strategier mhp. at afhjælpe den nedsatte høre- og skelneevne
- personen og nærmeste pårørende kan drage fordel af synergieffekten, og har nye perspektiver på de gener, som opleves

Visitationskriterier

- Personen har en lægelig konstateret hørenedsættelse og nedsat skelneevne
- Personen er høreapparatbehandlet
- Personen har en hørenedsættelse, der begrænser personen i dagligdagen
- Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse, sansepåvirkning og aktive medvirken vurderes til individuel intervention

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Fagligt personale
- Speciallæge
- Sygehus

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Lovgivningens minimumskrav.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Holdundervisningen tager udgangspunkt i national God praksis.

Indhold, tilgange og metoder

Interventionen tager udgangspunkt i personens hørerelaterede vanskeligheder i forbindelse med kommunikation i hverdagen. Der benyttes materiale fra The IDA Institute.

Interventionen kan indeholde:

- Viden om hørelse og skelneevne
- Indsigt i kompenserende kommunikative strategier
- Viden om høreapparater og høretekniske hjælpemidler
- Indsigt i energiforvaltning og mestringsstrategier i relation til at have hørenedsættelse

Resultat

Interventionen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopnåelsen. Personer med hørenedsættelse og nedsat skelneevne kan have behov for flere enkeltstående interventioner grundet varierende vanskeligheder med kommunikationen.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	1		
Administration	0,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	1,5		

<p>1.13. Holdundervisning til personer med nedsat skelneevne</p> <p>Indsatsområde Høre, hørenedsættelse og nedsat skelneevne.</p> <p>Indsatsnavn Holdundervisning til personer med nedsat skelneevne.</p> <p>Målgruppe Personer med kommunikationsvanskeligheder, der er begrænset i deres hverdag som følge af hørenedsættelse og nedsat skelneevne og deres pårørende.</p> <p>Formål/mål Formålet med holdundervisningen er, at afhjælpe eller begrænse følgerne af den nedsatte høre- og skelneevne i relation til at kommunikere og deltage aktivt i hverdagen. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen og nærmest pårørende opnår viden om årsagerne til og forståelse for følgerne af en nedsat høre- og skelneevne i kommunikative sammenhænge • personen og nærmest pårørende opnår viden om og træning i at anvende relevante strategier mhp. at afhjælpe den nedsatte høre- og skelneevne • personen og nærmeste pårørende kan drage fordel af synergieffekten, og har nye perspektiver på de gener, som opleves <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen har en lægelig konstateret hørenedsættelse og nedsat skelneevne • Personen er høreapparatbehandlet • Personen har en hørenedsættelse, der begrænser personen i dagligdagen • Personens kognitive funktionsniveau, funktionsnedsættelse, sansepåvirkning og aktive medvirken vurderes til holdundervisning <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen og evt. pårørende • Fagligt personale • Speciallæge • Sygehus <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.</p> <p><u>Lovgivningens minimumskrav.</u></p>

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Holdundervisningen tager udgangspunkt i national God praksis.

Indhold, tilgange og metoder

Holdundervisningen tager udgangspunkt i deltageres hørelaserede vanskeligheder i forbindelse med kommunikation i hverdagen. Der benyttes materiale fra The IDA Institute.

Undervisningen kan indeholde:

- Viden om hørelse og skelneevne
- Indsigt i kompenserende kommunikative strategier
- Viden om høreapparater og høretekniske hjælpemidler
- Indsigt i energiforvaltning og mestringsstrategier i relation til at have hørenedsættelse
- Erfaringsudveksling mellem deltagerne

Resultat

Indsatsen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og resultater i forhold til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Personer med hørenedsættelse og nedsat skelneevne kan have behov for flere enkeltstående interventioner grundet varierende vanskeligheder med kommunikationen.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	4		
Administration	1,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	5,5		

Cochlear Implant (CI)

1.14. Udredning og afklaring af mål

Indsatsområde

Høre, udredning af person, som skal have eller lige har fået Cochlear Implant (CI).

Indsatsnavn

Udredning og afklaring af mål.

Målgruppe

- Personer med kommunikationsvanskeligheder som følge af nyligt tilkøbt CI
- Personer med kommunikationsvanskeligheder, der skal have CI

Formål/mål

Formålet med udredningen er at udrede personens funktionsnedsættelse i hverdagen.

Mål kan f.eks. være at:

- personens varighed af forløbet bliver afdækket
- der på baggrund af udredningen laves en plan for evt. videre forløb

Visitationskriterier

- Person som overordnet ikke kan få tilstrækkeligt udbytte af høreapparater, og derfor er udredt og vurderet egnet til CI af Audiologisk Klinik

Til grund for visitation ligger:

- Journalnotat om udredningen og konklusion fra Audiologisk Klinik

Henvendelse

- Audiologisk Klinik

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt national God Praksis. Cochlear implant – vejledning i udredning og intervention.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder udredning, evt. diagnosticerende undervisning mhp. at afdække undervisnings- potentiale, udarbejdelse af undervisningsplan, rådgivning og vejledning. Der tages udgangspunktet i det færdige udredningsnotat fra audiologisk klinik. Udredningen indebærer forsamtale inden operationen, deltagelse ved lydtilslutning på audiologisk klinik samt første mødegang efter lydtilslutningen.

Resultat

Udredningen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og muligheder for at afhjælpe eller kompensere.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning, nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl eller på Audiologisk klinik.

Det videre forløb

I forlængelse af godkendelse til Cochlear Implantat af Audiologisk overlæge bliver personen visiteret til et forløb på Center for Kommunikation.

Værd at bemærke

Udredningen omfatter både CI nr 1 og 2.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

1.15. Forløb til personer med Cochlear Implant (CI)

Indsatsområde

Høre, forløb til personer med Cochlear Implant (CI).

Indsatsnavn

Forløb til personer med CI.

Målgruppe

Personer med kommunikationsvanskeligheder som følge af nyligt tilkøbet Cochlear Implant.

Formål/mål

Formålet med forløbet er, at der opnås en optimering af hørelsen efter CI-operation.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan udnytte de nye høremuligheder med CI
- personens kommunikation med omgivelserne bliver forbedret

Visitationskriterier

- Personer med hørenedsættelse, som ikke kan få tilstrækkeligt udbytte af høreapparater, og derfor er udredt og vurderet egnet til CI af Audiologisk Klinik

Til grund for visitation ligger:

- Journalnotat om udredningen og konklusion fra Audiologisk Klinik

Henvendelse

- Audiologisk Klinik

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt national God Praksis. Cochlear implant – vejledning i udredning og intervention.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet foregår som eneundervisning. Udgangspunktet er i den individuelle udredning.

Forløbet kan indeholde:

- Viden om muligheder og begrænsninger ved CI
- Træning i taleforståelse
- Kommunikationstræning med CI
- Høretaktik
- Høreteknik

Resultat

Forløbet afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og af forløbets resultater i relation til læringsmålene.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation i Herning eller Holstebro

Værd at bemærke

Forløbet omfatter både CI nr 1 og 2. Ved samtidig bilateralt CI-implanterede andre funktionsnedsættelser eller diagnoser kan der forventes et længere forløb.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	17
Administration	5	10	17
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	34

1.16. Afgrænset intervention til personer med Cochlear Implant (CI)

Indsatsområde

Høre, Cochlear Implant (CI).

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med CI.

Målgruppe

Personer med kommunikationsvanskeligheder, der står overfor eller overvejer at skulle have Cochlear Implant (CI).

Formål/mål

Formålet med interventionen er, at give personen rådgivning og vejledning omkring CI.

Mål kan f.eks. være at:

- personen opnår viden omkring CI forløbet
- personen opnår forståelse for, hvad der kræves for at opnå et godt resultat

Visitationskriterier

- Personer med hørenedsættelse, som ikke kan få tilstrækkeligt udbytte af høreapparater
- overvejer CI eller er udredt til CI

Til grund for visitation ligger:

- Journalnotat fra Audiologisk Klinik

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Fagligt personale
- Speciallæge
- Audiologisk klinik

Lovgrundlag

Lov om social service § 12.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der tages udgangspunkt national God Praksis. Cochlear implant – vejledning i udredning og intervention.

Indhold, tilgange og metoder

Rådgivning og vejledning kan omhandle:

- Rådgivning omkring CI forløb, herunder udredning, operation, forventningsafstemning og undervisning
- Hands-on vejledning og rådgivning i forhold til betjening af CI
- Hands-on hjælp til vedligeholdelse af CI og opkobling af hjælpemidler (mobiltelefon, mikrofon, fjernbetjening m.m.)

Resultat

Vejledningen og rådgivningen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og muligheder for at afhjælpe eller kompensere.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

På baggrund af samtalen kan der ske yderligere tiltag, bl.a. henvisning til/inddragelse af andre fagpersoner, for eksempel CI-center, CI-leverandør, sagsbehandler, jobcenter, audiologisk afdeling.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	0,5		
Administration	0,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	1		

Døvblinde – tværfaglig Høre og Syn

1.25. Udredning og afprøvning med henblik på kontaktperson-ordning

Indsatsområde

Høre, syn, døvblinde.

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning med henblik på kontaktpersonordning.

Målgruppe

Personer med kombineret høre- og synsnedsettelse, som er funktionelt døvblinde, og ønsker en kontaktpersonordning.

Formål/mål

Formålet med udredningen er at undersøge og klarlægge personens behov og begrænsninger med henblik på at medvirke til, at personer med funktionel døvblindhed kan leve så normalt, som muligt, på trods af de udfordringer, som det dobbelte sansetab medfører.

Mål kan f.eks. være at:

- personens behov, muligheder og begrænsninger er udredt
- afklare hvorvidt personen kan kompenseres af en kontaktpersonordning, samt om personen kan administrere ordningen

Visitationskriterier

Personen har en kombineret høre- og synsnedsettelse, som medfører, at personen er funktionel døvblind, og ønsker en kontaktpersonordning.

Til grund for vurderingen ligger:

- Oplysninger fra øjenlæge om synsstatus
- Journal fra hørelinik eller ørelæge med audiogram og epikrise
- Udredning af behov, muligheder og begrænsninger ved fagspecialister fra Center for Kommunikation ift. syn og hørelse

Henvendelse

- Visiterende sagsbehandler i kommunen
- Fagspecialist fra Center for Kommunikation

Lovgrundlag

Lov om social service § 98.

Lovgivningens minimumskrav

§ 98 Kommunalbestyrelsen skal i fornødent omfang tilbyde hjælp i form af en særlig kontaktperson til personer, som er døvblinde.

Vejl. pkt. 31 I det omfang, hvor arbejdet, som kontaktperson, kræver særligt tilrettelagt instruktion, kurser, uddannelse eller supervision, skal kommunalbestyrelsen stille dette til rådighed. Kommunalbestyrelsen skal søge den nødvendige ekspertise ved tilrettelæggelsen af instruktionen.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Vejledende retningslinjer kontaktpersoner for døvblinde, Nordisk vejleder om erhvervet døvblindhed , ”En vejleder til praksis, som støtter processen”.

Indhold, tilgange og metoder

Der benyttes en ICF baseret og anerkendende tilgang i udredningen. I udredningen tages både stilling til funktionsniveauet, behovet og borgers kompetencer i forhold til at bestride en kontaktpersonordning.

Forløbet kan indeholde:

- Udredning og vejledning med afsæt i personens høre- og synssituation
- Rådgivning om kontaktpersonordningen
- Sagsfremstilling
- Høre- og synsfaglig rådgivning

Resultat

Borger og kommune vil få en faglig vurdering af borgers funktionsniveau og muligheder for at bestride en kontaktpersonordning.

Borgerens videre forløb

Udredningen udført af høre- og synskonsulenterne afsluttes med en sagsfremstilling, der sendes til den visiterende myndighed i personens kommune. Godkender kommunen personen til en §98 kontaktpersonordning, finder og ansætter kommunen selv en kontaktperson.

Kontaktpersonen læres derefter op af høre- og synskonsulenterne, så kontaktpersonen kan bestride stillingen med viden om området og erfaring i ledsageteknik. Dette er vigtigt mhp., at både borger og kontaktperson kan anvende teknikkerne forsvarligt og sikkert.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Værd at bemærke

Indsatsen varetages af 2 fagspecialister fra hhv. Syns- og Høre-området. Baggrunden er, at funktionsnedsættelsen er et sammensat sansetab.

Det samlede timetal afregnes 50% under Høreområdet og 50% under Syn&IKT området.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			

I alt antal timer	6		
-------------------	---	--	--

1.26 Introduktion til nye §98 kontaktpersoner

Indsatsområde

Høre, syn døvblinde

Indsatsnavn

Introduktion til nye §98 kontaktpersoner.

Målgruppe

Kontaktpersoner for døvblinde borgere, der er ansat i henhold til lov om social service § 98.

Formål/mål

Kontaktpersonen opnår de nødvendige faglige kompetencer til at varetage funktionen som kontakt for en person med døvblindhed.

Mål kan f.eks. være at kontaktpersonen:

- opnår viden om kompleksiteten af at have et progredierende dobbelt sansetab
- opnår viden om mulige konsekvenser ved at have et dobbelt sansetab
- opnår viden om høretaktiske strategier for bedre kommunikation
- opnår kendskab inden for ledsageteknik
- opnår kendskab til synstolkning
- opnår viden om i fagmæssige udfordringer

Visitationskriterier

Indsatsen ydes til personer, der er ansat, som kontaktperson, hos en person med kombineret høre- og synsnedsættelse.

Til grund for visitationen ligger:

- Ansættelse ved kommunen efter §98 kontaktpersonordning

Henvendelse/henvisning

Det er ansættende myndighed der orienterer CfK om nyansættelser, og henviser den nye kontaktperson til introduktionsmøde.

Lovgrundlag

Lov om social service § 98.

Vejledningen om ledsageordning, kontaktperson til døvblinde mv. Kap. 11 og 12.

Beskriv lovgivningens minimumskrav

Kommunalbestyrelsen skal i fornødent omfang tilbyde hjælp i form af en særlig kontaktperson til personer, som er døvblinde (§ 98). I det omfang, hvor arbejdet, som kontaktperson, kræver særligt tilrettelagt instruktion, kurser, uddannelse eller supervision, skal kommunalbestyrelsen stille dette til rådighed. Kommunalbestyrelsen skal søge den nødvendige ekspertise ved tilrettelæggelsen af instruktionen (Vejl. pkt. 31).

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Vejledende retningslinjer kontaktpersoner for døvblinde, Nordisk vejleder om erhvervet døvblindhed, "En vejleder til praksis, som støtter processen".

Indhold, tilgange og metode

Introduktionsmøde for nye kontaktpersoner bør gennemføres inden for de første 2-3 mdr. fra ansættelse på §98 kontaktpersonordning.

Ved introduktionsmødet indeholder bl.a.:

- Introduktion til det kombinerede sansetab og kompleksiteten af dette
- Introduktion til hvordan borgerens funktionsnedsættelse kan ændre sig over tidændringer, f.eks. pga. progredierende høre/syns-tab eller ændring i aktiviteter og omgivelseskrav
- Introduktion til ledsageteknik
- Introduktion til synstolkning
- Introduktion til høretaktiske strategier
- Introduktion til høretekniske hjælpemidler samt syshjælpemidler

Kontaktpersoner, der tidligere har deltaget i et introduktionsmøde, kan visiteres direkte til Kompetenceudviklingsmøderne.

Målopnåelse/effekt

Introduktionsmødet giver den nye kontaktperson grundlag for at starte i funktionen som kontaktperson.

Kontaktpersonens videre forløb

Almindeligvis vil kontaktpersoner have behov for løbende kompetenceudvikling og rådgivning ved høre- og synskonsulent.

Tilbuddets placering

Indsatsen foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Værd at bemærke

Indsatsen varetages af 2 fagspecialister fra hhv. Syns- og Høre-området. Baggrunden er, at funktionsnedsættelsen er et sammensat sansetab. Den samlede timepulje er derfor delt mellem de to faggrupper.

Det samlede timetal afregnes 50% under Høreområdet og 50% under Syn&IKT området.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

1.27 Årsforløb kompetenceudvikling for §98 kontaktpersoner

Indsatsområde

Høre, syn, døvblinde.

Indsatsnavn

Kompetenceudvikling af kontaktpersoner.

Målgruppe

Kontaktpersoner for døvblinde borgere, der er ansat i henhold til lov om social service § 98.

Formål/mål

Opkvalificering af kontaktpersonen

Mål kan f.eks. være at kontaktpersonen:

- Opnår forståelse af kompleksiteten af at have et progredierende dobbelt sansetab
- Opnår foeståelse af mulige konsekvenser ved at have et dobbelt sansetab
- Opnår viden om anvendelse af høretaktiske strategier for bedre kommunikation

- Opnår kompetencer til at kunne anvende ledsageteknik
- Opnår kompetencer til at kunne synstolke
- Opnår forståelse af fagmæssige udfordringer
- Opkvalificering og supervision ift. specifikke kvalifikationer og faglige dilemmaer jf. retningslinjerne for §98

Visitationskriterier

Indsatsen ydes til personer, som er ansat, som kontaktperson, hos en person med kombineret høre- og synsnedsettelse. For deltagelse på kompetenceudviklingsmøderne kræves forudgående deltagelse på intromøde.

Til grund for visitationen ligger:

- Kontaktpersonen har behov for faglig sparring og supervision
- Bevilget forløb via ansættende myndighed
- Ansættelse ved kommunen efter §98 kontaktpersonordning

Henvendelse

Det er ansættende myndighed, der bevilger og henviser til deltagelse i kompetenceudviklingsmøderne

Lovgrundlag

Lov om social service § 98.

Vejledningen om ledsageordning, kontaktperson til døvblinde mv. Kap. 11 og 12.

Lovgivningens minimumskrav

I det omfang, hvor arbejdet, som kontaktperson for døvblinde, kræver særligt tilrettelagt instruktion, kurser, uddannelse eller supervision, skal kommunalbestyrelsen stille dette til rådighed. Kommunalbestyrelsen skal søge den nødvendige ekspertise ved tilrettelæggelsen af instruktionen ((§ 98, Vejl. pkt. 31).

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Vejledende retningslinjer kontaktpersoner for døvblinde, Nordisk vejleder om erhvervet døvblindhed, "En vejleder til praksis, som støtter processen".

Indhold, tilgange og metoder

Kompetenceudviklingsmøderne afholdes to gange årligt og har en varighed af 2 ½ time pr. møde. Derudover afsættes der i forløbet 1 times individuel vejledning, der evt. kan fordeles over flere korte vejledninger.

Eksempel på indhold i et kompetenceudviklingsmøde:

- Gruppesupervision ud fra faglige emner
- Introduktion og gennemgang af udvalgte faglige emner f.eks. synstolkning, haptiske signaler, hjælpemidler, modeller og metoder til håndtering af borgers situation.
- Praktiske øvelser i f.eks. ledsageteknik eller brug af hjælpemidler

Metoder:

- Vejledning
- Supervision
- Instruktion og afprøvning af teknikker i praksis

Kontaktpersoner, der tidligere har deltaget i et introduktionsmøde, kan visiteres direkte til Kompetenceudviklingsmøderne.

Resultat

Kontaktpersonen holdes opdateret på den nødvendige faglige viden og indsigt i arbejdet med personer med dobbelt sansetab, og bliver i stand til at tilpasse teknikkerne til borgerens behov, der naturligt vil udvikle sig over tid.

Kontaktpersonens videre forløb

Almindeligvis vil kontaktpersoner have behov for løbende kompetenceudvikling og rådgivning ved høre- og synskonsulent grundet ændringer i borgers funktionsnedsættelse

Tilbuddets placering

Indsatsen foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Værd at bemærke

Indsatsen varetages af 2 fagspecialister fra hhv. Syns- og Høre-området. Baggrunden er, at funktionsnedsættelsen er et sammensat sansetab. Den samlede timepulje er derfor delt mellem de to faggrupper.

Det samlede timetal afregnes 50% under Høreområdet og 50% under Syn&IKT området.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	12		
Administration	6		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	18		

2. TALE

Tale-området hjælper personer med kommunikative vanskeligheder i bred forstand.

Området dækker både voksne, unge og børn. Fagspecialisterne indenfor neurologi møder personen i faserne i rehabiliteringen efter udskrivelse fra sygehuset, og undervisningen kan således foregå både digitalt, på Center for Kommunikation, på døgnpladser, plejecentre eller i hjemmet.

Opgaven udføres af audiologopæder og neuropædagogiske logopæder, der i tilknytning til deres grundkompetence har specialiseret viden inden for et givent kommunikativt område (fx afasi eller følger efter skader i struben).

Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder

<p>2.1. Udredning og afklaring af mål</p> <p>Indsatsområde Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.</p> <p>Indsatsnavn Udredning og afklaring af mål.</p> <p>Målgruppe Personer med kommunikationsvanskeligheder (f.eks. afasi, dysartri, verbal apraksi eller kognitive kommunikationsvanskeligheder), som følge af f.eks. erhvervet-, medfødt hjerneskade eller progredierende lidelser.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at udrede personens funktionsnedsættelse i hverdagen. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personens behov og muligheder for afhjælpning eller kompensering er afdækket • der på baggrund af udredningen er lavet en undervisningsplan for evt. videre forløb <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læge eller neurolog har konstateret neurologisk funktionsnedsættelse • Personen eller pårørende/personale observerer forandringer i de kommunikative forhold, som begrænser personen i at kommunikere med sine omgivelser <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation samt neurologisk dokumentation • Evt. tidligere logopædisk udredning <p>Henvendelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sygehus eller rehabiliteringscenter • Læge og neurolog • Personen eller de pårørende • Fagperson i kommune <p>Lovgrundlag Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.</p> <p>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området Det er generelt en forudsætning for god rehabilitering af personer med kommunikative vanskeligheder, at der laves en individuel, konkret udredning, samt at der i udredningen i videst muligt omfang anvendes standardiseret test – og screeningsmateriale. Derudover anbefales der inddragelse af pårørende.</p>
--

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde udredning eller diagnostiserende undervisning mhp. at afdække undervisningspotentiale og udarbejdelse af individuel undervisningsplan afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

I udredningen anvendes validerede fagligt anerkendte undersøgelsesmetoder i det omfang, de er tilgængelige. I forbindelse med målsætning for evt. videre forløb anvendes SMART målsætning. Der tages udgangspunkt i national God Praksis.

Resultat

Udredningen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse. Hvis der bevilges forløb, udarbejdes en undervisningsplan med målsætning, afhængig af de individuelle behov og indsatsniveau.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhænger af målopnåelse.

Værd at bemærke

Følger efter hjerneskade eller progredierende lidelse kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4		

2.2. Individuelt forløb til personer med afasi

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med afasi.

Målgruppe

Personer der, som følge af afasi, er begrænset i deres hverdag, og kan profitere af undervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre ordmobilisering i kommunikationen
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet grundlag for logopædisk undervisning
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Constraint Induced Language Therapy (CILT) til genoptræning af sprogfunktionen ved afasi
- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder individuel undervisning, og kan f.eks. tage udgangspunkt i metoderne:

- Semantic Feature Analysis (SFA) metoden
- SCA-metoden
- Social indlæringssteori (Bandura) og Cooperative Learning
- Errorless Learning
- Overindlæring

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted. De individuelle forløb kan suppleres med holdundervisning.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	22
Administration	5	10	22
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	44

2.3. Holdundervisning til personer med afasi

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Forløb til personer med afasi.

Målgruppe

Personer der, som følge af afasi, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre ordmobilisering i kommunikationen
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- CILT til genoptræning af sprogfunktionen ved afasi
- SCA som kompenserende metode.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- (SFA-metoden
- SCA-metoden
- Social indlærings teori (Bandura) og Cooperative Learning i gruppeundervisning (metode)
- Errorless Learning
- Overindlærning

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	16		
Administration	2,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	18,5		

2.4. Afgrænset intervention til personer med afasi

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med afasi.

Målgruppe

Personer der, som følge af afasi, er begrænset i deres hverdag, og har behov for vejledning til dem selv eller deres omgivelser mhp. at de pårørende eller fagpersoner omkring personen, kan støtte kommunikationen bedst muligt.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen eller dennes pårørende omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen
- tværfagligt team omkring personen kender personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen.

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens eller værges accept og aktive medvirken
- Personen er begrænset på en måde, hvor der er et større behov for inddragelse af omgivelserne mhp. specialpædagogisk bistand

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- SCAsom kompenserende metode

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning til personen, vejledning til pårørende og personale, brobygning med fokus på aktivitet og deltagelse afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Interventionen kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier
- SCA -metoden
- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personens omgivelser

Tilbuddets placering

Indsats foregår såfremt det er muligt digitalt, og alternativt på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Det kan være relevant med flere afgrænsede interventioner i et samlet borgerforløb, da personens behov og muligheder samt omgivelsesfaktorer ofte ændrer sig over tid.

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

2.5. Individuelt forløb til personer med dysartri

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med dysartri.

Målgruppe:

Personer der, som følge af dysartri, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre tydeligheden af talen
- de nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge

- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- SCA som kompenserende metode

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Principperne for motorisk læring
- The Pitch Limiting Voice Treatment (PLVT) – inspireret tilgang
- Erroless learning
- Anerkendende tilgang
- SCA-metoden

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	8		
Administration	8		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	16		

2.6. Holdundervisning til personer med dysartri

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med dysartri.

Målgruppe:

Personer der, som følge af dysartri, er begrænset i deres hverdag, og som kan indgå i et holdforløb.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre tydeligheden af talen
- de nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- SCAsom kompenserende metode

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning og kan være i forlængelse af en individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Principperne for motorisk læring
- PLVT – inspireret tilgang

- Erroless learning
- Anerkendende tilgang
- SCA-metoden

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	16		
Administration	4		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	20		

2.7. Afgrænset intervention til personer med dysartri

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med dysartri.

Målgruppe

Personer der, som følge af dysartri, er begrænset i deres hverdag, og har behov for vejledning til dem selv eller deres omgivelser mhp., at de pårørende eller fagpersoner omkring personen, kan støtte kommunikationen bedst muligt.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen eller dennes pårørende omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen
- tværfagligt team omkring personen kender personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens eller værges accept
- Personen er begrænset på en måde, hvor der er et større behov for inddragelse af omgivelserne mhp. specialpædagogisk bistand

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Interventionen kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier – tilgang
- SCA-metoden
- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personens omgivelser
- Kort evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb

Tilbuddets placering

Indsats foregår såfremt det er muligt digitalt, og alternativt på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Det kan være relevant med flere afgrænsede interventioner i et samlet borgerforløb, da personens behov og muligheder samt omgivelsesfaktorer ofte ændrer sig over tid.

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition samt relationer til pårørende. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

2.8. Individuelt forløb til personer med verbal apraksi

Indsatsområde:

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med verbal apraksi.

Målgruppe

Personer der, som følge af verbal apraksi, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen overindlærer udvalgte ord
- personen kender til muligheder for lettere at mobilisere de enkelte dele af et or
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Overindlæring
- SCA-metoden
- Principperne for motorisk læring
- Errorless Learning
- Sound production treatment (SPT)

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	15
Administration	5	10	15
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	30

2.9. Holdundervisning til personer med verbal apraksi

Indsatsområde:

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsområde:

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med verbal apraksi.

Målgruppe

Personer der, som følge af verbal apraksi, er begrænset i deres hverdag, og som kan indgå i et holdforløb.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen overindlærer udvalgte ord
- personen kender til muligheder for lettere at mobilisere de enkelte dele af et ord
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning og kan være i forlængelse af et individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Overindlæring
- SCA-metoden
- Principperne for motorisk læring
- Errorless Learning

- SPT

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser.
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	16		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	18		

2.10. Afgrænset intervention til personer med verbal apraksi

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med verbal apraksi.

Målgruppe

Personer der, som følge af verbal apraksi, er begrænset i deres hverdag, og har behov for vejledning til dem selv eller deres omgivelser mhp., at de pårørende eller fagpersoner omkring personen, kan støtte kommunikationen bedst muligt.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen eller dennes pårørende omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen
- tværfagligt team omkring personen kender personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention

- Personens kognitive funktionsniveau samt personens eller værges accept
- Personen er begrænset på en måde, hvor der er et større behov for inddragelse af omgivelserne mhp. specialpædagogisk bistand

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Interventionen kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier – tilgang
- SCA-metoden
- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personens omgivelser
- Kort evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition samt relationer til pårørende. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre- og Neuro-området

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

2.11. Individuelt forløb til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af kognitive kommunikationsvanskeligheder, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre sine kommunikative evner såsom strukturering af en samtale, ordmobilisering, opstart af emne osv.
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Kognitiv udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen.

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel

forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode
- TBI express, da det er dette, der er evidensbaseret til borgere med KKV

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback (cooperative learning) – tilgang
- Acceptance and Commitment therapy (ACT) (tilgang)
- TBI express
- Semantic Feature Analysis (SFA) metoden
- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	15
Administration	5	10	15
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	30

2.12. Holdundervisning til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af kognitive kommunikationsvanskeligheder, er begrænset i deres hverdag og som kan indgå i et holdforløb.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre sine kommunikative evner såsom strukturering af en samtale, ordmobilisering, opstart af emne osv.
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Kognitiv udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode
- TBI express, da det er dette, der er evidensbaseret til borgere med KKV

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdforløb og kan være i forlængelse af et individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback (cooperative learning) – tilgang
- ACT
- TBI express
- SFA metoden

- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	16		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	18		

2.13 Afgrænset forløb til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Afgrænset forløb til personer med kognitive kommunikationsvanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af kognitive kommunikationsvanskeligheder, er begrænset i deres hverdag, og har behov for vejledning til dem selv eller deres omgivelser mhp. at de pårørende eller fagpersoner omkring personen, kan støtte kommunikationen bedst muligt.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen eller dennes pårørende omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen
- tværfagligt team omkring personen kender personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen.

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens eller værges accept

- Personen er begrænset på en måde, hvor der er et større behov for inddragelse af omgivelserne mhp. specialpædagogisk bistand

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Kognitiv udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode
- TBI express

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning til personen, vejledning til pårørende og personale, brobygning med fokus på aktivitet og deltagelse afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Interventionen kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier – (tilgang)
- SCA-metoden
- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personens omgivelser
- Kort evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb

Tilbuddets placering

Indsats foregår såfremt det er muligt digitalt, og alternativt på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

2.14. Individuelt forløb til personer med dysartri som følge af Parkinson sygdom

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med talesproglige vanskeligheder som følge af Parkinsons sygdom.

Målgruppe

Personer der, som følge af dysartri grundet Parkinsons sygdom, er begrænset i deres kommunikation.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre og så vidt muligt fastholde tydeligheden af talen
- de nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation for Parkinsons sygdom
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/tilknyttet neurolog
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode

Herudover er det vigtigt, at rehabiliteringstilbuddet er tilpasset de forskellige behov i de forskellige sygdomsstadier.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov og afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback i form af Cooperative Learning
- SCA-metoden
- The Pitch Limiting Voice Treatment (PLVT)-inspireret tilgang
- Anerkendende tilgang
- Principperne for motorisk læring

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Parkinsons sygdom kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Parkinsons sygdom er en progredierende sygdom, hvor der kan være behov for tilpasning af kommunikationsstrategier i de forskellige sygdomsstadier.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.15. Holdundervisning til personer med dysartri som følge af Parkinson sygdom

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med talesproglige vanskeligheder som følge af Parkinsons sygdom.

Målgruppe

Personer der, som følge af dysartri grundet Parkinsons sygdom, er begrænset i deres kommunikation.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre og så vidt muligt fastholde tydeligheden af talen
- de nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation for Parkinsons sygdom
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/tilknyttet neurolog
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) som kompenserende metode

Herudover er det vigtigt, at rehabiliteringstilbuddet er tilpasset de forskellige behov i de forskellige sygdomsstadier.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning og kan tilrettelægges i forlængelse af et individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback i form af Cooperative Learning
- SCA-metoden
- The Pitch Limiting Voice Treatment (PLVT)-inspireret tilgang
- Anerkendende tilgang

- Principper for Motorisk læring

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Parkinsons sygdom kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Parkinsons sygdom er en progredierende sygdom, hvor der kan være behov for tilpasning af kommunikationsstrategier i de forskellige sygdomsstadier.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	14		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	16		

2.16. Forløb til personer med talesproglige vanskeligheder som følge af ALS

Indsatsområde

Tale, Neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

Forløb til personer med talesproglige vanskeligheder som følge af Amyotrofisk Lateral Sclerose (ALS).

Målgruppe

Personer der, som følge af ALS, er begrænset i deres kommunikative færdigheder.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for så vidt muligt fastholde tydeligheden af talen
- de nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention

- Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation på ALS
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre/ALS-team på sygehuset
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det anbefales ift. rehabilitering ved ALS, at:

- indsatser hurtigt sættes i gang og hurtige afgørelser prioriteres
- personen skal være selvbestemmende
- der bør være koordinering og kontinuitet blandt tværfaglige faggrupper
- introduktion af strategier (herunder kommunikationsstrategier) til hele netværket

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov og afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier
- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) -metoden
- Acceptance and Commitment therapy (ACT) (tilgang)
- Anerkendende tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser.
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

ALS kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. Betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

ALS er en progredierende sygdom, hvor der kan være behov for tilpasning af kommunikationsstrategier.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	4		
Administration	4		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	8		

2.17. Forløb til personer med medfødt hjerneskade eller udviklingshæmning
<p>Indsatsområde Tale, neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.</p> <p>Indsatsnavn Forløb til personer med medfødt hjerneskade eller udviklingshæmning.</p> <p>Målgruppe Personer der, som følge af medfødt hjerneskade eller udviklingshæmning, er begrænset i deres hverdag i forhold til kommunikationen.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse. Indholdet kan være undervisning eller vejledning, og forløbet vil ofte være tilrettelagt med tæt involvering af pårørende eller fagpersonale med tilknytning til personen. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen • personen kender til muligheder for at forbedre ordmobilisering og udtale i kommunikationen • personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen er motiveret for logopædisk udredning/vurdering, og der er vurderet behov for logopædisk intervention • Personens kognitive funktionsniveau samt personens eller værges accept og aktive medvirken <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig eller neurofaglig dokumentation på medfødt hjerneskade eller udviklingshæmning • Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation • Drøftelse med personen og de pårørende <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Læge • Personen eller pårørende • Fagperson i kommunen. <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u></p>

Det anbefales at lave rehabilitering, som en bred, sammenhængende indsats, der følger barnet fra den tidligste barndom, gennem ungdommen og ind i voksenalderen, der har til formål at fremme bedst mulig kropsfunktion, indlæring, selvstændighed og selvtillid samt medvirke til barnets/den unges aktive sociale deltagelse. Personer med udviklingshæmning bør modtage vejledning og støtte til at håndtere hverdagen. I takt med den stigende alder sker der yderligere funktionstab, og behovet for hjælp og vejledning øges.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen, vejledning til pårørende og personale afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Tegn-til-tale
- Social Stories
- Anerkendende tilgang
- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) -metoden
- Kommunikationsstrategier

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personens omgivelser
- Kort evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl eller i personens hjem såfremt dette er nødvendigt for opgaven.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter medfødt hjerneskade eller udviklingshæmning kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.18. SCA holdundervisning - samtalestøtte for pårørende

Indsatsområde

Tale, neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.

Indsatsnavn

SCA-samtalestøtte (Supported Conversation for Adults with Aphasia) for pårørende.

Målgruppe

Pårørende til personer der, som følge af en hjerneskade, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er gennem specialpædagogisk bistand til den pårørende, at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse og de følger derfor dette har for kommunikationen mellem personen og dennes pårørende.

Mål kan f.eks. være at:

- de nære pårørende kender til personens kommunikative behov samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen
- pårørende kan anvende SCA-metoden og deler erfaring med andre i samme situation

Visitationskriterier

- Personen med funktionsnedsættelse er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for inddragelse af pårørende
- Den pårørende er nær pårørende f.eks. ægtefæller eller voksne børn

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabilitering
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence og at pårørende inddrages løbende.

Evidensbaserede og anbefalede metoder:

- SCA som kompenserende metode

Indhold, tilgange og metoder

Undervisningen tager afsæt i SCA-metoden. Undervisningen afholdes af en SCA- certificeret underviser.

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til deltagerne
- Materialer fra SCA til samtalestøtte udleveres til deltagerne

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at de pårørende efterfølgende arbejder videre med implementering af SCA i kommunikationen med personen.

Værd at vide			
Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.			
Antal timer	Niveau 1		
Ata	4		
Administration	1,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	5,5		

2.19. Forløb til børn og unge med følger efter hjerneskade og behov for særligt specialiseret indsats			
Indsatsområde			
Tale, neurologisk betingede talesproglige vanskeligheder.			
Indsatsnavn			
Forløb til børn og unge med følger efter hjerneskade og behov for særligt specialiseret indsats.			
Målgruppe			
Børn/unge i alderen 0-18 år der, som følge af en hjerneskade, har talesproglige vanskeligheder, der begrænser dem i hverdagen.			
Formål/mål			
Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af barnet/den unges funktionsnedsættelse. Mål kan f.eks. være at:			
<ul style="list-style-type: none"> • barnets/den unges nære omgivelser kender til de kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan stimulere og støtte vedkommende i kommunikationen • barnet/den unge anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen • der er etableret et samarbejde med vedvarende tilbud ift., at der fortsat er støtte til barnets/den unges livsduelighed, livsmestring og kommunikation 			
Visitationskriterier			
<ul style="list-style-type: none"> • Barnet/den unge er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention ud over det f.eks. Pædagogisk Psykologisk Rådgivning kan bevilge • Nære pårørende eller fagpersoner tilknyttet barnet kan indgå i forløbet mhp. at understøtte barnet/den unges både under og efter forløbet 			
Til grund for visitation ligger:			
<ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation • Psykologisk dokumentation f.eks. fra PPR, VISO m.m. • Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation 			
Henvendelse			
<ul style="list-style-type: none"> • Fagperson i kommunen 			
Lovgrundlag			
Folkeskoleloven kap. 3.			
Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området			
Der er behov for et effektiv og tæt koordineret rehabiliteringsforløb mhp. at mindske følgerne af hjerneskaden og derved mulighed for, at barnet/den unge opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv. Det er en generel forudsætning, at			

forløbet er individuelt og konkret. Udover de forhold, som gælder for voksne, så er børn og unge også omfattet af undervisningspligt. Ved planlægning af indsatser til børn og unge er det væsentligt, at der er en passende balance og variation mellem leg, og læring.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til barnet/den unge samt vejledning til forældre og personale afhængig af barnets/den unges individuelle resurser og behov og afhængig af indsatsniveau. Ofte vil der være behov for koordinerende møder mellem de nære pårørende og fagpersonerne omkring barnet/den unge.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Supported Communication for Adults with Aphasia (SCA) -metoden
- Anerkendende tilgang
- Errorless learning
- Instrumental indlæring
- Social indlæring-modelindlæring
- Neuropædagogisk tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante personer omkring personen. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Børn og unge med erhvervede hjerneskader har ofte et omfattende rehabiliteringsbehov inden for både sundheds-, social- og undervisningsområdet. Samtidig har børnene/de unge også en øget risiko for at udvikle psykiske vanskeligheder, og barnet/den unges behov vil variere over tid i takt med vedkommendes udvikling. Dette fordrer en særlig opmærksomhed på behovet for en koordineret, sammenhængende og opfølgende indsats af det enkelte barn/ung over tid.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	22
Administration	5	10	22
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	44

Stemme- og udtalevanskeligheder

2.20. Udredning og afklaring af mål

Indsatsområde

Tale, stemme- og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Udredning og afklaring af mål.

Målgruppe

Personer der, som følge af stemme- og udtalevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag, f.eks. grundet uhensigtsmæssig stemmebrug, organiske forandringer på stemmelæberne, personer med VCD / EILO, transkønnede personer, stammen/løbsk tale, laryngectomi, mundhuleoperation, læsp eller andre udtalevanskeligheder

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at udrede personens funktionsnedsættelse i hverdagen.

Mål kan f.eks. være at:

- personens behov og muligheder for afhjælpning eller kompensering er afdækket
- der på baggrund af udredning er lavet en undervisningsplan for evt. videre forløb

Visitationskriterier

- Øre-næse-hals-læge-undersøgelse
- Personen er begrænset i aktiviteter i hverdagen pga. stemme – eller udtalevanskeligheder

Til grund for visitation ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation
- Evt. tidligere logopædisk udredning

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommune

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er generelt en forudsætning for god rehabilitering af personer med stemme- og udtalevanskeligheder, at der laves en individuel, konkret udredning, samt at der i udredning i videst muligt omfang anvendes standardiseret test – og screeningsmateriale såsom det nationalt anvendte STUAD.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde udredning, diagnosticerende undervisning mhp. at afdække undervisningspotentiale og udarbejdelse af individuel undervisningsplan afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

I udredningen anvendes validerede fagligt anerkendte undersøgelsesmetoder. I forbindelse med målsætning for evt. videre forløb anvendes SMART målsætning. Der tages udgangspunkt i national God Praksis.

Resultat

Udredningen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse. Hvis der bevilges forløb, udarbejdes en undervisningsplan med målsætning, afhængig af de individuelle behov og indsatsniveau.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Typisk vil der efterfølgende være behov for afgrænset intervention eller forløb afhængig af udredningens konklusion.

Værd at bemærke

I forbindelse med udredning kan der vise sig behov for anden indsats end den logopædiske, enten som alternativ til logopædisk indsats eller som led i en tværfaglig indsats mellem logopæd og anden faggruppe. Det kan f.eks. handle om behov for informations og kommunikationsteknologi i form af stemmeforstærker, eller at personen via egen læge er henvist til fysioterapeut eller psykolog, og at der mhp. bedst mulig effekt samarbejdes tværfagligt med disse. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4		

2.36 Afgrænset intervention stemme

Indsatsområde

Tale, Stemme

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med stemmevanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag, og har behov for vejledning til dem selv eller deres omgivelser mhp. afhjælpe og håndtere stemmevanskelighederne bedst muligt.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være:

- Personen kan med kort vejledning selvstændigt arbejde videre med strategier, der kan afhjælpe stemmevanskelighederne
- Personen har med kort vejledning opnået en forståelse for stemmens muligheder og evt. begrænsninger samt hvordan der kan kompenseres for disse

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for en kortere logopædisk intervention

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus/rehabiliteringscentre
- Læge
- Pårørende

- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning til personen selv samt pårørende og personale.

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier

Tilbuddets placering

Indsats foregår såfremt det er muligt digitalt, og alternativt på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet kan ofte afsluttes efter afgrænset intervention.

Værd at bemærke

Forløbet kan ofte afsluttes efter afgrænset intervention.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	3		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

2.21. Individuelt forløb til personer med fonastenske stemmevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med fonastenske stemmevanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af stemmevanskeligheder grundet uhensigtsmæssige stemmebrug, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har forståelse af, hvordan forskellig stemmeadfærd hhv. kan belaste eller aflaste stemmen
- personen kan tale uden at have smerter, ubehag eller andre stemmerelaterede gener
- personen kan bruge sin stemme hensigtsmæssigt, så stemmen kan honorere de daglige stemmekrav

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation
- Logopædisk udredning

- faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Tilgangen negativ praksis
- Accentmetoden
- Estillmetoden
- Confidential Voice Therapy
- Resonant Voice Therapy

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier og vaneændring, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

I forbindelse med forløbet kan der vise sig behov for anden indsats end den logopædiske, enten som alternativ til logopædisk indsats eller som led i en tværfaglig indsats mellem logopæd og anden faggruppe. Det kan f.eks. handle om behov for Informations og kommunikationsteknologi i form af stemmeforstærker, eller at personen via egen læge er henvist til fysioterapeut eller psykolog, og at der mhp. bedst mulig effekt samarbejdes tværfagligt med disse. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
-------------	----------	----------	--

Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

<p>2.22. Holdundervisning til personer med fonasteniske stemmevanskeligheder</p> <p>Indsatsområde Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.</p> <p>Indsatsnavn Holdundervisning til personer med fonasteniske stemmevanskeligheder.</p> <p>Målgruppe Personer der, som følge af stemmevanskeligheder grundet uhensigtsmæssige stemmebrug, er begrænset i deres hverdag</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen har forståelse af, hvordan forskellig stemmeadfærd hhv. kan belaste eller aflaste stemmen • personen kan tale uden at have smerter, ubehag eller andre stemmerelaterede gener • personen kan bruge sin stemme hensigtsmæssigt, så stemmen kan honorere de daglige stemmekrav <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention • Personens accept og aktive medvirken <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øre-næse-hals-læge dokumentation • Logopædisk udredning • faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Øre-næse-hals-læge • Sygehus • Læge • Personen eller pårørende • Fagperson i kommunen <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u> Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.</p> <p>Indhold, tilgange og metoder Forløbet er holdundervisning, og kan være i forlængelse af et individuelt forløb.</p>
--

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Tilgangen negativ praksis
- Accentmetoden
- Estillmetoden
- Confidential Voice Therapy
- Resonant Voice Therapy

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb, fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier og vaneændring, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

I forbindelse med forløbet kan der vise sig behov for anden indsats end den logopædiske, enten som alternativ til logopædisk indsats eller som led i en tværfaglig indsats mellem logopæd og anden faggruppe. Det kan f.eks. handle om behov for Informations og kommunikationsteknologi i form af stemmeforstærker eller at personen via egen læge er henvist til fysioterapeut eller psykolog, og at der mhp. bedst mulig effekt samarbejdes tværfagligt med disse. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	10		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	12		

2.23. Individuelt forløb til personer med organiske stemmevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med organiske stemmevanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af organiske stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har forståelse af, hvordan forskellig stemmeadfærd hhv. kan belaste eller aflaste stemmen
- personen kan tale uden at have smerter, ubehag eller andre stemmerelaterede gener
- personen kan bruge sin stemme hensigtsmæssigt, så stemmen kan honorere de daglige stemmekrav

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation af organiske forandringer
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Tilgangen negativ praksis
- Accentmetoden
- Estillmetoden
- Confidential Voice Therapy
- Resonant Voice Therapy

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

I forbindelse med forløbet kan der vise sig behov for anden indsats end den logopædiske, enten som alternativ til logopædisk indsats eller som led i en tværfaglig indsats mellem logopæd og anden faggruppe. Det kan f.eks. handle om behov for Informations og kommunikationsteknologi i form af stemmeforstærker, eller at personen via egen læge er henvist til fysioterapeut eller psykolog, og at der mhp. bedst mulig effekt samarbejdes tværfagligt med disse. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.24. Holdundervisning til personer med organiske stemmevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Undervisningshold til personer med organiske stemmevanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af organiske stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har forståelse af, hvordan forskellig stemmeadfærd hhv. kan belaste eller aflaste stemmen
- personen kan tale uden at have smerter, ubehag eller andre stemmerelaterede gener
- personen kan bruge sin stemme hensigtsmæssigt, så stemmen kan honorere de daglige stemmekrav

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation af organiske forandringer
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning, og kan være i forlængelse af et individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Tilgangen negativ praksis
- Accentmetoden
- Estillmetoden
- Confidential Voice Therapy
- Resonant Voice Therapy

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen.
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

I forbindelse med forløbet kan der vise sig behov for anden indsats end den logopædiske, enten som alternativ til logopædisk indsats eller som led i en tværfaglig indsats mellem logopæd og anden faggruppe. Det kan f.eks. handle om behov for Informations og kommunikationsteknologi i form af stemmeforstærker, eller at personen via egen læge er henvist til fysioterapeut eller psykolog, og at der mhp. bedst mulig effekt samarbejdes tværfagligt med disse. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	13		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	15		

2.25. Individuelt forløb til personer med transkønnede stemmevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme- og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til transpersoner.

Målgruppe

Personer der, som følge af transkønnede stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens stemmevanskeligheder.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender teknikker til at skabe overensstemmelse mellem den oplevede identitet og stemmens auditive udtryk
- personen anvender strategier/øvelser til at mindske spændinger i/omkring struben
- personen anvender redskaber til hensigtsmæssig stemmeføring for en større stemmeudholdenhed

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- logopædisk udredning
- faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Center for Kønsidentitet
- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau. Indsatsen har fokus på teknikker til feminisering/maskulinisering af stemme og kommunikativt udtryk samt hensigtsmæssig stemmebrug.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Psykoedukation
- Negativ praksis (Fahmy & Van Riper)
- Accentmetode

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen.
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.26. Holdundervisning til personer med transkønnede stemmevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme- og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til transpersoner.

Målgruppe

Personer der, som følge af transkønnede stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens stemmevanskeligheder.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender teknikker til at skabe overensstemmelse mellem den oplevede identitet og stemmens auditive udtryk
- personen anvender strategier/øvelser til at mindske spændinger i/omkring struben
- personen anvender redskaber til hensigtsmæssig stemmeføring for en større stemmeudholdenhed

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Center for Kønsidentitet
- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning, og kan ligge i forlængelse af et individuelt forløb. Indsatsen har fokus på teknikker til feminisering/maskulinisering af stemme og kommunikativt udtryk samt hensigtsmæssig stemmebrug.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Psykoedukation
- Negativ praksis (Fahmy & Van Riper)
- Accentmetode

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	10		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	12		

2.27. Individuelt forløb til personer med EILO/VCD

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med EILO/VCD (Exercise-Induced Laryngeal Obstruction/Vocal Cord Dysfunction).

Målgruppe

Personer der, som følge af EILO/VCD, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan anvende strategier og handlemåder, der fjerner eller begrænser spændinger i den talerelaterede muskulatur
- personen kan anvende en hensigtsmæssig stemmebrug
- personen kan anvende teknikker til at kontrollere sin vejrtrækning både stillesiddende og i fysisk aktivitet

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken
- Øre-næse-hals-læge har konstateret EILO/VCD

Til grund for visitation ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation
- Logopædisk udredning
- faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Negativ praksis
- Accentmetoden
- Estill-tilgang
- Metoden Vocal Cord Abduction Manoeuvre

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.28. Holdundervisning til personer med EILO/VCD

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med EILO/VCD (Exercise-Induced Laryngeal Obstruction/Vocal Cord Dysfunction).

Målgruppe

Personer der, som følge af EILO/VCD, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan anvende strategier og handlemåder, der fjerner eller begrænser spændinger i den talerelaterede muskulatur
- personen kan anvende en hensigtsmæssig stemmebrug
- personen kan anvende teknikker til at kontrollere sin vejrtrækning både stillesiddende og i fysisk aktivitet

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken
- Øre-næse-hals-læge har konstateret EILO/VCD

Til grund for visitation ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation
- Logopædisk udredning
- faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge
- Sygehus
- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning, og kan ligge i forlængelse af et individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Negativ praksis
- Accentmetoden
- Estill-tilgang
- Metoden Vocal Cord Abduction Manoeuvre

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	10		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	12		

2.29. Individuelt forløb til personer med stammen eller løbsk tale

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med stammen og løbsk tale.

Målgruppe

Personer der, som følge af stammen og løbsk tale, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har en forståelse af funktionsnedsættelsen og viden om, hvad der kan forværre hhv. begrænse omfanget af, hvordan funktionsnedsættelsen kommer til udtryk i hverdagen
- personen anvender strategier til at håndtere stammen/løbsk tale
- personen anvender teknikker til at kunne kommunikere mere frit

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback
- Fluency shaping
- Stuttering modifikation
- Frivillig stammen
- Kognitiv tilgang gennem anvendelse af ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik.
- Acceptance and Commitment therapy (ACT)

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Stammen / løbsk tale er en kompleks tilstand, der kan påvirke personen i form af udslag i at føle sig deprimeret over sin tale, adfærd eller krop. Dette kan påvirke et logopædisk forløb, og der kan være behov for, at personen – evt. gennem egen læge – henvises til psykologforløb parallelt med logopædisk intervention.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.30. Holdundervisning til personer med stammen eller løbsk tale

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdundervisning til personer med stammen og løbsk tale.

Målgruppe

Personer der, som følge af stammen og løbsk tale, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har en forståelse af funktionsnedsættelsen og viden om, hvad der kan forværre hhv. begrænse omfanget af, hvordan funktionsnedsættelsen kommer til udtryk i hverdagen
- personen anvender strategier til at håndtere stammen/løbsk tale
- personen anvender teknikker til at kunne kommunikere mere fri.

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Logopædisk udredning
- faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning, og kan være i forlængelse af et individuelt forløb.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback
- Fluency shaping
- Stuttering modifikation
- Frivillig stammen
- Kognitiv tilgang gennem anvendelse af ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik
- Acceptance and Commitment therapy (ACT)

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Stammen / løbsk tale er en kompleks tilstand, der kan påvirke personen i form af udslag i at føle sig deprimeret over sin tale, adfærd eller krop. Dette kan påvirke et logopædisk forløb, og der kan være behov for, at personen – evt. gennem egen læge – henvises til psykologforløb parallelt med logopædisk intervention.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	10		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	12		

2.31 Forløb til personer med læsp og andre udtalevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Forløb til personer med læsp og andre udtalevanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af læsp- og udtalevanskeligheder (f.eks. grundet andet sprog eller for kort tungebånd), er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kan anvende strategier til at forbedre tydeligheden af talen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge,
- Læge
- Sygehus
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i udtale. Logopædisk intervention ift. udtalevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- og synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen samt holdundervisning afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback
- Artikulationsøvelser
- Strategier mhp. udtaletydelighed

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen

Værd at bemærke

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.32. Holdforløb til personer med læsp og andre udtale vanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Holdfundervisning til personer med læsp og andre udtalevanskeligheder.

Målgruppe

Personer der, som følge af læsp- og udtalevanskeligheder (f.eks. grundet andet sprog eller for kort tungebånd), er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være::

- Personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- Personen kan anvende strategier til at forbedre tydeligheden af talen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Personens accept og aktive medvirken

Til grund for visitation ligger:

- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Øre-næse-hals-læge, anden læge eller sygehus
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i udtale. Logopædisk intervention ift. udtalevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høresynsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet er holdundervisning, og kan være i samspil med et individuelt forløb, alt efter vanskeligheder og ressourcer. Vejledning til deltagerne. Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback
- Artikulationsøvelser
- Strategier mhp. udtaletydighed

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	10		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	12		

2.33. Forløb til personer med udtalevanskeligheder som følge af ectomi i mundhulen

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Forløb til personer med udtalevanskeligheder som følge af ectomi i mundhulen.

Målgruppe

Personer der, som følge af ectomi i mundhulen, er begrænset i deres hverdag. Det kan f.eks. handle om operation af tungen, der forårsager udtalevanskeligheder.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre tydeligheden af talen

Visitationskriterier

- Der er foretaget ectomi i mundhulen
- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation omkring operationen
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Sygehus, Øre-næse-hals-læge eller anden læge
- Personen eller pårørende
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Forløbet anbefales at tage udgangspunkt i den enkelte, og at de nødvendige kompetencer er til stede. Derudover anbefales der specialiseret logopædisk behandling med fokus på stemmerehabilitering, hvor der arbejdes med forbedring af mundåbning, udtale, hensigtsmæssig stemmebrug ved stemmetræning og/eller hæshed, sekretophobning samt optimering af stemmestyrken efter hoved- og halskræft.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning samt vejledning til personen og evt. pårørende afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback
- Artikulationsøvelser
- Strategier mhp. udtaletydelighed

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Der vil ofte blive foretaget yderligere operation eller f.eks. tandprotese, hvilket kan give anledning til nyt forløb rettet mod talen.

Ved behov formidles kontakt til Dansk Landsforening for hals- og mundhuleopererede.

Værd at bemærke

Der kan være tilfælde, hvor alternativ og supplerende kommunikation er nødvendigt. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.34. Forløb til personer med laryngectomi
<p>Indsatsområde Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.</p> <p>Indsatsnavn Forløb til personer med laryngectomi.</p> <p>Målgruppe Personer der, som følge af laryngectomi, har talevanskeligheder, der begrænser dem i kommunikationen i hverdagen.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen kender til og kan anvende øvelser og/eller strategier til at mindske gener i talerelaterede muskler • personen anvender taleventil til at kommunikere • personen anvender stemmevibrator til at kommunikere <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er foretaget laryngectomi • Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention <p>Til grund for vurderingen ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentation fra sygehus eller Region Midt • Logopædisk udredning <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sygehus, Øre-næse-hals-læge eller anden læge • Personen eller pårørende • Fagperson i kommunen <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u> Forløbet anbefales at tage udgangspunkt i den enkelte, og at de nødvendige kompetencer er til stede. Derudover anbefales der specialiseret logopædisk behandling med fokus på stemmerehabilitering, hvor der etableres en "ny stemme" ved hjælp af taleventil, stemmevibrator eller spiserørsstemme. Der kan også arbejdes med forbedring af mundåbning, udtale, hensigtsmæssig stemmebrug ved stemmetræning og/eller hæshed, sekretophobning samt optimering af stemmestyrken efter hoved- og halskræft.</p> <p>Indhold, tilgange og metoder Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen samt holdundervisning afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.</p> <p>Forløbet kan tage udgangspunkt i:</p>

- Kommunikationsstrategier og feedback
- Accentmetoden
- Metode til Esophagal tale
- Fluency – tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og alternativ stemmekilde samt fortsatte fokuspunkter til personen
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Derudover vil der ved behov hjælpes til kontakt til laryngectomi-konsulent v. Region Midt samt Dansk Landsforening for hals- og mundhuleopererede.

Værd at bemærke

Der kan være behov for, at logopæden ansøger kommunen om hjælpemidler til personen med laryngectomi.

Der kan være tilfælde, hvor alternativ og supplerende kommunikation er nødvendigt. Der kan derfor – udover forløb rettet mod talen – være behov for øvrige indsatser under IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

2.35. Forløb til børn med behov for særligt specialiseret indsats ift. stemmevanskeligheder

Indsatsområde

Tale, stemme - og udtalevanskeligheder.

Indsatsnavn

Forløb til børn med behov for særligt specialiseret indsats ift. stemmevanskeligheder.

Målgruppe

Børn der, som følge af stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af barnets funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- barnets forældre og evt. fagpersoner har kendskab til, hvordan de kan støtte barnet i hensigtsmæssig stemmebrug i hverdagen
- barnets forældre kan anvende hensigtsmæssig stemmeføring i en sådan grad, at barnet kan spejle sig i sine forældre

- barnet kan anvende strategier og handlemåder, der understøtter hensigtsmæssig stemmebrug

Visitationskriterier

- Barnet er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Barnets og forældrenes accept og aktive medvirken

Til grund for vurderingen ligger:

- Øre-næse-hals-læge dokumentation
- Logopædisk udredning
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Fagperson i kommunen.

Lovgrundlag

Folkeskoleloven kap. 3.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmевanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til personen samt holdundervisning afhængig af barnets individuelle resurser og behov samt afhængig af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Accentmetoden
- Estill-tilgang
- Confidential Voice Therapy
- Pædagogisk tilgang

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til barnets og dets forældre
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det anbefales, at forældre støtter barnet efter endt forløb med fortsat at arbejde med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier.

Værd at bemærke

Har forløbet ikke opnået det fremsatte mål udarbejdet ved udredning og afklaring af mål, kan der være behov henvisning til IKT, fysioterapeut eller andre tiltag.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
År	5	7	10

Administration	5	7	10
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	14	20

3. SYN

Synsområdet hjælper personer med forskellige synsvanskeligheder. I tilknytning til opgaven findes der på Center for Kommunikation i Herning en svagsynsklinik samt lokaler til synsafprøvning. Personer bevilges kun udredning i svagsynsklinikken, hvis det er afklaret, at udfordringerne ikke kan afhjælpes af almen optiker. Svagsynsklinikken indeholder specialudstyr, der ikke forefindes i almen optikerklinik, og som er nødvendig for at kunne undersøge personer med særlige vanskeligheder eller øvrige funktionsnedsættelser. Lokalerne til synsafprøvning indeholder forskellige lyssætninger, der er nødvendige mhp. at kunne udrede, afprøve og vurdere de særlige behov for belysning, som personer med synsvanskeligheder kan have.

Alle fagspecialister har særlig uddannelse inden for specialet.

Optik

<p>3.1. Svagsynsoptisk udredning</p> <p>Indsatsområde Syn, optik.</p> <p>Indsatsnavn Svagsynsoptisk udredning.</p> <p>Målgruppe Personer der i hht. WHO's klassifikation af svagsyn har en nedsat synsevne svarende til en visus på 6/18 (0,3) eller mindre, samt personer med et synsfeltudfald der klassificerer dem som svagsynet. Målgruppen indeholder desuden personer, som vurderes funktionelt svagsynede.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at udrede personens synsfunktion, og på baggrund heraf komme med forslag til videre forløb. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • det er udredt, om personen kan klassificeres som funktionelt svagsynet • udredningen kan kvalificere evt. videre indsats ved synskonsulent • personen er i forbindelse med udredningen tildelt recept på svagsynsoptik som f.eks. kikkertbriller, lup briller, forstørrende optik eller kontrastfremmende kantfilter, og dermed kompenseret <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen er udredt ved øjenlæge • Borger er svagsynet efter WHO's definition eller vurderes funktionelt svagsynet • Personen kan ikke afhjælpes med standard optik, der kan fås ved almen optiker • Der er behov for svagsynsoptisk udredning mhp. at afdække kompensationsmuligheder <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger • Personens, pårørendes eller relevant fagpersoners beskrivelse af den oplevede funktionsnedsættelse <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen og dennes pårørende • Øjenlæge, anden læge eller optiker • Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Svagsynsøptisk udredning er en del af God Praksis på synsområdet, og nødvendig for at kunne afdække personens funktionsevne, afklare behov for svagsynsøptik samt vurdere mulighederne for at yde relevant støtte og kvalificere evt. videre forløb.

Indhold, tilgange og metoder

Svagsynsøptisk udredning udføres jf. God Praksis på området, og af en optiker med særlig specialistuddannelse samt en synskonsulent. En svagsynsøptisk udredning kan f.eks. indeholde udredning af binokulær synsfunktion, udmåling af synsevne og synsfelt, test af kontrastsyn, test af lysfølsomhed, farvesynstest og undersøgelse af øjnernes evne til at bevæge sig.

I nogle tilfælde er der behov for både optometrist og synskonsulent.

Resultat

Udredningen resulterer i en beskrivelse af borgers synsfunktion og evt. sagsfremstilling samt henvisning til evt. videre forløb. Specialoptiker kan desuden med udgangspunkt i udredningen yde sagkyndig bistand til sagsbehandlere i kommunen i forbindelse med deres sagsbehandling vedr. ansøgning om svagsynsøptik.

Tilbuddets placering

Indsats foregår i svagsynsklinikken på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

I nogle tilfælde vil indsatsen kunne afsluttes efter den svagsynsøptiske udredning. I andre tilfælde vil der i forlængelse af den svagsynsøptiske udredning være behov for en yderligere indsats ved synskonsulent.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny svagsynsøptisk udredning eller ansøgning om nyt optik.

Værd at bemærke

Den svagsynsøptiske udredning er en nødvendig og afgørende del af den rehabiliterende indsats til borgere med nedsat syn, og bevilges på landsplan af svagsynsøptikere ved kommunikations- og synscentraler.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

3.2. Special optisk udredning

Indsatsområde

Syn, optik.

Indsatsnavn

Special optisk udredning.

Målgruppe

Personer med en medicinsk-optisk defineret varig øjenlidelse, som har behov for specialoptiske hjælpemidler.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at udrede personens synsfunktion, og på baggrund heraf komme med forslag til videre forløb.

Mål kan f.eks. være at:

- sygdomsbetingede synsvanskeligheder er udredt
- behov og muligheder for at afhjælpe eller kompensere for synsvanskelighederne er afdækket
- der er udredt for hvilken specialløsning, der er nødvendig f.eks. grundet irregulær hornhinde
- der er afprøvet muligheder for at afhjælpe eller kompensere vha. f.eks. specialfremstillede kontaktlinser eller special optik
- personen, pårørende eller relevante fagpersoner er vejledt mhp. forståelse for synsfunktionen og muligheder for kompensation

Visitationskriterier

- Personen er udredt ved øjenlæge
- Personen har en medicinsk-optisk defineret varig øjenlidelse
- Personen kan ikke afhjælpes med standard optik, der kan fås ved almen optiker
- Der er behov for specialoptisk udredning mhp. at afdække kompensationsmuligheder

Til grund for vurderingen ligger f.eks.:

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger
- Oplysninger fra egen optiker
- Dokumentation fra Kennedycentret (tidligere statens øjenklinik)
- Personens, pårørendes eller relevant fagpersoners beskrivelse af den oplevede funktionsnedsættelse

Henvendelse

- Personen og dennes pårørende
- Øjenlæge, anden læge eller optiker
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Special optisk udredning er en del af God Praksis på synsområdet, og nødvendig for at kunne afdække personens funktionsevne, afklare behov for special optik samt vurdere mulighederne for at yde relevant støtte og kvalificere evt. videre forløb.

Indhold, tilgange og metoder

Special optisk udredning udføres jf. God Praksis på området, og af en optiker med særlig specialistuddannelse. En special optisk udredning kan f.eks. indeholde udredning af binokulær synsfunktion, udmåling af synsevne og synsfelt, test af kontrastsyn, test af lysfølsomhed, farvesynstest og undersøgelse af øjnernes evne til at bevæge sig.

Resultat

Udredningen resulterer i en beskrivelse af borgers synsfunktion og evt. sagsfremstilling samt henvisning til evt. videre forløb. Specialoptiker kan desuden med udgangspunkt i udredningen yde sagkyndig bistand til sagsbehandlere i kommunen i forbindelse med deres sagsbehandling vedr. ansøgning om medicinsk- optiske synshjælpemidler som f.eks. kontaktlinser, briller og øjenproteser.

Tilbuddets placering

Indsats foregår i svagsynsklinikken på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Ved bevilling af special optiske hjælpemidler vil der ofte være behov for opfølgning, ligesom der kan være behov for et efterfølgende forløb med f.eks. hjælpemidler. Mange med behov for special optiske løsninger er erhvervsaktive og kan have behov for hjælpemidler og/eller rådgivning på arbejdspladsen. Der vil i disse tilfælde være kontakt til Jobcentret med henblik på et evt. forløb.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny udredning eller ansøgning om ny optik.

Værd at bemærke

Personer med en medicinsk-optisk varig øjenlidelse kan have funktionstab på flere sanser og andre diagnoser, der kan have betydning for den special optiske udredning og effekten af bevilgede hjælpemidler. Den special optiske udredning er en nødvendig og afgørende del af den rehabiliterende indsats til borgere med nedsat syn, og bevilges på landsplan af specialoptikere ved kommunikations- og synscentraler.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	1,5		
Administration	1,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

3.3. Special optisk udredning og afprøvning af personer med hjernebetinget synsnedsettelse

Indsatsområde

Syn, optik.

Indsatsnavn

Special optisk udredning og afprøvning af personer med hjernebetinget synsnedsettelse.

Målgruppe

Personer med visuelle følger efter erhvervet hjerneskade eller hjernepåvirkning grundet f.eks. hjernebetinget lysfølsomhed, synsfeltsdefekter og samsynsproblemer.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afdække de visuelle følger efter erhvervet hjerneskade eller hjernepåvirkning samt udrede, om der er behov for hjælpemidler såsom filterbriller/tonede kontaktlinser.

Mål kan f.eks. være at:

- personen er udredt ift. behov for special optik, og har i givet fald fået udskrevet recept
- personen er udredt ift. behov – og mulighed for lysafskærmning i form af filterbriller eller tonede kontaktlinser, så borger kan tolerere lys i sine omgivelser
- personen, pårørende og relevante fagpersoner er vejledt mhp. forståelse for synsfunktionen og muligheder for kompensation
- synskonsulent kan kvalificere den videre indsats

Visitationskriterier

- Dokumentation for konstateret erhvervet hjerneskade eller hjernerystelse
- I forhold til hjernerystelse skal hændelsen være minimum 3 måneder gammel, dette for at tilgodese spontan remission
- Personens funktionsnedsettelse begrænser vedkommende i hverdagen eller i deltagelse i andre rehabiliteringsforløb

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge, eller anden læge
- Oplysninger fra egen optiker eller neurooptometrist

- Personens, pårørendes eller relevant fagpersoners beskrivelse af den oplevede funktionsnedsættelse

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Dansk Center for Hjernerystelse, der er udpeget af Sundhedsstyrelsen, anbefaler en helhedsorienteret tilgang og tværfaglig koordinering og indsats.

Special optisk udredning er en del af God Praksis på synsområdet, og nødvendig for at kunne afdække personens funktionsevne, afklare behov for special optik samt vurdere mulighederne for at yde relevant støtte og kvalificere evt. videre forløb.

Indhold, tilgange og metoder

Special optisk udredning udføres jf. God Praksis på området, og af en specialoptiker. En specialoptisk udredning kan f.eks. indeholde udredning af binokulær synsfunktion, udmåling af synsevne og synsfelt, test af kontrastsyn, test af lysfølsomhed, farvesynstest og undersøgelse af samsynsproblematikker og øjnenes evne til at bevæge sig.

Udredningen har ikke til formål at afdække behov for synstræning, men på baggrund af udredningen vil det være muligt på kvalificeret vis at kunne rådgive og vejlede om, hvorvidt personen må forventes at kunne profitere af synstræning ved neurooptometrist.

Resultat

Udredningen resulterer i en beskrivelse af borgers visuelle vanskeligheder med afklaring af, om der er behov for lysafskærmning i form af filterbriller eller tonede kontaktlinser. Såfremt personen ønsker det, kan der gives kvalificeret vurdering af, om personen vil kunne profitere af synstræning hos neurooptometrist. Personen, pårørende og relevante fagpersoner tilknyttet personen vil ligeledes opnå øget forståelse for hjerneskadens betydning for synsfunktionen og for den samlede funktionsevne.

Tilbuddets placering

Indsats foregår i svagsynsklinikken på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Oftentimes er personer med visuelle følger efter erhvervet hjerneskade erhvervsaktive og kan have behov for hjælpemidler og/eller rådgivning herom på arbejdspladsen, og der vil i disse tilfælde være kontakt til Jobcentret med henblik på et evt. forløb.

Værd at bemærke

Personer med senfølger efter erhvervet hjerneskade har ofte andre udfordringer end det visuelle f.eks. afasi og lydfølsomhed. Det er derfor vigtigt med en helhedsorienteret og tværfaglig indsats. Den special optiske udredning er en nødvendig og afgørende del af den rehabiliterende indsats til borgere med nedsat syn og bevilges på landsplan af svagsynsoptikere ved kommunikations- og synscentraler.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

Børn og unge med synsnedsættelse

<p>3.4. Udredning af svagsynede børn og unge 0-18 år, der ikke er tilmeldt Synsregistret</p> <p>Indsatsområde Syn, børn og unge med synsnedsættelse.</p> <p>Indsatsnavn Udredning af svagsynede børn og unge 0-18 år, der ikke er tilmeldt Synsregistret.</p> <p>Målgruppe Målgruppen er svagsynede børn og unge fra 0-18 år, som ikke er tilmeldt synsregistret ved Kennedy Centret, men hvor personen, pårørende eller fagpersoner i relation til personen ønsker en synsfaglig indsats.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at afklare, om de udfordringer, personen har som følge af synsnedsættelsen, er af en sådan karakter, at der kan visiteres til et forløb ved synsfaglig specialist et forløb mhp. at understøtte personens mulighed for opnå optimale udviklings- og læringsbetingelser. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen er udredt i forhold til udfordringer i hverdagen pga. synsvanskeligheder, og er begrænset i forhold til udvikling og læring • personen har ansøgt om et hjælpemiddel, om rådgivning og vejledning eller om specialkomenserende undervisning • der er behov for en faglig udredning mhp. at kunne vurdere en eventuel efterfølgende relevant indsats <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen er ikke tilmeldt synsregistreret • Personen er undersøgt hos øjenlæge og/eller optiker • Personen pårørende eller fagpersoner har behov for synsfaglig bistand grundet nedsat synsfunktion <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øjenlægeoplysninger, anden lægelige journal • Oplysninger fra egen optiker eller specialoptiker på Center for Kommunikation • Indhentede oplysninger ved kontakt til den unge, pårørende eller fagperson tilknyttet personen. • En synsfaglig vurdering af specialist på Center for Kommunikation <p>Henvendelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen selv eller dennes pårørende • Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger • Fagpersoner med relation til personen • Kennedycentret <p>Lovgrundlag Lov om Social service §1 og §112. Folkeskoleloven kap. 3. Folkeskoleloven §4.</p> <p>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området Et centralt element i indsatsen er en veltilrettelagt organisering og et koordineret samarbejde mellem de aktører, som planlægger og yder indsatserne mhp. at give personen forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af</p>

sociale relationer. Med afsæt i Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsettelse og aktuelt bedste viden, er der udarbejdet udvidede læringsmål i tilknytning til de formelle læringsmål. Indsatsen bør som udgangspunkt foregå i barnets nærmiljø.

Indhold, tilgange og metoder

Indholdet er f.eks. en udredende samtale med personen, relevante pårørende og fagpersoner i relation til personen samt observation i konkrete aktiviteter. I forbindelse med udredning og afprøvning kan der ydes rådgivning og vejledning. Forløbets tilgange og metoder tager udgangspunkt i den nationale vejledning og Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsettelse.

Resultat

Udredningen afsluttes med sammenfattende journalnotat, der kan danne grundlag for visitation til et evt. videre forløb.

Tilbuddets placering

Udredningen forgår i Center for Kommunikations lokaler i Herning eller i personens eget hjem, institution eller skole, når dette er nødvendigt.

Det videre forløb

Efter endt udredning vil der evt. være behov for et forløb på området "børn og unge med synsnedsettelse"

Værd at bemærke

Synsevnen kan ændre sig over tid, og i så fald kan der opstå behov for ny udredning mhp. at visiterer til evt. synsfaglig forløb.

Børn og unge med alvorlig synsnedsettelse kan have vanskeligt ved at opbygge og vedligeholde sociale relationer. Det er derfor afgørende, at indsatsen er helhedsorienteret for at sikre, at de kan udvikle sociale kompetencer og danne relationer på lige fod med jævnaldrende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Åta	3	6	
Administration	3	6	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6	12	

3.5. Årsforløb svagsynede og blinde børn 0-6 år

Indsatsområde

Syn, børn med blindhed og synsnedsettelse.

Indsatsnavn

Årsforløb svagsynede og blinde børn 0- 6 år.

Målgruppe

Målgruppen er svagsynede og blinde børn fra 0-6 år, som er tilmeldt synsregistret ved Kennedy Centret, eller som pårørende eller fagpersoner i relation til den unge ønsker vejledning til.

Formål/mål

Opgaven er sammen med pårørende og fagpersoner at beskrive barnets synsevne og synsfunktion og sætte relevante tiltag i gang, så barnet får optimale udviklings- og læringsbetingelser.

Mål kan f.eks. være at:

- barnet kan på bedst mulig vis sans og lære sin omverden at kende
- barnet anvender relevante kommunikationsstrategier, og kan dermed i øget omfang indgå i sociale relationer
- barnet kan betjene hjælpemidler, så udvikling og læring sikres

- barnet har, vha. strategier og støtte fra omgivelserne, så vidt muligt de samme betingelser i hverdagen, som sine seende kammerater

Visitationskriterier

- Barnet er tilmeldt synsregisteret og 0-6 år eller
- Barnet er ikke tilmeldt synsregisteret, men er udredt af synskonsulent, og vurderet at have behov for et forløb med henblik på at understøtte barnets mulighed for opnå optimale udviklings- og læringsbetingelser
- Behov for vejledning grundet nedsat synsfunktion

Til grund for visitation ligger:

- Øjenlægeoplysninger, anden lægelige journal
- Oplysninger fra egen optiker eller specialoptiker på Center for Kommunikation
- Indhentede oplysninger ved kontakt til pårørende eller fagperson tilknyttet barnet
- En synsfaglig vurdering af specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen
- Kennedycentret

Lovgrundlag

Dagtilbudslovens §4 stk 2.

Lov om Social service §112.

Folkeskoleloven §4.

Folkeskoleloven kap. 3.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Et centralt element i indsatsen er en veltilrettelagt organisering og et koordineret samarbejde mellem de aktører, som planlægger og yder indsatsene mhp. at give barnet forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af sociale relationer. Med afsæt i Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsættelse og aktuelt bedste viden, er der udarbejdet "udvidede læringsmål" i tilknytning til de formelle læringsmål. Indsatsen bør, som udgangspunkt foregå i barnets nærmiljø.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet baserer sig på observation, afprøvning, undervisning og samarbejde med pårørende og fag-personale, og kan f.eks. indeholde indsats vedr. belysning, punktskrift, kommunikation og sociale færdigheder, afprøvning af hjælpemidler og mobilityundervisning. Der ydes vejledning til stimulering af barnets udvikling ift. leg, sansning og ADL. Der faciliteres mulighed for netværksdannelse med andre familier med børn med synsvanskeligheder jf. forløbsbeskrivelsen. Metode tager sit udgangspunkt i den nationale vejledning.

Forløbet kan variere fra almindelig løbende opfølgning til perioder med intensiv indsats f.eks. i forbindelse med skoleskifte eller anden særlig indsats mhp. barnets specifikke behov.

Resultat

Der laves årligt en rapport med beskrivelse af status og opsamling på den indsats, der har været gennem det forgange år. Rapporten sendes til forældre, relevante fagpersoner og øjenlæge for at understøtte den helhedsorienterede indsats.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg på institutionen, skolen eller hjemmet.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes, når barnet bliver 6 år. Det overgår derefter til gruppen svagsynede eller blinde børn og unge 6-18 år, hvor der visiteres til årsforløb for svagsynede børn 6-18 år eller et årsforløb for blinde børn 6-18 år.

Værd at bemærke

Som blind og svagsynet kan det være vanskeligt at opbygge og vedligeholde sociale relationer. Det er derfor afgørende, at indsatsen er helhedsorienteret for at sikre, at personen kan udvikle sociale kompetencer og danne relationer på lige fod med jævnaldrende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	20	50
Administration	3	20	25
Teknisk bistand	3	5	10
I alt antal timer	11	45	85

3.6. Årsforløb svagsynede børn og unge 6-18 år

Indsatsområde

Syn, børn og unge med synsnedsættelse.

Indsatsnavn

Årsforløb svagsynede børn og unge 6-18 år.

Målgruppe

Målgruppen er svagsynede børn og unge fra 6-18 år, som er tilmeldt synsregistret ved Kennedy Centret eller som den unge selv, pårørende eller fagpersoner i relation til barnet/ den unge ønsker vejledning til.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpel eller mindst muligt begrænset af følgerne af nedsat syn og sætte relevante tiltag i gang, så barnet får optimale udviklings- og læringsbetingelser.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan på bedst mulig vis sanse og lære sin omverden at kende
- personen kan betjene hjælpemidler, så udvikling og læring sikres
- personen har vha. strategier og støtte fra omgivelserne så vidt muligt samme betingelser i hverdagen som sine seende kammerater

Visitationskriterier

- Personen er tilmeldt synsregisteret eller
- Personen er ikke tilmeldt synsregisteret, men er udredt af synskonsulent, og vurderet at have behov for en indsats med henblik på at understøtte personens mulighed for opnå optimale udviklings- og læringsbetingelser
- Behov for vejledning grundet nedsat synsfunktion

Til grund for visitation ligger

- Øjenlægeoplysninger eller anden lægelige journal
- Oplysninger fra egen optiker eller specialoptiker på Center for Kommunikation
- Indhentede oplysninger ved kontakt til den unge, pårørende eller fagperson tilknyttet personen
- En synsfaglig vurdering af specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen
- Kennedycentret

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.
Folkeskoleloven kap. 3.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Et centralt element i indsatsen er en veltilrettelagt organisering og et koordineret samarbejde mellem de aktører, som planlægger og yder indsatserne mhp. at give personen forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af sociale relationer. Med afsæt i Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsættelse og aktuelt bedste viden, er der udarbejdet udvidede læringsmål i tilknytning til de formelle læringsmål. Indsatsen bør som udgangspunkt foregå i barnets nærmiljø.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan f.eks. indeholde observation, afprøvning (IKT, hjælpemidler), undervisning (ADL, O&M, IKT, indsats vedr. belysning, sociale færdigheder og punktskrift samt rådgivning, vejledning og undervisning af personen, klassekammerater, lærere, støttepersoner, forældre, søskende. Derudover er en vigtig opgave facilitering af samvær med andre blinde børn og unge 2-3 gange årligt jf. forløbsbeskrivelsen (Socialstyrelsen). Forløbets tilgange og metoder tager udgangspunkt den nationale vejledning.

Forløbet kan variere fra almindelig løbende opfølgning til perioder med intensiv indsats f.eks. i forbindelse med skoleskifte eller anden særlig indsats mhp. barnets specifikke behov.

Resultat

Der laves årligt en rapport med beskrivelse af status og opsamling på den indsats, der har været gennem det forgange år. Rapporten sendes til forældre, relevante fagpersoner og øjenlæge for at understøtte den helhedsorienterede indsats.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg på institutionen, skolen eller hjemmet.

Det videre forløb

Opsøgende del afsluttes, når personen fylder 18 år, hvorefter sagen overleveres og overgår til voksenområdet, der visiterer til evt. videre forløb.

Værd at bemærke

Børn og unge med alvorlig synsnedsættelse kan have vanskeligt ved at opbygge og vedligeholde sociale relationer. Det er derfor afgørende, at indsatsen er helhedsorienteret for at sikre, at de kan udvikle sociale kompetencer og danne relationer på lige fod med jævnaldrende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	15	25
Administration	5	15	10
Teknisk bistand	2	3	5
I alt antal timer	10	25	40

3.7. Årsforløb blinde børn og unge 6-18 år

Indsatsområde

Syn, børn og unge med synsnedsættelse.

Indsatsnavn

Årsforløb blinde børn og unge 6-18 år.

Målgruppe

Målgruppen er børn og unge med blindhed fra 6-18 år, som er tilmeldt synsregistret ved Kennedy Centret.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpel eller mindst muligt begrænset af følgerne af blindhed, så personen får optimale udviklings- og læringsbetingelser.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan på bedst mulig vis sans og lære sin omverden at kende
- personen anvender relevante kommunikationsstrategier, og kan dermed i øget omfang indgå i sociale relationer og kommunikere med omgivelserne
- personen kan betjene hjælpemidler, så udvikling og læring sikres
- personen har vha. strategier og støtte fra omgivelserne så vidt muligt samme betingelser i hverdagen som sine seende kammerater

Visitationskriterier

- Personen er tilmeldt synsregisteret grundet blindhed og 6-18 år

Til grund for visitation ligger

- Øjenlægeoplysninger eller anden lægelige journal
- Indhentede oplysninger ved kontakt til pårørende eller fagperson tilknyttet personen
- En synsfaglig vurdering af specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen, pårørende og fagpersoner tilknyttet personen
- Øjenlæge
- Kennedycentret

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Folkeskoleloven kap. 3.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Et centralt element i indsatsen er en veltilrettelagt organisering og et koordineret samarbejde mellem de aktører, som planlægger og yder indsatserne mhp. at give personen forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af sociale relationer. Med afsæt i Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsættelse og aktuelt bedste viden, er der udarbejdet "udvidede læringsmål" i tilknytning til de formelle læringsmål. Indsatsen bør, som udgangspunkt, foregå i barnets/den unges nærmiljø.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan f.eks. indeholde observation, afprøvning (IKT, hjælpemidler), undervisning (ADL, O&M, IKT, indsats vedr. belysning, sociale færdigheder og punktskrift samt rådgivning, vejledning og undervisning af personen, klassekammerater, lærere, støttepersoner, forældre, søskende. Derudover er en vigtig opgave facilitering af samvær med andre blinde børn og unge 2-3 gange årligt jf. forløbsbeskrivelsen (Socialstyrelsen). Forløbets tilgange og metoder tager udgangspunkt den nationale vejledning.

Resultat

Der laves årligt en rapport med beskrivelse af status og opsamling på den indsats, der har været gennem det forgange år. Rapporten sendes til forældre, relevante fagpersoner og øjenlæge for at understøtte den helhedsorienterede indsats.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg på institutionen, skolen eller hjemmet.

Det videre forløb

Opsøgende del afsluttes, når den unge fylder 18 år, hvorefter sagen overleveres og overgår til voksenområdet, der visiterer til evt. videre forløb.

Værd at bemærke

Som blind kan det være vanskeligt at opbygge og vedligeholde sociale relationer. Det er derfor afgørende, at indsatsen er helhedsorienteret for at sikre, at personen kan udvikle sociale kompetencer og danne relationer på lige fod med jævnaldrende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	25	50	100
Administration	15	20	25
Teknisk bistand	10	10	20
I alt antal timer	50	80	145

3.8. Årsforløb svagsynede børn 0-18 år – specialområdet

Indsatsområde

Syn, børn og unge med synsnedsettelse.

Indsatsnavn

Årsforløb svagsynede børn og unge specialområdet 0-18 år.

Målgruppe

Målgruppen er svagsynede børn og unge med yderligere funktionsnedsettelse fra 0–18 år, som er tilmeldt synsregisteret ved Kennedy Centret eller som pårørende eller fagpersoner i relation til barnet/den unge ønsker vejledning til.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er sammen med pårørende og fagpersonale at beskrive barnets/den unges synsevne og synsfunktion og sætte tiltag i gang, så personen får optimale udviklings- og læringsbetingelser.

Mål kan f.eks. være:

- personen kan på bedst mulig vis sanse og lære sin omverden at kende
- personen kan betjene hjælpemidler, så udvikling og læring sikres
- personen har vha. strategier og støtte fra omgivelserne så vidt muligt samme betingelser i hverdagen som sine seende kammerater

Visitationskriterier

- Personen er tilmeldt synsregisteret eller
- Personen er ikke tilmeldt synsregisteret, men er udredt af synskonsulent, og vurderet at have behov for en indsats med henblik på at understøtte personens mulighed for opnå optimale udviklings- og læringsbetingelser
- Behov for vejledning grundet nedsat synsfunktion

Til grund for visitation ligger:

- Øjenlægeoplysninger, anden lægelige journal
- Oplysninger fra egen optiker eller specialoptiker på Center for Kommunikation
- Indhentede oplysninger ved kontakt til pårørende eller fagperson tilknyttet personen
- En synsfaglig vurdering af specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen, dennes pårørende og fagpersoner tilknyttet personen
- Øjenlæge
- Kennedycentret

Lovgrundlag

Dagtilbudslovens §4,2

Lov om Social service §112.

Folkeskoleloven kap. 3.

Folkeskoleloven §4.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Et centralt element i indsatsen er en veltilrettelagt organisering og et koordineret samarbejde mellem de aktører, som planlægger og yder indsatserne mhp. at give personen forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af sociale relationer. Med afsæt i Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsættelse og aktuelt bedste viden, er der udarbejdet udvidede læringsmål i tilknytning til de formelle læringsmål. Indsatsen bør som udgangspunkt foregå i barnets nærmiljø.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet baserer sig på observation, afprøvning, undervisning og samarbejde med pårørende og fag-personale, og kan f.eks. indeholde indsats vedr. belysning, punktskrift, kommunikation og sociale færdig-heder, afprøvning af hjælpemidler og mobilityundervisning. Der ydes vejledning til stimulering af barnets udvikling ift. leg, sansning og ADL. Der faciliteres mulighed for netværksdannelse med andre familier med børn med synsvanskeligheder jf. forløbsbeskrivelsen. Metoden tager sit udgangspunkt i den nationale vejledning.

Forløbet kan variere fra almindelig løbende opfølgning til perioder med intensiv indsats f.eks. i forbindelse med skoleskifte eller anden særlig indsats mhp. barnets specifikke behov.

Resultat

Der laves årligt en rapport med beskrivelse af status og opsamling på den indsats, der har været gennem det forgange år. Rapporten sendes til forældre, relevante fagpersoner og øjenlæge for at understøtte den helhedsorienterede indsats.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg på institutionen, skolen eller hjemmet.

Det videre forløb

Et forløb og den opsøgende del afsluttes, når den unge fylder 18 år, hvorefter sagen overleveres og overgår til voksenområdet, der visiterer til evt. videre forløb.

Værd at bemærke

Som svagsynet barn/ung med yderligere funktionsnedsættelser er det særligt vigtigt med en helhedsorienteret indsats i tæt samarbejde med pårørende og fagpersoner med henblik på at give personen de bedst mulige forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af sociale relationer.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	8	15
Administration	3	5	10
Teknisk bistand	1	3	5
I alt antal timer	9	16	20

3.9. Årsforløb blinde børn og unge – specialområdet 0-18 år

Indsatsområde

Syn, børn og unge med synsnedsættelse.

Indsatsnavn

Årsforløb blinde børn og unge - specialområdet 0-18 år.

Målgruppe

Målgruppen er blinde børn og unge fra 0–18 år, som er tilmeldt synsregistret ved Kennedy Centret, og har yderligere funktionsnedsættelser.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er sammen med pårørende og fagpersoner at beskrive personens synsevne og synsfunktion og igangsætte tiltag, så personen får optimale udviklings- og læringsbetingelser.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har bedst mulig forudsætning for at sanse og lære sin omverden at kende
- personen har bedst mulig forudsætning for at kommunikere og indgå i sociale relationer
- personen kan betjene evt. hjælpemidler, så udvikling og læring sikres

Visitationskriterier

- Personen er tilmeldt synsregisteret grundet blindhed og 0-18 år
- Personen har yderligere funktionsnedsættelser

Til grund for vurderingen ligger f.eks.:

- Øjenlægeoplysninger eller anden lægelige journal
- Indhentede oplysninger ved kontakt til pårørende eller fagperson tilknyttet personen
- En synsfaglig vurdering af specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen, pårørende og fagpersoner tilknyttet personen
- Øjenlæge
- Kennedycentret

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Folkeskoleloven kap. 3.

Folkeskoleloven §4.

Dagtilbudsloven §4,2

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Et centralt element i indsatsen er en veltilrettelagt organisering og et koordineret samarbejde mellem de aktører, som planlægger og yder indsatserne mhp. at give personen forudsætninger for udvikling, kommunikation og dannelse af sociale relationer. Med afsæt i Forløbsbeskrivelsen for børn og unge med alvorlig synsnedsettelse og aktuelt bedste viden er der udarbejdet "udvidede læringsmål" i tilknytning til de formelle læringsmål. Indsatsen bør, som udgangspunkt, foregå i barnets/den unges nærmiljø.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet baserer sig på observation, afprøvning, undervisning samt samarbejde med pårørende og fagpersoner. Det kan f.eks. indeholde indsats vedr. belysning, punktskrift, kommunikation og sociale færdigheder, afprøvning af hjælpemidler og mobilityundervisning. Der ydes vejledning til stimulering af barnets udvikling ift. leg, sansning og ADL. Der faciliteres mulighed for netværksdannelse med andre familier med børn med synsvanskeligheder jf. forløbsbeskrivelsen. Metode tager sit udgangspunkt i den nationale vejledning.

Forløbet kan variere fra almindelig løbende opfølgning til perioder med intensiv indsats f.eks. i forbindelse med skoleskifte eller anden særlig indsats mhp. barnets specifikke behov.

Resultat

Der laves årligt en rapport med beskrivelse af status og opsamling på den indsats, der har været gennem det forgange år. Rapporten sendes til forældre, relevante fagpersoner og øjenlæge for at understøtte den helhedsorienterede indsats.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg på institutionen, skolen eller hjemmet.

Det videre forløb

Opsøgende del afsluttes, når den unge fylder 18 år, hvorefter sagen overleveres og overgår til voksenområdet, der visiterer til evt. videre forløb.

Værd at bemærke

Som blind kan det være vanskeligt at opbygge og vedligeholde sociale relationer. Det er derfor afgørende, at indsatsen er helhedsorienteret for at sikre, at personen kan udvikle sociale kompetencer og danne relationer på lige fod med jævnaldrende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	8	15
Administration	3	5	10
Teknisk bistand	1	3	5
I alt antal timer	9	16	30

Voksne med synsnedsettelse

3.10. Udredning og afprøvning

Indsatsområde

Syn, voksne med synsnedsettelse.

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning.

Målgruppe

Personer over 18 år med synsnedsættelse eller blindhed, der har begrænsninger, som følge af det nedsatte syn, og behov for en synsfaglig indsats med henblik på at afhjælpe eller kompensere følgerne af det nedsatte syn.

Formål/mål

Formålet med udredning og afprøvning er at undersøge og klarlægge en sag, afprøve konkrete hjælpemidler, og lave en sagsfremstilling. Ved evt. bevilling af hjælpemiddel varetages desuden indkøb af og instruktion i brug af hjælpemiddel.

Visitationskriterier

- Personen er begrænset i hverdagen pga. synsvanskeligheder
- Personen ønsker at ansøge om et hjælpemiddel, om rådgivning og vejledning eller om specialkompenenserende undervisning
- Der er behov for en faglig udredning mhp. at kunne vurdere en eventuel efterfølgende relevant indsats

Til grund for visitationen ligger:

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger
- Oplysninger fra optiker
- Indhentede oplysninger ved kontakt til borger, pårørende eller fagperson tilknyttet borger
- Faglig vurdering af synskonsulent eller specialoptiker

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

- Ankestyrelsens praksisbeskrivelse om hjælpemidler og behandlingsredskaber, november 2017
- "Udredning af synsvanskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS, juli 2019

Vejledningen indeholder anbefalinger til, hvad der er god praksis i synskonsulentens udredning af synsvanskeligheder hos voksne. Der lægges vægt på identifikation af konsekvenser for personens hverdagsliv. Anbefalingerne er forankret i nyere forskning og litteratur samt i professionel konsensus.

Indhold, tilgange og metoder

Indholdet er f.eks. en udredende samtale med personen, relevante pårørende og fagpersoner i relation til personen, observation i konkrete aktiviteter, testning af læsning, testning af kontrastsyn, grundlæggende udredning vedrørende ADL, O&M, belysning, IKT samt evt. konkret afprøvning af hjælpemidler. I forbindelse med udredning og afprøvning kan der ydes rådgivning og vejledning.

Resultat

Udredningen afsluttes med sammenfattende journalnotat og evt. sagsfremstilling.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg hjemmet.

Det videre forløb

I forlængelse af udredningen vil det ofte være relevant at bevilge en eller flere indsatser vedrørende f.eks. hjælpemidler, O&M, belysning, ADL eller visuelle følger efter erhvervet hjerneskade.

Værd at bemærke

I forbindelse med en udredning og afprøvning vil der oftest være behov for en svagsynsoptisk udredning for at kunne give en samlet vurdering af synsnedsettelsens betydning for funktionsevnen.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemidlet kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny udredning eller fornyet instruktion i brug af hjælpemiddel.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	6	9
Administration	2	4	5
Teknisk bistand	1	2	3
I alt antal timer	6	12	17

3.11. Afgrænset intervention til personer med synsnedsettelse eller blindhed

Indsatsområde

Syn, voksne med synsnedsettelse.

Indsatsnavn

Afgrænset intervention til personer med synsnedsettelse eller blindhed.

Målgruppe

Personer over 18 år med synsnedsettelse eller blindhed, der har begrænsninger, som følge af det nedsatte syn, og som i forbindelse hermed har behov for en synsfaglig indsats med henblik på at afhjælpe eller kompensere følgerne af det nedsatte syn.

Formål/mål

Formålet med interventionen er opfølgende instruktion i brug af hjælpemiddel, supplerende undervisning i kompenserende strategier i forlængelse af udredning og afprøvning samt mulighed for teknisk bistand og support på hjælpemidler.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan anvende det bevilgede hjælpemiddel med størst muligt udbytte
- der er ydet teknisk bistand eller support på hjælpemidlet, så det kompenserer optimalt
- pårørende og fagpersoner med tilknytning til personen kan støtte borger i brug af hjælpemidlet eller i implementering af en kompenserende strategi

Visitationskriterier

- Personen har synsvanskeligheder, der klassificerer personen som svagtseende, og tidligere er bevilget ydelser fra Center for Kommunikation i form af f.eks. hjælpemidler, specialkompenserende undervisning for voksne eller rådgivning og vejledning
- Indsatsen er nødvendig for at sikre, at borger er kompenseret for de behov og vanskeligheder, der er afdækket i udredning og afprøvning eller de tekniske vanskeligheder, der er ved brug af hjælpemiddel

Til grund for visitation ligger:

- Faglig vurdering af synskonsulent eller specialoptiker
- Dokumentation indhentet i forbindelse med f.eks. udredning og afprøvning eller tidligere forløb

Henvendelse

- Personen eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, eller anden læge
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder VEJ nr 10325 af 14/12/2017 beskriver i forhold til behov for instruktion i brug af hjælpemiddel: Når der er bevilget et hjælpemiddel, er det ofte vigtigt at følge sagen op f.eks. for at se, om der er valgt det rigtige hjælpemiddel, om yderligere instruktion eller tilretning er nødvendig, om der er ændringer i personens funktionsevne, som gør hjælpemidlet mindre egnet. I hjælpemiddelbekendtgørelsens §4 beskrives i forhold til reparation: Hjælp til reparation og udskiftning af bevilgede hjælpemidler samt reservehjælpemidler ydes efter behov.

Indhold, tilgange og metoder

Indsatsen kan f.eks. indeholde kortvarig supplerende instruktion i brug af et bevilget hjælpemiddel, supplerende undervisning i kompenserende strategier, supplerende rådgivning og vejledning til fagpersoner og pårørende, således de kan støtte borger. Desuden kan indsatsen indeholde teknisk bistand og support i forbindelse med bevilgede hjælpemidler.

I arbejdet med implementering af et hjælpemiddel arbejdes med udgangspunkt i "formidling af hjælpemidler til voksne borgere", publikation fra Socialstyrelsen, hvor det anføres, at "Det kan have positiv effekt, at formidlingsprocessen er struktureret og gennemføres af fagpersoner med viden om og fokus på hjælpemidler – og at processen involverer borgerne".

Resultat

Indsatsen afsluttes med et journalnotat med beskrivelse af gennemført instruktion i brug af hjælpemiddel, konkrete strategier eller ydet teknisk bistand eller support.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg hjemmet.

Det videre forløb

Når indsatsen er gennemført, betragtes sagen som afsluttet. Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny vurdering eller fornyet instruktion i brug af hjælpemiddel.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	2	2	
Administration	2	2	
Teknisk bistand	1	4	
I alt antal timer	5	8	

3.13. Udredning og afprøvning vedrørende belysning

Indsatsområde

Syn, voksne med synsnedsættelse.

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning vedrørende belysning.

Målgruppe

Voksne med synsnedsættelse, erhvervet hjerneskade eller følger efter hjernepåvirkning, der har behov for en synsfaglig indsats med henblik på at afhjælpe eller kompensere følgerne af det nedsatte syn.

Formål/mål

Formålet med indsatsen vedrørende belysning er, at personen bliver afhjulpnet med de belysningsmæssige vanskeligheder, vedkommende har som følge af den nedsatte synsfunktion.

Mål i forløbet, afhængig af problematikernes omfang, kan f.eks. være at:

- personen, pårørende eller fagperson ved, hvilke tiltag personen med fordel selv kan iværksætte ift. belysning
- personen kan med hensigtsmæssig belysning deltage i ønskede aktiviteter i dagligdagen, og har de bedste muligheder for at udnytte det eksisterende restsyn
- personer med ekstrem lysfølsomhed undgår blænding og ubehag med optimal belysning
- personen, pårørende og fagpersoner har kendskab til lysets betydning for synsfunktionen

Visitationskriterier

- Personen har en synsnedsættelse, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Personen ønsker at få rådgivning og vejledning i belysning
- Personen ønsker at ansøge om belysning

Til grund for visitationen ligger

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger
- Oplysninger fra svagsynsoptisk udredning på Center for Kommunikation eller egen optiker
- Dokumentation indhentet i forbindelse med f.eks. udredning og afprøvning eller tidligere forløb
- Faglig vurdering af synskonsulent eller specialoptiker

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

"Vejledning – Lys og Belysning til fagprofessionelle, som vejleder voksne med synsnedsættelse", indeholder anbefalinger til systematisk tilrettelæggelse af arbejdet med at afdække behovet for lys og belysning, så borgerne opnår de mest optimale betingelser for at anvende sit nedsatte syn.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet vedr. belysning kan indeholde rådgivning og vejledning, afprøvning og ansøgning om belysning.

Der foretages en synsfaglig vurdering af om personen kan bevilges lysudredning i specialindrettet belysningslokale på Center for Kommunikation, eller om det er mest optimalt at fortage lysudredningen i hjemmet, i institutionen, i skolen osv. Komplekse sager med ansøgning om belysning løses ofte i tæt samarbejde med kommunal sagsbehandler og elektriker med speciale i belysning til svagsynede.

Et forløb kan f.eks. indeholde:

- Afdækning af lysets betydning for aktivitetsproblemer – både i forhold til generel rumbelysning og konkret punktbelysning
- Afdækning af både nuværende og optimal belysning – herunder udmåling af lux, lumen, kelvin, og ra-værdier samt reflektans
- Afprøvning af alternative lamper og lyskilder i forskellige aktiviteter
- Rådgivning og vejledning ift. belysning i både privat bolig og i institutioner, skoler, plejehjem ect., der har en person med nedsat synsfunktion

Resultat

Indsatsen afsluttes med en belyningsrapport, der fremsendes til personen eller pårørende og fagpersoner med beskrivelse af den råd og vejledning, der er givet ift. belysning og evt. sagsfremstilling.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg hjemmet.

Det videre forløb

Når indsatsen er gennemført, betragtes sagen som afsluttet. Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny vurdering eller fornyet instruktion i brug af hjælpemiddel.

Værd at bemærke

I Danmark er der krav til belysning på arbejdspladser. Retningslinjerne er beskrevet i publikationen DS/EN 12464-11. For personer med nedsat syn er lyset af afgørende betydning for muligheden for at udnytte restsynet og i videst muligt omfang udføre dagligdags aktiviteter. Kvalificeret og specialiseret rådgivning vedrørende belysning ift. en nedsat synsfunktion er derfor vigtig.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny udredning eller fornyet instruktion i brug af hjælpemiddel.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	6	9
Administration	2	4	6
Teknisk bistand	1	2	3
I alt antal timer	6	12	18

3.14. Forløb vedrørende IT

Indsatsområde

Syn, voksne med synsnedsættelse.

Indsatsnavn

Forløb vedrørende IT.

Målgruppe

Svagsynede eller blinde voksne, der har behov for IT med kompenserende software til kommunikation.

Formål/mål

- Personen kan via IT selvstændigt kommunikere med sine omgivelser, holde sig orienteret i nyheder og samfund
- Personen kan selvstændigt tilgå personlige forhold som f.eks. netbank, e-boks, mails
- De nære omgivelser kan støtte personen i brug af hjælpemidlet

Visitationskriterier

- Personen har en synsnedsættelse, der begrænser vedkommende i at anvende IT til kommunikation i hverdagen
- Personen kan selvstændigt anvende IT til kommunikation i hverdagen
- Eget IT-udstyr kan ikke tilpasses i tilstrækkelig grad til, at personen aktivt kan medvirke til deltagelse i samfundslivet
- Det er vurderet, at der er behov for et forløb vedrørende IT og kommunikation

Til grund for visitation ligger:

- Øjenlægeoplysninger eller anden lægelige journal
- Oplysninger fra svagsynsoptisk udredning på Center for Kommunikation eller oplysninger fra egen optiker
- Oplysninger indhentet ved indsatsen IKT ASK-udredning

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Lov om specialundervisning for voksne §1.

Lovgivningens minimumskrav:

I bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven BEK nr 1247 af 13/11/2017 anføres i §20 stk 4:

Stk. 4. Computere med standard software, der understøtter hjælpemidler til blinde og svagsynede, dækkes med den fulde anskaffelsespris til den bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan ydes som udlån.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

- Formidling af hjælpemidler til voksne borgere, Socialstyrelsen 2014
- Udredning af synsvanskeligheder hos voksne” God praksisbeskrivelse fra DTHS, juli 2019”

Vejledningen indeholder anbefalinger til, hvad der er god praksis i synskonsulentens udredning af synsvanskeligheder hos voksne – bl.a. i forbindelse med IKT. Der lægges vægt på identifikation af konsekvenser for personens hverdagsliv. Anbefalingerne er forankret i nyere forskning og litteratur samt i professionel konsensus.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder indkøb, opsætning og tilpasning af bevilget hjælpemiddel i forhold til personens behov. Der gives den nødvendige instruktion i brug af udstyret.

I et forløb vedrørende IT, kan f.eks. indgå:

- Tilpasning og instruktion i brug af tilgængelighedsfunktioner som f.eks. forstørrelsesgrad og farveopsætning
- Tilpasning og instruktion i brug af f.eks. svagsynstastatur, skærm og andre ergonomiske tiltag
- Tilpasning og instruktion i brug af taleunderstøttelse - herunder valg af talesyntese og talehastighed
- Tilpasning og instruktion i brug af specialsoftware
- Undervisning i f.eks. 10 fingersystem, genvejsfunktioner, talesyntese, punktskrift

Resultat

Forløbet afsluttes med sammenfattende journalnotat og evt. sagsfremstilling.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet. Evt. support foregår primært digitalt.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført, betragtes sagen som afsluttet. Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny vurdering eller fornyet instruktion i brug af hjælpemiddel.

Der vil ofte være behov for en efterfølgende afgrænset intervention, hvis der er behov for support, når software og programmer skal opdateres, hvis der er behov for yderligere instruktion ift. nye funktioner, eller hvis der opstår tekniske vanskeligheder.

Værd at bemærke:

Telefoner og tablets er sædvanligt indbo og således personens egen udgift, hvorimod det synskompenserende hard- og software bevilges efter lov om social service.

Udstyr, der er personens ejendom reparerer ikke, men kompenserende software installeres på eventuelt ny PC. Der gives support på det udlånte udstyr. Supporten gives til de synskompenserende dele af udstyret. Der ydes således ikke support til personens internetadgang, mailprogrammer med videre. Det udlånte udstyr reparerer i nødvendigt omfang. Supporten foregår, som hovedregel, via telefonsupport / fjernsupport.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	4	8	12
Administration	2	4	6
Teknisk bistand	2	4	6
I alt antal timer	8	16	24

3.15. Forløb vedrørende Hjerneskade

Indsatsområde

Syn, voksne med synsnedsettelse.

Indsatsnavn

Forløb vedrørende hjerneskade.

Målgruppe

Personer over 18 år med visuelle senfølger efter erhvervet hjerneskade eller hjernepåvirkning, der har behov for synsfaglig indsats med henblik på at afhjælpe eller kompensere følgerne af de visuelle senfølger. Senfølger er oftest hjernebetaget lysfølsomhed, samsynsproblemer og synsfeltsdefekter såsom homonym hemianopsi.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personer med visuelle følger efter erhvervet hjerneskade eller hjernepåvirkning får viden om synsfunktionen og kompenserende strategier, der gør det muligt for dem at fungere i hverdagen og udføre ønskede aktiviteter.

Mål kan f.eks. være at:

- personen er undervist i synskompenserende strategier, der gør det muligt at fungere i hverdagen og udføre ønskede aktiviteter på trods af den hjernebetagede synsnedsettelse. Dette kunne f.eks. være i forhold til læsning, madlavning og det at færdes selvstændigt
- personen, pårørende og fagpersoner har fået viden om og forståelse for synsfunktion og hvilke tiltag, der kan iværksættes for at kompensere herfor
- der er afklaret ift. behov for særlig optik, lysafskærmning i form af filterbriller, udredning ift. belysning, undervisning vedr. mobility og ADL samt afprøvning af synshjælpemidler

Visitationskriterier

- Dokumentation for konstateret erhvervet hjerneskade (hjernerystelse, apopleksi, senfølger efter tumor) fra f.eks. øjenlæge, neurolog eller almen praktiserende læge
- I forhold til hjernerystelse skal hændelsen være minimum 3 måneder gammel, dette for at tilgodese spontan remission
- Personens funktionsnedsettelse begrænser vedkommende i hverdagen eller i at deltage og få optimal effekt af andre rehabiliteringsforløb
- Der er behov for synsfaglig indsats for at afhjælpe borger bedst muligt i forhold til de visuelle vanskeligheder

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger
- Oplysninger fra svagsynsoptisk udredning på Center for Kommunikation eller egen optiker
- Dokumentation indhentet i forbindelse med f.eks. udredning og afprøvning eller tidligere forløb
- Faglig vurdering af synskonsulent eller specialoptiker

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om social service §112.

Lov om specialkomparerende undervisning for voksne §1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Overordnet arbejdes der med udgangspunkt i "Anbefalinger for tværsektorielle forløb med voksne med erhvervet hjerneskade" (Sundhedsstyrelsen 2020).

Det er almindeligt fagligt anerkendt god praksis på landets kommunikationscentre, at der arbejdes med komparerende strategier ift. at afhjælpe de visuelle følger efter erhvervet hjerneskade og hjernepåvirkning. Området har stor bevågenhed nationalt, og der er flere igangværende initiativer ift. at dokumentere effekten af indsatsen på området, ligesom der på sigt er et ønske om at udarbejde en God praksisbeskrivelse fra DTHS.

Indhold, tilgange og metoder

Et forløb vedrørende visuelle senfølger efter erhvervet hjerneskade indeholder f.eks. observation af personen i konkrete aktiviteter, testning af syn og kognition, afprøvning af hjælpemidler, afklaring af og undervisning i forståelse for den samlede synsfunktion og hjerneskadens betydning i forhold til at se og kognitivt bearbejde synsindtryk. Forløbet indeholder ofte undervisning i brug af scanningsteknikker på nær, mellem og afstand med særligt fokus på scanning i forbindelse med læsning, ADL og O&M.

Resultat

Forløbet afsluttes med sammenfattende journalnotat og evt. sagsfremstilling og en undervisningsplan, hvis relevant.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført, betragtes sagen som afsluttet.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny vurdering eller fornyet instruktion i brug af hjælpemidlet.

Værd at bemærke

Et forløb vedrørende visuelle senfølger efter erhvervet hjerneskade bevilges oftest i sammenhæng med en specialoptisk udredning ved visuelle følger efter erhvervet hjerneskade.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	4	10
Administration	2	3	5
Teknisk bistand	1	2	2

I alt antal timer	5	9	17
-------------------	---	---	----

<p>3.16. Forløb vedrørende ADL (Activities of Daily Living)</p> <p>Indsatsområde Syn, voksne med synsnedsættelse.</p> <p>Indsatsnavn Forløb vedrørende ADL (Activities of Daily Living).</p> <p>Målgruppe Personer over 18 år med synsnedsættelse eller blindhed, der har problemer med ADL. ADL, kan bl.a. omfatte egenomsorg (bad, påklædning, spisning), madlavning, rengøring og indkøb samt problemer med at indgå i sociale aktiviteter.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er, at personen tilegner sig kompenserende metoder og teknikker samt introduceres for relevante hjælpemidler, så personen igen bliver i stand til at udføre ADL-aktiviteter selvstændigt og sikkert. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen kan varetage madlavning som ønsket • personen kan spise med kniv og gaffel • personen kan klare almindelige opgaver i hjemmet så som rengøring og tøjvask og klare opgaver så som bad, påklædning og personlig hygiejne <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen har en synsnedsættelse, der begrænser vedkommende i at udføre ønskede ADL-aktiviteter i hverdagen. • Der forligger en synsfaglig vurdering af, at der er et behov for et forløb vedrørende ADL <p>Til grund for visitation ligger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger • Oplysninger fra svagsynsøptisk udredning på Center for Kommunikation eller egen optiker • Dokumentation indhentet i forbindelse med f.eks. udredning og afprøvning eller tidligere forløb • Faglig vurdering af synskonsulent eller specialoptiker <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen selv eller dennes pårørende • Øjenlæge, optiker, egen læge eller speciallæger • Fagpersoner med relation til personen <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om Social service §112. Lov om specialundervisning for voksne §1.</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Udredning af synsvanskeligheder hos voksne” God praksisbeskrivelse fra DTSH, juli 2019 <p>Vejledningen indeholder anbefalinger til, hvad der er god praksis i synskonsulentens udredning af og indsats ift. ADL til voksne med synsvanskeligheder. Der lægges vægt på identifikation af konsekvenser for personens hverdagsliv. Anbefalingerne er forankret i nyere forskning og litteratur samt i professionel konsensus.</p> <p>Indhold, tilgange og metoder</p>
--

Forløbet indeholder f.eks. udvidet kortlægning af ADL-problematikker ift. indkøb, madlavning og måltidsteknik, afmærkning, personlig hygiejne, rengøring og kommunikation. Dette mph. relevant målsætning, udarbejdelse af undervisningsplan, individuel undervisning i kompenserende teknikker, afprøvning af ADL-hjælpemidler og rådgivning og vejledning til personen, pårørende og relevant fagpersonale. Den synsfaglige intervention afsluttes altid med en evaluering.

Specifikke tilgange og metoder

- ADL-taksonomi
- Zonen for nærmeste udviklingszone (NUZO)
- Forståelse af angst-begrebet og kriseteori

Resultat

Ved forløbets afslutning vil der blive lavet et afsluttende notat med beskrivelse af forløbets resultater og hjælpemidlernes effekt. Der vil blive udarbejdet undervisningsplan, hvis det er relevant og evt. sagsfremstilling ved ansøgning om hjælpemidler. Ved forløbets afslutning kan det være relevant at udlevere skriftligt materiale om ADL-strategier til personen eller pårørende.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemidlet kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny vurdering eller fornyet instruktion i brug af hjælpemidlet.

Værd at bemærke

I "Udredning af synsvaskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS juli 2019 påpeges: Særligt gælder det, at ADL og O&M bør udføres af uddannet personale med specialviden om synskompenserende teknikker, strategier og hjælpemidler.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	20
Administration	3	5	8
Teknisk bistand	1	2	4
I alt antal timer	9	17	32

3.17. ADL (Activities of Daily Living) - hold for personer med synsnedsættelse og blindhed

Indsatsområde

Syn, ADL holdundervisning.

Indsatsnavn

ADL - hold for personer med synsnedsættelse og blindhed.

Målgruppe

Personer over 18 år med synsnedsættelse eller blindhed, der har problemer med at klare almindelige daglige gøremål (ADL). ADL-problematikkerne kan bl.a. omfatte egenomsorg, madlavning, rengøring og indkøb samt problemer med at indgå i sociale relationer og aktiviteter.

Formål/mål

Formålet med holdundervisning er, at personen – i samspil med andre personer med synsnedsættelse eller blindhed – opnår forståelse for synsnedsættelsens betydning for udførelse af ADL-aktiviteter, og tilegner sig kompenserende metoder og teknikker samt introduceres for relevante hjælpemidler.

Mål kan f.eks. være at:

- personen kan varetage madlavning, som ønsket, og kan spise med kniv og gaffel
- personen kan klare almindelige opgaver i hjemmet, så som rengøring og tøjvask, og klare opgaver, så som påklædning og personlig hygiejne
- personen har haft mulighed for at spejle sig og danne relationer med andre personer med synsnedsættelse. Dette mhp. at opnå øget forståelse for og accept af synsnedsættelsens betydning for udførelsen af ADL-aktiviteter

Visitationskriterier

- personen har en synsnedsættelse, der begrænser vedkommende i at udføre ønskede ADL-aktiviteter i hverdagen
- der forligger en synsfaglig vurdering af, at der er et behov for et holdforløb vedrørende ADL

Til grund for visitation ligger

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger
- Oplysninger fra svagsynsoptisk udredning på Center for Kommunikation eller egen optiker
- Dokumentation indhentet i forbindelse med f.eks. udredning og afprøvning eller tidligere forløb
- Faglig vurdering af synskonsulent eller specialoptiker

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge, speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Lov om specialundervisning for voksne §1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

- "Udredning af synsvanskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS, juli 2019

Der tages udgangspunkt "Udredning af synsvanskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS, juli 2019. Vejledningen indeholder anbefalinger til, hvad der er god praksis i synskonsulentens udredning af og indsats ift. ADL til voksne med synsvanskeligheder. Der lægges vægt på identifikation af konsekvenser for personens hverdagsliv. Anbefalingerne er forankret i nyere forskning og litteratur samt i professionel konsensus.

Indhold, tilgange og metoder

Holdundervisningen tager udgangspunkt i deltagerens situation, behov og ressourcer. Forløbet indeholder f.eks. udvidet kortlægning af ADL-problematikker ift. indkøb, madlavning og måltidsteknik, afmærkning, personlig hygiejne, rengøring og kommunikation. Dette mhp. relevant målsætning, udarbejdelse af undervisningsplan, individuel undervisning i kompenserende teknikker, afprøvning af ADL-hjælpemidler og rådgivning og vejledning til personen, pårørende og relevant fagpersonale.

Specifikke tilgange og metoder

- ADL-taksonomi.
- Zonen for nærmeste udviklingszone (NUZO)
- Psykoedukativ tilgang med særlig fokus på forståelse af angst-begrebet og kriseteori
- Erfaringsbaseret dialog og afprøvning af nye handlemåder/strategier vægter højt på disse forløb

Resultat

ADL - Holdforløbet afsluttes med evaluering. Der laves et afsluttende notat med beskrivelse af forløbets resultater og hjælpemidlernes effekt i forhold til læringsmålene. Der foreligger undervisningsplan og evt. sagsfremstilling ved ansøgning om hjælpemidler.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, i afprøvningslokalerne på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Efter undervisningsforløbet er gennemført, kan der evt. være behov for opfølgning på bevilgede hjælpemidler i hjemmet. Hvis ikke afsluttes sagen.

Værd at bemærke

I "Udredning af synsvaskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS juli 2019 påpeges: Særligt gælder det, at ADL og O&M bør udføres af uddannet personale med specialviden om synskompenserende teknikker, strategier og hjælpemidler.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemiddel kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny undervisning eller fornyet instruktion i brug af hjælpemidlet.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	20		
Administration	4		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	24		

3.18. Forløb vedrørende orientering og mobility (O&M)

Indsatsområde

Syn, voksne med synsnedsættelse.

Indsatsnavn

Forløb vedrørende Orientering og Mobility (O&M).

Målgruppe

Personer over 18 år med synsnedsættelse eller blindhed, der har problemer med at færdes sikkert og selvstændigt i nær- og fjernmiljø.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen selvstændigt kan færdes og orientere sig sikkert i forbindelse med uddannelse, arbejde og fritid.

Mål kan f.eks. være at:

- personen er introduceret til synskompenserende teknikker, metoder og hjælpemidler mhp. at kunne færdes sikkert og selvstændigt i nær- og fjernmiljø
- personen kan så vidt muligt bevare sin uafhængighed og være selvhjulpnen i forhold til at kunne færdes sikkert og alene
- personen, pårørende og relevante fagpersoner er introduceret til ledsageteknik, der understøtter deres mulighed for at færdes sammen

Visitationskriterier

- Personen har en synsnedsættelse, der begrænser vedkommende i at færdes og orientere sig selvstændigt og sikkert
- Der er behov for undervisning i O&M

- Der er behov for længerevarende indsats og afklaring af behov for hjælpemidler til O&M
- Der er behov for instruktion og undervisning i brug af O&M hjælpemidler

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation fra øjenlæge og evt. andre speciallæger
- Oplysninger fra svagsynsøptisk udredning på Center for Kommunikation eller oplysninger fra egen optiker
- Tidligere indhentet dokumentation i forbindelse med f.eks. udredning og afprøvning eller tidligere forløb
- Der forligger en synsfaglig vurdering af, at der er et behov for et forløb vedrørende O&M

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Øjenlæge, optiker, egen læge eller speciallæger
- Fagpersoner med relation til personen

Lovgrundlag

Lov om Social service §112.

Lov om specialundervisning for voksne §1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

- "Udredning af synsvanskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS, juli 2019.

Vejledningen indeholder anbefalinger til, hvad der er god praksis i synskonsulentens udredning af og indsats ift. O&M til voksne med synsvanskeligheder. Der lægges vægt på identifikation af konsekvenser for personens hverdagsliv. Anbefalingerne er forankret i nyere forskning og litteratur samt i professionel konsensus

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder udvidet udredning og afprøvning med særligt fokus på O&M-problematikker mhp. relevant målsætning, udarbejdelse af undervisningsplan, individuel undervisning i O&M. Den synsfaglige intervention afsluttes altid med en evaluering.

Et forløb vedrørende O&M kan f.eks. indeholde:

- Brug af mobility stok eller markering stok
- Ruteindlæring herunder teknikker til at skærpe høre- og følesanserne
- Kørsel med offentlige transportmidler
- Instruktion/undervisning til O&M hjælpemidler
- Ledsageteknik med personen, pårørende og/eller fagpersoner

Specifikke tilgange og metoder

- Zonen for nærmeste udviklingszone (NUZO)
- Forståelse af angst-begrebet og kriseteori

Resultat

Ved forløbets afslutning vil der blive lavet et afsluttende notat med beskrivelse af forløbets resultater og hjælpemidlernes effekt. Der vil blive udarbejdet undervisningsplan, hvis det er relevant og evt. sagsfremstilling ved ansøgning om hjælpemidler.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning og i de omgivelser hvor O&M skal anvendes i praksis, dvs. f.eks. en rute mellem personens hjem og arbejdsplads.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført, betragtes sagen som afsluttet. Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemidlet kan blive defekt. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny vurdering eller fornyet instruktion i brug af hjælpemidlet.

Værd at bemærke

I "Udredning af synsvaskeligheder hos voksne" God praksisbeskrivelse fra DTHS juli 2019 påpeges: Særligt gælder det, at ADL og O&M bør udføres af uddannet personale med specialviden om synskompenenserende teknikker, strategier og hjælpemidler.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	10	15
Administration	2	5	7
Teknisk bistand	1	2	2
I alt antal timer	6	17	24

Døvblinde – tværfaglig Høre og Syn

4.25 Udredning og afprøvning med henblik på kontaktperson-ordning			
Indsatsområde Syn, høre, døvblinde.			
Indsatsnavn Udredning og afprøvning med henblik på kontaktperson-ordning.			
Indsatsen er tværfaglig, og derfor kun beskrevet ét sted i kataloget. Se nærmere beskrivelse under 1.25, Høre			
Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2		
Administration	4		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6		

4.26. Introduktion til nye §98 kontaktpersoner			
Indsatsområde Syn, høre, døvblinde.			
Indsatsnavn og nummer i Nexus Introduktion til nye §98 kontaktpersoner			
Indsatsen er tværfaglig, og derfor kun beskrevet ét sted i kataloget. Se nærmere beskrivelse under 1.26, Høre			
Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	2	2,5
Administration	1	1	2,5
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3	3	5

4.27 Årsforløb kompetenceudvikling for §98 kontaktpersoner			
Indsatsområde Syn, høre, døvblinde.			

Indsatsnavn

Årsforløb kompetenceudvikling for §98 kontaktpersoner.

Indsatsen er tværfaglig, og derfor kun beskrevet ét sted i kataloget. Se nærmere beskrivelse under 1.27, Høre.

4. NEURO

Neuro-området hjælper personer, som har en erhvervet hjerneskade, haft en hjernerystelse eller en anden form for hjernepåvirkning eller har ADHD/ASF. Fælles for området er, at personen har, som følge af påvirkningen, kognitive og psykosociale vanskeligheder i hverdagen og/eller i forhold til beskæftigelse. Personen og pårørende inden for målgruppen kan bevilges udredning og forløb, når det vurderes, at det via undervisning og indlæring af kompenserende strategier kan bibringe en højere funktionsevne.

Derudover tilbyder området neuropsykologisk udredning og supervision til fagpersoner.

Neuro-området dækkes af et tværfagligt team, der har specialiseret viden og kompetencer indenfor neuropsykologi og neuropædagogik samt psykiatri i kombination med deres grunduddannelser.

Forløb til personer med følger efter hjerneskade

<p>4.1. Udredning og og afklaring af mål</p> <p>Indsatsområde Neuro, følger efter erhvervet hjerneskade.</p> <p>Indsatsnavn Udredning og afklaring af mål.</p> <p>Målgruppe Personer der, som følge af erhvervet hjerneskade, er begrænset i deres hverdagsliv, og som har behov for en vurdering af, om de kan afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at undersøge om undervisning og specialpædagogiskbistand vil kunne afhjælpe eller begrænse virkningerne efter hjerneskaden i personens hverdag. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udrede hvilke væsentlige begrænsninger personen har i sin hverdag, som følge af sin hjerneskade • fagligt vurdere, hvordan personen kan afhjælpes eller kompenseres for sine begrænsninger • der er på baggrund af udredningen laves en undervisningsplan for evt. videre forløb <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen har følger efter erhvervet hjerneskade • Personen har en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen <p>Til grund for visitationen ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation for skadens type og placering, samt tidspunkt for skadens debut • Henvendelsesnotat fra personen selv, egen læge eller anden fagperson ved kommunen <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen • Læge • Fagpersoner i kommunen <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.</p>

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Et centralt element i rehabilitering af voksne med erhvervet hjerneskade er en udredning af funktionsevnen. Her giver brugen af International Classification og Functioning (ICF) en begrebsramme og en helhedsforståelse. Fokus er på krop, aktivitet og deltagelse – samt de helbredsmæssige og kontekstuelle (personlige og omgivelsesmæssige) faktorer, der påvirker funktionsevnen.

Indhold, tilgange og metoder

Indsatsen er en udredningssamtale på 1-2 gange, afhængigt af personens ressourcer.

Metoder til udredning og målopsætning:

- ICF
- Rivermead Post Concussion Symptoms Questionnaire
- Canadian Occupational Performance Measure (COPM)
- Evt. Psykoedukation, anerkendende tilgang og ud fra specialiseret viden om følger efter hjerneskade

Resultat

Hvis der anbefales et forløb, udarbejdes en undervisningsplan med målsætning afhængig af de individuelle behov og indsatsniveau. Ved behov for anden relevant indsats henvises personen til denne.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhængig af personens behov og vanskeligheder anbefales forløb Aktivitet og hverdagsliv.

Værd at bemærke

I nogle tilfælde kan der efter en udredning være behov for begrænset antal interventioner for at kunne afklare, hvorvidt personen kan profitere af et forløb.

Afhængig af følgerne kan der, udover et evt. forløb på Neuro-området – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbudet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	1,5	3	
Administration	3	3	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4,5	6	

4.2. Individuelt forløb til personer med følger efter hjerneskade

Indsatsområde

Neuro, personer med følger efter erhvervet hjerneskade.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med følger efter hjerneskade

Målgruppe

Personer der, som følge af erhvervet hjerneskade, er begrænset i deres hverdagsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpel eller mindst muligt begrænset af følgerne efter hjerneskade i sin hverdag.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har viden om følgerne efter sin hjerneskade og relevante strategier
- personen har en øget forståelse for, hvad følgerne efter hjerneskaden er, og mulighed for at afprøve relevante strategier
- personen kan anvende relevante strategier

Visitationskriterier

- Personen har følger efter erhvervet hjerneskade
- Personen har en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen
- Der vurderes at være grundlag for at arbejde med kompenserende strategier

Til grund for visitationen ligger:

- Lægelig dokumentation herunder skanningsbeskrivelse, og evt. andet journalmateriale ex. neuropsykologisk undersøgelse eller statusbeskrivelse fra forudgående træningsindsats, indhentes som led i oplysning af sagen
- Udredning af fagspecialist ved Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen
- Læge
- Fagpersoner i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der er evidens for, at viden om følger efter hjerneskade samt anvendelse af kompenserende strategier øger personens indsigt i omfang og konsekvens af følgevirkningerne. Dette øger livskvalitet herunder mulighed for aktivitet og deltagelse i hverdagslivet, og samtidig nedsætter risikoen for udvikling af depression.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel vejledning, rådgivning og undervisning afhængig af personens behov og ressourcer. Indholdet kan f.eks. være energiforvaltning, sorg/krise, accept og erkendelse.

Metoderne er:

- Anerkendende tilgang
- Psykoedukation
- Erfaringsveksling mellem holddeltagere
- Afprøvning og tilpasning af kompenserende strategier

Resultat

Forløbet afsluttes med evaluering ud fra undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhængig af personens behov og vanskeligheder kan det anbefales, at forløbet forlænges med f.eks. indsatsen Aktivitet og Beskæftigelse.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe en faglig status – se tilkøb.

Afhængig af følgerne kan der, udover forløb på Neuro-området – være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	6	10
Administration	2	4	7
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4	10	17

4.3. Holdundervisning - Aktivitet og Hverdagsliv

Indsatsområde

Neuro, personer med følger efter erhvervet hjerneskade.

Indsatsnavn

Holdundervisning - Aktivitet og Hverdagsliv.

Målgruppe

Personer der, som følge af erhvervet hjerneskade, er begrænset i deres hverdagsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpet eller mindst muligt begrænset af følgerne efter hjerneskade i sin hverdag.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har viden om følgerne efter sin hjerneskade og relevante strategier
- personen har en øget forståelse for, hvad følgerne efter hjerneskaden er, og mulighed for at afprøve relevante strategier
- personen kan anvende relevante strategier

Visitationskriterier

- Personen har følger efter erhvervet hjerneskade
- Personen har en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen
- Der vurderes at være grundlag for at arbejde med kompenserende strategier

Til grund for visitationen ligger:

- Lægelig dokumentation herunder skanningsbeskrivelse, og evt. andet journalmateriale ex. neuropsykologisk undersøgelse eller statusbeskrivelse fra forudgående træningsindsats, indhentes som led i oplysning af sagen
- Udredning af fagspecialist ved Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen
- Læge

- Fagpersoner i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der er evidens for, at viden om følger efter hjerneskade samt anvendelse af kompenserende strategier øger personens indsigt i omfang og konsekvens af følgevirkningerne. Dette øger livskvalitet herunder mulighed for aktivitet og deltagelse i hverdagslivet, og samtidig nedsætter risiko for udvikling af depression.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan være forudgået af individuel vejledning og undervisning, afhængig af personens behov og ressourcer. Indholdet kan f.eks. være energiforvaltning, sorg/krise, accept og erkendelse.

Metoderne er:

- Anerkendende tilgang
- Psykoedukation
- Erfaringsudveksling mellem holddeltagere
- Afprøvning og tilpasning af kompenserende strategier

Resultat

Forløbet afsluttes med evaluering ud fra undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhængig af personens behov og vanskeligheder kan det anbefales, at forløbet forlænges med f.eks. indsatsen Aktivitet og Beskæftigelse.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe en faglig status – se tilkøb.

Afhængig af følgerne kan der, udover forløb på Neuro-området være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	16		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	19		

4.4. Forløb - Aktivitet og Beskæftigelse

Indsatsområde

Neuro, personer med følge efter erhvervet hjerneskade.

Indsatsnavn

Forløb - Aktivitet og Beskæftigelse.

Målgruppe

Personer der, som følge af erhvervet hjerneskade, er begrænset i deres hverdags- og arbejdsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Forløbet for voksne med erhvervet hjerneskade har til formål at skabe en tryk, struktureret og målrettet ramme, der støtter den enkelte i at navigere i en ny livssituation. Vi fokuserer på både individuelle behov og samarbejde med relevante parter som jobcenteret og pårørende.

Mål kan fx være at:

- At skabe tryghed i processen tilbage til job eller anden beskæftigelse. Vi tager udgangspunkt i den enkeltes situation og behov.
- Undervisning og rådgivning i emner som energiforvaltning, kognitive strategier, samt håndtering af sorg, krise og erkendelse af forandringer efter skaden.
- At støtte samarbejdet mellem borgeren, jobcenteret og andre involverede parter. Vi sikrer, at deltageren arbejder mod de mål, deltageren selv har opsat, og vi tilbyder støtte i at skabe en realistisk og meningsfuld plan.
- At styrke selvindsigt og erkendelse af egne ressourcer og begrænsninger. Hjælp til at acceptere de ændringer, hjerneskaden har medført, og til at finde nye muligheder i hverdagen.
- At implementere de lærte strategier i hverdags- og arbejdslivet.
- At skabe en bro tilbage til arbejdsmarkedet. Støtte i at finde veje til gradvis tilbagevenden til job eller en ny beskæftigelse gennem praktik, tilpasning eller anden jobrettet indsats.

Visitationskriterier

- Personen har deltaget i forløbet: Aktivitet og Hverdagsliv
- Personen har behov for undervisning forud for eller parallelt med evt. tilbud i job/beskæftigelsesregi
-

Til grund for visitationen ligger:

- Faglig vurdering ud fra forudgående indsats: Forløb Aktivitet og hverdagsliv
- Koordinering med evt. jobcenter eller anden relevant fagperson fra kommunen.

Henvendelse

- Fagspecialister på Center for Kommunikation
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der er evidens for, at viden om følger efter hjerneskade samt anvendelse af kompenserende strategier øger personens indsigt i omfang og konsekvens af følgevirkningerne. Dette øger livskvalitet herunder mulighed for aktivitet og deltagelse i hverdagslivet, og samtidig nedsætter risiko for udvikling af depression. Endvidere er der evidens for, at forskellige arbejdsmarkedsrelaterede interventioner har effekt for personer med selv svær traumatisk hjerneskade. Det er væsentligt, at interventionen er tidlig, specialiseret og målrettet.

Indhold, tilgange og metoder

Det vil være optimalt, at dette forløb afvikles parallelt med et erhvervsafklaringsforløb og i tæt samarbejde med Jobcenteret, herunder borgerens rådgiver og/eller jobkonsulent, for at sikre en helhedsorienteret og målrettet rehabiliteringsproces.

Forløbet består af:

- Individuel rådgivning, vejledning og undervisning
- Samarbejde med Jobcenter + evt. kontaktperson i erhvervsafklaring/virksomhed
- Mulighed for digital kontakt i forløbet

Metoderne i forløbet:

- Anerkendende tilgang
- Psykoedukation
- Afprøvning og tilpasning af kompenserende strategier, hvor der er fokus på implementering af disse i hverdags- og arbejdslivet

Resultat

Forløbet afsluttes med evaluering ud fra undervisningsplanen.

Ønskes en uddybende beskrivelse af personens funktionsevne og særlige opmærksomhedspunkter i forhold til evt. fremtidigt arbejde, anbefales der en faglig status, se under tilkøb.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl og efter aftale digitalt.

Det videre forløb

Personen kan have behov for, at Jobcenteret understøtter fastholdelse, tilpasning og implementering af strategier som en integreret del af tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Der kan desuden være behov for at etablere yderligere støtteforanstaltninger, der bidrager til at opretholde den højest mulige funktionsevne.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe en faglig status – se tilkøb.

Afhængig af følgerne kan der, udover forløb på Neuro-området, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	4	10	
Administration	2	4	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	6	14	

Pårørende til personer med følger efter hjerneskade

4.7. Udredning og afklaring af mål

Indsatsområde

Neuro, pårørende til personer med følger efter hjerneskade.

Indsatsnavn

Udredning og afklaring af mål.

Målgruppe

Nære pårørende til personer der, som følge af erhvervet hjerneskade, er begrænset i deres hverdagsliv, og som har behov for en vurdering af, om de kan afhjælpes eller kompenseres for dette gennem undervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at undersøge om undervisning og specialpædagogiskbistand til den pårørende vil kunne afhjælpe eller begrænse de følger, som personen med hjerneskade har.

Mål kan f.eks. være at:

- lave en udredning af hvilke begrænsninger den ramte og den pårørende har i deres hverdag, som følge af hjerneskaden
- lave en faglig vurdering af om og hvordan en indsats rettet mod den pårørende kan afhjælpe eller kompensere for den ramtes begrænsninger

Visitationskriterier

- Den pårørende skal have en relation karakteriseret som værende nær f.eks. ægtefæller eller børn
- Der skal være konstateret erhvervet hjerneskade hos den ramte
- Den ramte skal have en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen i form af kognitiv, følelses/adfærdsmæssige og/eller fysiske konsekvenser

Til grund for visitation ligger:

- Udtalelse eller journal fra læge vedr. den ramtes skade
- Henvendelsesnotat fra den pårørende selv, egen læge eller anden fagperson ved kommunen.

Henvendelse

- Den pårørende
- Læge
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Sundhedsstyrelsen peger på, at mange nære pårørende til ramte af hjerneskader, er under et stort pres, og ofte selv i risiko for at udvikle psykiatriske lidelser. Pårørende til ramte med alvorlige kognitive, adfærdsmæssige eller fysiske forandringer, er i særlig risiko. Sundhedsstyrelsen understreger vigtigheden af, at det tidligt i forløbet undersøges, hvilket behov for støtte hele familien til personer med erhvervet hjerneskade har.

Indhold, tilgange og metoder

Udredningen tager udgangspunkt i:

- Et semistruktureret interview, der kommer omkring forskellige typer af vanskeligheder og ressourcer
- Oplevede forandringer indenfor forskellige domæner, og her tages udgangspunkt i en bio-psyko-social-forståelsesramme

Resultat

Hvis der bevilges et forløb, udarbejdes en undervisningsplan med målsætning afhængig af de individuelle behov og indsatsniveau.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhængig af den pårørendes behov og vanskeligheder anbefales forløb for nære pårørende.

Værd at bemærke

Udredningen kan følges op af et par rådgivende samtaler, hvor det klarlægges om personen kan profitere af et videre forløb.

Ved ikke-nære pårørende, eller pårørende med mild belastningsgrad, henvises der til webinar for voksne pårørende. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	4		
Administration	3		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	7		

4.8. Børn og unge som pårørende

Indsatsområde

Neuro, pårørende til personer med følger efter hjerneskade.

Indsatsnavn

Børn og unge som pårørende.

Målgruppe

Børn og unge under 18 år, som har forældre/nære omsorgspersoner med erhvervet hjerneskade, som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres gennem undervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at børnene eller de unge støttes i rollen som pårørende, og gives en grundlæggende forståelse af hjerneskaden.

Mål kan f.eks. være at:

- lave en beskrivelse af de vanskeligheder, som barnet har i hverdagen, med sin forældre som følge af hjerneskaden
- barnet får et grundlæggende kendskab til hjernen og de påvirkede funktioner, afstemt med alder og situation
- barnet får viden om og haft mulighed for at drøfte typiske reaktioner, som barn af en forælder med hjerneskade, kan opleve

Visitationskriterier

Indsatsen begynder med en afklarende samtale, der undersøger børnenes forståelse af situationen og grad af belastning.

Der lægges vægt på:

- Type og grad af funktionsnedsættelse hos den ramte forældre (personlighedsmæssige forandringer, fysiske forandringer mm.)
- Barnets forudsætninger (alder, netværk, diagnoser oa.)
- Barnet/den unges forælder skal være tilknyttet forløb under Specialundervisning for Voksne inden for Tale & Neuroafdelingen, idet indsatsen gives som specialpædagogisk bistand til barnet/den unge

Til grund for visitation ligger:

- Beskrivelser fra fagpersoner i kommune eller regionalt
- Kontakt til PPR/Børn og Unge mhp. koordinering af indsats
- Beskrivelser fra den ramte eller anden forælder
- Vurdering af fagspecialist på børneområdet ved Center for Kommunikation

Henvendelse

- Forældre eller værge
- Læge
- Fagpersoner i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Jf SST (2020) er det vigtigt, at det tidligt i forløbet undersøges, hvilken støtte barnet/den unge eller familien har behov for. Videre vurderes, at der kan være behov for, at professionelle faggrupper hjælper til kommunikation mellem børn /den unge og den/de voksne pårørende om den nye situation, og om hvordan det er at være barn/ung i denne situation.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder en koordinering med relevante samarbejdspartnere og forældre, hvor der vurderes behovet for samtaler. En afklarende samtale med 2 fagspecialister. På baggrund af samtalen tilrettelægges forløbet. Der vil være mulighed for en afsluttende samtale med deltagelse af forældre, hvor det gennemgås, hvad forløbet har indeholdt, og om de opstillede mål.

- Semistruktureret interview ud fra International Classification og Functioning, Disability and Health (ICF)
- Viden om børns udvikling
- Pædagogik og neuropædagogik
- Kommunikationsstrategier og neuropsykologisk viden

Resultat

Forløbet afsluttes med evalueringsnotat og evt. skriftlig kommunikationsvejledning.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Når forløbet er afsluttet, orienteres relevante kommunale fagpersoner, det kan være hjerneskadekoordinator, PPR, eller skole.

Værd at bemærke

Indsats til børn og unge som pårørende kan tilkøbes uden for lov om specialundervisning og uafhængigt af om en forælder er bevilget forløb. Se under tilkøb.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	4	7
Administration	2	4	7
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4	8	14

4.9. Holdundervisning - Webinar for voksne pårørende

Indsatsområde

Neuro, pårørende til personer med følger efter hjerneskade.

Indsatsnavn

Webinar til voksne pårørende.

Målgruppe

Voksne pårørende til personer med erhvervet hjerneskade.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at de/den pårørende får en generel viden om hjerneskade, så de bedst muligt kan være en støtte for den ramte. Et tilbud, der er designet til at nå ud til så mange pårørende som muligt, uanset hvor de geografisk befinder sig.

Mål kan f.eks. være at:

- den pårørende har kendskab til typiske træk og vanskeligheder ved en hjerneskade
- den pårørende er introduceret til anbefalinger og opmærksomhedspunkter ved hjerneskade, der kan fordrø øget forståelse, og dermed lette samvær i hverdagen med deres hjerneskaderamte pårørende
- Den pårørende ved, hvor de kan finde mere viden, herunder hvilke relevante interesseorganisationer der findes

Visitationskriterier

- Den pårørende har en nær relation til den ramte, f.eks. voksne børn, partnere, søskende, ven, eller bofælle
- Den pårørende skal kunne deltage i webinarret via PC, tablet eller telefon.

Til grund for visitation ligger:

- Udredningen af personen med erhvervet hjerneskade
- Beskrivelser fra andre fagprofessionelle

Henvendelse

- Personer med erhvervet hjerneskade
- Den pårørende
- Fagpersoner i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Pårørende til personer med hjerneskade kan være en vigtig ressource, både i det akutte stadie, igennem rehabiliteringsforløbet og når personen med hjerneskade er i stabil fase. Selv korterevarende interventioner over for pårørende synes at have effekt, og medfører øget viden, nedsat belastning, nedsat følelsesmæssigt stress og bedrer evnen til at håndtere den nye livssituation.

Indhold, tilgange og metoder

Det foregår som webinar, og der sendes et link, som personer kan tilgå. Undervisningen vil tage udgangspunkt i viden om:

- Erhvervede hjerneskader og følger efter erhvervet hjerneskade
- Hjernetræthed
- Typiske vanskeligheder i hverdagen som pårørende til ramt af erhvervet hjerneskade
- Nyttige redskaber og viden

Efter webinarret bliver der sendt evalueringsspørgsmål, som den pårørende kan svare på.

Resultat

Hvis der modtages besvarelse af evalueringsspørgsmål, bliver disse journaliseret.

<p>Tilbuddets placering Indsats foregår digitalt.</p> <p>Det videre forløb Den pårørende kan, hvis det vurderes, at der er et behov, henvises til en udredende samtale mhp. forløb for nære pårørende.</p> <p>Værd at bemærke Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.</p>			
Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	1		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	3		

<p>4.10. Individuelt forløb for nære pårørende</p> <p>Indsatsområde Neuro, pårørende til personer med følger efter hjerneskade.</p> <p>Indsatsnavn Forløb for nære pårørende.</p> <p>Målgruppe Nære pårørende til personer med erhvervet hjerneskade, der er begrænset i deres hverdagsliv, og som har behov for at blive afhjulpnet eller kompenseret gennem specialundervisning.</p> <p>Formål/mål Formålet med forløbet er, at den pårørende bliver afhjulpnet eller mindst mulig begrænset af påvirkninger af at være tæt på et menneske med erhvervet hjerneskade. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • den pårørende har viden om hjernen og dens funktioner • den pårørende har viden om typiske reaktioner som pårørende • den pårørende har haft mulighed for at drøfte egne reaktioner og forandringer hos den ramte • den pårørende har kendskab til forskellige kompenserende strategier og værktøjer <p>Visitationskriterier Personer der er nær pårørende til en person ramt af hjerneskade eller -påvirkning. Det kan være eksempelvis voksne børn, forældre, søskende eller andet. Der er forinden foretaget en udredningssamtale, der har til formål at afklare behov, vanskeligheder og ressourcer. Indsatsen kan gives til grupper af personer, f.eks. flere voksne børn.</p> <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdering fra andre fagpersoner • Afklarende samtale med den pårørende ved specialist fra Center for Kommunikation • Beskrivelser fra den ramte <p>Henvendelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen med erhvervet hjerneskade • Den pårørende
--

- Læge
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Pårørende til personer med hjerneskade kan være en vigtig ressource, både i det akutte stadie, igennem rehabiliteringsforløbet, og når personen med hjerneskade er i stabil fase. Selv korterevarende interventioner over for pårørende synes at have effekt, og medfører øget viden, nedsat belastning, nedsat følelsesmæssigt stress, og bedrer evnen til at håndtere den nye livssituation.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuelle samtaler tilpasset den pårørendes ressourcer og skadens type/omfang.

Indhold:

- Viden om psykologiske reaktioner og sorg
- Viden om pårørendereaktioner
- Energiforvaltning og viden om hjernetræthed
- Viden om hjernen og dens funktioner

Resultat

Forløbet vil indeholde kort mundtlig evaluering, hvor der følges op på de opstillede mål for indsatsen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det kan vise sig relevant at inddrage den ramte eller fagpersoner fra kommunen i forløbet.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe terapeutiske samtaler til den pårørende – Se tilkøbsydelse

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	6	10
Administration	2	4	8
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4	10	18

4.11. Holdundervisning for nære pårørende

Indsatsområde

Neuro, pårørende til personer med følger efter hjerneskade.

Indsatsnavn

Holdundervisning for nære pårørende.

Målgruppe

Nære pårørende til personer med erhvervet hjerneskade, der er begrænset i deres hverdagsliv, og som har behov for at blive afhjulpnet eller kompenseret gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med forløbet er, at den pårørende bliver afhjulpnet eller mindst mulig begrænset af påvirkninger af at være tæt på et menneske med erhvervet hjerneskade.

Mål kan f.eks. være at:

- den pårørende har viden om hjernen og dens funktioner
- den pårørende har viden om typiske reaktioner som pårørende
- den pårørende har haft mulighed for at drøfte egne reaktioner og forandringer hos den ramte
- den pårørende har kendskab til forskellige kompenserende strategier og værktøjer

Visitationskriterier

Personer der er nær pårørende til en person ramt af hjerneskade eller -påvirkning. Det kan være eksempelvis voksne børn, forældre, søskende eller andet. Der er forinden foretaget en udredningssamtale, der har til formål at afklare behov, vanskeligheder og ressourcer. Indsatsen kan gives til grupper af personer, f.eks. flere voksne børn.

Til grund for visitation ligger:

- Vurdering fra andre fagpersoner
- Afklarende samtale med den pårørende ved specialist fra Center for Kommunikation.
- Beskrivelser fra den ramte

Henvendelse

- Personen med erhvervet hjerneskade
- Den pårørende
- Læge
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Pårørende til personer med hjerneskade kan være en vigtig ressource, både i det akutte stadie, igennem rehabiliteringsforløbet, og når personen med hjerneskade er i stabil fase. Selv korterevarende interventioner over for pårørende synes at have effekt, og medfører øget viden, nedsat belastning, nedsat følelsesmæssigt stress og bedrer evnen til at håndtere den nye livssituation.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde holdundervisning, og indsatsen kan gives til grupper, f.eks. af flere voksne børn, hvor det ved den udredende samtale er blevet vurderet, at dette vil være hensigtsmæssigt.

Indhold:

- Viden om psykologiske reaktioner og sorg
- Viden om pårørendereaktioner
- Energiforvaltning og viden om hjernetræthed
- Viden om hjernen og dens funktioner

Resultat

Forløbet vil indeholde kort mundtlig evaluering, hvor der følges op på de opstillede mål for indsatsen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Det kan vise sig relevant at inddrage den ramte eller fagpersoner fra kommunen i forløbet.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe terapeutiske samtaler til den pårørende – Se tilkøbsydelse
 Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	10		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	12		

Personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning

4.16. Tidlig indsats til personer med følger efter hjernerystelse

Indsatsområde

Neuro, personer med senfølger efter hjernerystelse.

Indsatsnavn

Tidlig indsats til personer med følger efter hjernerystelse.

Målgruppe

Personer, der med følger efter hjernerystelse, er begrænset i deres hverdags- og arbejdsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpet eller mindst muligt begrænset af følgerne efter hjernerystelsen og dermed kan vende tilbage til arbejds- og hverdagslivet.

Mål kan f.eks. være at:

- Personen har en øget forståelse for, hvad følgerne efter hjernerystelsen er.
- Viden ift. håndtering af følgerne efter hjernerystelse og afprøvning af relevante strategier.

Visitationskriterier

Det er min. 3 uger siden hændelsen

- Personen oplever følger efter hjernerystelse
- Personen har en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen
- Der vurderes at være grundlag for at modtage rådgivning og vejledning

Til grund for vurderingen ligger:

- Faglig vejledning v. fagspecialist ved Center for Kommunikation
- Lægelig dokumentation indhentes (indsats kan opstartes inden dokumentation foreligger)

Henvendelse/henvisning

- Personen
- Læge
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Beskriv lovgivningens minimumskrav.

Dansk Center for Hjernerystelse anbefaler psykoedukation som et led i behandling af senfølger efter hjernerystelse. Desuden fremhæves en koordineret rehabiliterende indsats, som virksom overfor senfølger efter hjernerystelse. I de nationale kliniske retningslinjer, gives en betinget anbefaling af det samme.

De nationale kliniske retningslinjer:

Retningslinjens centrale anbefalinger: at tilbyde systematiseret information og rådgivning til patienter inden for 4 uger efter hjernerystelse.

God praksis på området bygger på

- Nationale Kliniske Retningslinje for hjernerystelse
- Viden fra Dansk Center for Hjernerystelse
- Erfaringer fra forløb med borgere i individuelle forløb, korte vejledningsforløb og forløb på hold

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder individuel vejledning og rådgivning i den tidlige fase via telefon eller onlinemøde.

Målopnåelse/effekt

Øget tryghed i at håndtere situationen, samt anvende anbefalinger/strategier i praksis og dermed vende tilbage til hverdagslivet.

Deltagelse *kan* medføre, at der ikke er behov for et efterfølgende forløb.

Tilbuddets placering

Indsats foregår pr. telefon eller via onlinemøde.

Borgerens videre forløb

Vedkommende kan tilbydes deltagelse på indsats 4.14 eller 4.13.

Værd at bemærke

Følger efter hjernerystelse kan påvirke forskellige sanser, herunder syn og hørelse. Der kan derfor, ud over forløb på Neuro-området, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området. Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	0,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	2,5		

4.12. Udredning og afklaring af mål

Indsatsområde:

Neuro, personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning.

Indsatsnavn

Udredning og afklaring af mål.

Målgruppe

Personer der, med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning, er begrænset i deres hverdags- og arbejdsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at undersøge om undervisning og specialpædagogiskbistand vil kunne afhjælpe eller begrænse senfølgerne efter hjernerystelsen eller anden hjernepåvirkning i personens hverdag.

Mål kan f.eks. være at:

- lave en udredning af hvilke væsentlige begrænsninger personen har i sin hverdag
- lave en faglig vurdering af om og hvordan personen kan afhjælpes eller kompenseres for sine begrænsninger
- der er på baggrund af udredning laves en undervisningsplan for evt. videre forløb

Visitationskriterier

- Lægelig dokumentation
- Ved hjernerystelse, skal der være gået minimum 3 mdr. siden hændelsen
- Personen har fået en funktionsnedsættelse, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Personen er i stand til selvstændigt at arbejde med det, der læres gennem et forløb, eller har en støtteperson med i forløbet, der kan hjælpe personen med at arbejde videre hjemme

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation indhentes som led i oplysning af sagen
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation
- Drøftelse med borger

Henvendelse

- Personen
- Læge
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der udredes med udgangspunkt i International Classification og Functioning, Disability and Health, der både er en bio-psyko-social helhedsmodel og en klassifikation. Ved at anvende ICF er det muligt at beskrive en persons funktionsevne med fokus på krop, aktivitet og deltagelse – samt de helbredsmæssige og kontekstuelle (personlige og omgivelsesmæssige) faktorer, der påvirker funktionsevnen.

Indhold, tilgange og metoder

Metoder til udredning og målopsætning:

- ICF
- Rivermead Post Concussion Symptoms Questionnaire
- Canadian Occupational Performance Measure (COPM)
- Evt. Psykoedukation, anerkendende tilgang og ud fra specialiseret viden om følger efter hjerneskade

Resultat

Hvis der anbefales et forløb, udarbejdes en undervisningsplan med målsætning afhængig af de individuelle behov. Ved behov for anden relevant indsats henvises personen til denne.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Afhængig af personens behov og vanskeligheder anbefales Forløb for personer med senfølger efter hjernerystelse eller Forløb for personer med anden hjernepåvirkning.

Værd at bemærke

I nogle tilfælde kan der efter en udredning være behov for begrænset antal interventioner for at kunne afklare, hvorvidt personen kan profitere af et forløb.

Afhængig af følgerne kan der, udover et evt. forløb på Neuro-området, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	1,5	3	
Administration	3	3	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4,5	6	

4.13. Individuelt forløb for personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning

Indsatsområde

Neuro, personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning.

Indsatsnavn

Individuelt forløb til personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning.

Målgruppe

Personer der, med senfølger efter hjernerystelse, er begrænset i deres hverdags- og arbejdsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpet eller mindst muligt begrænset af følgerne efter hjernerystelsen.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har viden om følgerne efter hjernerystelse og relevante strategier
- personen har en øget forståelse for, hvad følgerne efter hjernerystelsen er, og mulighed for at afprøve relevante strategier
- personen kan anvende relevante strategier

Visitationskriterier

- Det er min. 8 uger siden hændelsen
- Personen har følger efter hjernerystelse
- Personen har en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen
- Der vurderes at være grundlag for at arbejde med kompenserende strategier

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Udredning af fagspecialist ved Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen
- Læge

- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Dansk Center for Hjernerystelse anbefaler psykoedukation som et led i behandling af senfølger efter hjernerystelse. Desuden fremhæves en koordineret rehabiliterende indsats, som virksom overfor senfølger efter hjernerystelse. I de nationale kliniske retningslinjer, gives en betinget anbefaling af det samme.

God praksis på området bygger på

- Nationale Kliniske Retningslinje for hjernerystelse
- Viden fra Dansk Center for Hjernerystelse
- Erfaringer fra forløb med borgere i individuelle forløb, korte vejledningsforløb og forløb på hold

Indhold, tilgange og metoder

Indsatsen starter minimum 2 måneder efter hændelsen/traumet.

1 måned efter hændelsen kan tilbydes tidlig individuel rådgivning – se indsats nr. 4.16 Tidlig indsats til personer med følger efter hjernerystelse.

Forløbet kan indeholde individuel vejledning og undervisning afhængig af personens behov og ressourcer. Indholdet kan f.eks. være fysiologi, energiforvaltning, sorg/krise, accept og erkendelse.

Metoderne er:

- Anerkendende tilgang
- Psykoedukation
- Erfaringsveksling mellem holddeltagere
- Afprøvning og tilpasning af kompenserende strategier

Resultat

Forløbet afsluttes med evaluering ud fra undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Personen kan have behov for, at Jobcenteret understøtter fastholdelse, tilpasning og implementering af strategier som en integreret del af tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Der kan desuden være behov for at etablere yderligere støtteforanstaltninger, der bidrager til at opretholde den højest mulige funktionsevne.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe faglig status – se tilkøbsydelse.

Følger efter hjernerystelse kan påvirke forskellige sanser, herunder syn og hørelse. Der kan derfor, ud over forløb på Neuro-området, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
År	6	10	
Administration	4	6	

Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	16	

4.14. Holdundervisning for personer med senfølger efter hjernerystelse

Indsatsområde

Neuro, personer med senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning.

Indsatsnavn

Forløb til personer med senfølger efter hjernerystelse.

Målgruppe

Personer der, med senfølger efter hjernerystelse, er begrænset i deres hverdags- og arbejdsliv, og som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres for dette gennem specialundervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpet eller mindst muligt begrænset af følgerne efter hjernerystelsen.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har viden om følgerne efter hjernerystelse og relevante strategier
- personen har en øget forståelse for, hvad følgerne efter hjernerystelsen er, og mulighed for at afprøve relevante strategier
- personen kan anvende relevante strategier

Visitationskriterier

- Det er min. 8 uger siden hændelsen
- Personen har følger efter hjernerystelse
- Personen har en funktionsnedsættelse, der begrænser aktivitet og deltagelse i hverdagen
- Der vurderes at være grundlag for at arbejde med kompenserende strategier

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Udredning af fagspecialist ved Center for Kommunikation

Henvendelse

- Personen
- Læge
- Fagperson i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Dansk Center for Hjernerystelse anbefaler psykoedukation som et led i behandling af senfølger efter hjernerystelse. Desuden fremhæves en koordineret rehabiliterende indsats som virksom, overfor senfølger efter hjernerystelse. I de nationale kliniske retningslinjer, gives en betinget anbefaling af det samme.

God praksis på området bygger på

- Nationale Kliniske Retningslinje for hjernerystelse
- Viden fra Dansk Center for Hjernerystelse
- Erfaringer fra forløb med borgere i individuelle forløb, korte vejledningsforløb og forløb på hold

Indhold, tilgange og metoder

Indsatsen starter minimum 2 måneder efter hændelsen/traumet.

1 måned efter hændelsen kan tilbydes tidlig individuel rådgivning – se indsats nr. 4.16 Tidlig indsats til personer med følger efter hjernerystelse.

Hver deltager modtager på holdforløbet to individuelle vejledningssamtaler á 30 minutter med en konsulent (fysisk eller digitalt), hvoraf én samtale skal omhandle et fysisk mål, f.eks. at gå en tur i 15 minutter dagligt.

Resultat

Forløbet afsluttes med individuel evaluering ud fra undervisningsplanen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Personen kan have behov for, at Jobcenteret understøtter fastholdelse, tilpasning og implementering af strategier som en integreret del af tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Der kan desuden være behov for at etablere yderligere støtteforanstaltninger, der bidrager til at opretholde den højest mulige funktionsevne.

Værd at bemærke

Der er mulighed for at tilkøbe faglig status – se tilkøbsydelse.

Følger efter hjernerystelse kan påvirke forskellige sanser, herunder syn og hørelse. Der kan derfor, ud over forløb på Neuro-området, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Tale- og IKT-området.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	16,5		
Administration	4,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	18		

4.15. Webinar til voksne pårørende til personer med senfølger efter hjernerystelse

Indsatsområde

Neruo, pårørende til ramte af senfølger efter hjernerystelse.

Indsatsnavn

Webinar til voksne pårørende til personer med senfølger efter hjernerystelse.

Målgruppe

Voksne pårørende til ramte af senfølger efter hjernerystelse.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at de/den pårørende får en generel viden om hjernerystelse, så de bedst muligt kan være en støtte for den ramte. Et tilbud, der er designet til at nå ud til så mange pårørende som muligt, uanset hvor de geografisk befinder sig.

Mål kan f.eks. være at:

- den pårørende har kendskab til typiske træk og vanskeligheder ved en hjernerystelse
- den pårørende er introduceret til anbefalinger og opmærksomhedspunkter ved hjernerystelse, der kan fordr øget forståelse og dermed lette samvær i hverdagen med deres ramte pårørende
- den pårørende ved, hvor de kan finde mere viden, herunder hvilke relevante interesseorganisationer, der findes

Visitationskriterier

- Den pårørende har en nær relation til den ramte, f.eks voksne børn, partnere, søskende, ven, eller bofælle
- Den pårørende skal kunne deltage i webinarret via PC, tablet eller telefon

Til grund for visitation ligger:

- Udredningen af personen med erhvervet hjerneskade
- Beskrivelser fra andre fagprofessionelle

Henvendelse

- Personen med senfølger efter hjernerystelse eller pårørende
- Læge
- Fagpersoner i kommunen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk. 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Dansk Center for Hjernerystelse anbefaler psykoedukation som et led i behandling af senfølger efter hjernerystelse. Desuden fremhæves en koordineret rehabiliterende indsats som virksom, overfor senfølger efter hjernerystelse. I de nationale kliniske retningslinjer, gives en betinget anbefaling af det samme. Det vurderes, at det vil være god praksis at inddrage relevante nære pårørende i psykoedukationen, selvom der aktuelt mangler direkte evidens for et sådant tilbud.

Indhold, tilgange og metoder

Det foregår som webinar, og der sendes et link, som personer kan tilgå. Undervisningen vil tage udgangspunkt i viden om:

- Hjernerystelse og senfølger efter hjernerystelse
- Hjernetræthed
- Typiske vanskeligheder i hverdagen for ramte og pårørende
- Nyttige redskaber og viden

Resultat

Borgers pårørende har viden om hvordan de kan støtte borger.

Tilbuddets placering

Indsats foregår digitalt

Det videre forløb

Efter webinarret vil der blive sendt evalueringsspørgsmål ud, som den pårørende kan svare på

Værd at vide

Vejledning til Lov om specialundervisning for voksne kap. 1 indeholder en præcisering af kommunalbestyrelsens pligt til at give tilbud om specialundervisning, idet tilbuddet alene skal gives, hvis der ikke kan gives et relevant tilbud med samme formål efter anden lovgivning.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	1		
Administration	0,5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	1,5		

ADHD OG AUTISME SPEKTRUM FORSTYRRELSE

<p>4.40. Udredning og målsætning</p> <p>Indsatsområde Neuro-området , ADHD og autisme spektrum forstyrrelser.</p> <p>Indsatsnavn Udredning og målsætning.</p> <p>Målgruppe Voksne med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse (18-65 år).</p> <p>Formål/mål Formålet er at afdække om personen med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse vil kunne profitere af et specialforløb mhp. øget aktivitet og deltagelse i hverdagslivet og/eller beskæftigelse. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen har øget forståelse for egen diagnose, vanskeligheder, adfærd og reaktioner • personen kan anvende kompensatoriske strategier <p>Visitationskriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voksne mellem 18-65 år, som er diagnosticerede med ADHD og/eller autisme spektrum forstyrrelse • IQ inden for (eller tæt på) normalområdet • Ikke udtalt misbrug – især hash kan hindre læring • Egen motivation <p>Til grund for vurderingen ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægefaglig dokumentation for diagnose(r) • Psykologiske testbeskrivelser • Eventuelle beskrivelser fra kommunen <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Visiterende sagsbehandler i kommunens beskæftigelsesafdeling <p>Lovgrundlag Lov om Aktiv Beskæftigelse</p> <p><u>Beskriv hvad der kræves fra sundheds/socialstyrelse eller GOD praksis beskriver på området</u> Det er god praksis at tilbyde voksne med ADHD psykoedukation i form af et kortere individuelt eller gruppebaseret manualiseret psykoedukationsforløb, dvs informationsbaseret forløb, såfremt det vurderes af den ansvarlige behandler, at borgeren vil kunne følge behandlingen og have udbytte her af.</p> <p>Indhold, tilgange og metoder Indsatsen er en udredningssamtale på 1-2 gange, afhængigt af personens ressourcer.</p> <p>Metoder til udredning og målopsætning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ICF • Canadian Occupational Performance Measure (COPM) • Evt. Psykoedukation, anerkendende tilgang og ud fra specialiseret psykiatrisk viden om ADHD og autisme spektrum forstyrrelse <p>Resultat</p>

Hvis der anbefales et forløb, udarbejdes en undervisningsplan med målsætning afhængig af de individuelle behov og indsatsniveau. Ved behov for anden relevant indsats henvises personen til denne.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Afhængig af personens behov og vanskeligheder anbefales forløb for personer med ADHD og autisme spektrum forstyrrelse

Værd at bemærke

I nogle tilfælde kan der efter en udredning være behov for begrænset antal interventioner for kunne afklare, hvorvidt personen kan profitere af et forløb.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	2		
Administration	2		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4		

4.41. Forløb for personer med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse

Indsatsområde

Neuro-området , ADHD og autisme spektrum forstyrrelser.

Indsatsnavn

Forløb for personer med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse.

Målgruppe

Voksne med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse (18-65 år).

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen med ADHD eller autisme spektrum forstyrrelse via et specialforløb opnår øget aktivitet og deltagelse i hverdagslivet og/eller beskæftigelse og ikke mindst generel trivsel og mod i livet.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har øget forståelse for egen diagnose, vanskeligheder, adfærd og reaktioner
- personen kan anvende kompensatoriske strategier
- pårørende og andet netværk forstår at støtte bedst muligt op omkring personen

Visitationskriterier

- Voksne mellem 18-65 år, som er diagnosticerede med ADHD og/eller autisme
- IQ inden for (eller tæt på) normalområdet
- Ikke udtalt misbrug – især hash kan hindre læring
- Egen motivation

Til grund for visitation ligger:

- Lægefaglig dokumentation for diagnose(r). Epikriser.
- Psykologiske undersøgelser
- Eventuelle beskrivelser fra kommunen

Henvendelse

- Visiterende sagsbehandler i kommunens beskæftigelsesafdeling

Lovgrundlag

Lov om Aktiv Beskæftigelse

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er god praksis at tilbyde voksne med ADHD psykoedukation i form af et kortere individuelt eller gruppebaseret manualiseret psykoedukationsforløb, dvs informationsbaseret forløb, såfremt det vurderes af den ansvarlige behandler, at borgeren vil kunne følge behandlingen og have udbytte heraf .

Indhold, tilgange og metoder

Der er anlagt en neuropædagogisk og eklektisk tilgang, med inddragelse af elementer fra 3.bølge kognitiv-, systemteoretisk- og psykodynamisk forståelse. Salutogenese vægtes. Den konkrete tilgang tilpasses den enkelte person

Indsatsen har mange elementer fra R&R2, men er individuelt tilrettelagt og med mulighed for at inddrage andre relevante emner undervejs i forløbet.

- Læring og styrkelse af kommunikation og tillidsfulde relationer
- Lære at forholde sig til egne tanker og følelser
- Accept af at samfundet spiller en rolle
- At lære at forstå betydningen af egen livshistorie

Resultat

Forløbet afsluttes med en skriftlig evaluering inkl. status med beskrivelse af personens funktionsevne og fremadrettede behov ud fra, hvad der er blevet tydeligt i undervisningen.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Der vil i visse tilfælde blive tilbudt et forlænget forløb, som altid vil blive vurderet i samråd med henvisende sagsbehandler.

Værd at bemærke

Det er muligt at tilkøbe mentor ved Center for Kommunikation, se under tilkøb

Undervisningen er opstået på baggrund af et års projektforsøg fra 2019-2020. Forløbet er beskrevet i artiklen "Brobygning mellem psykiatri og kommune øger borgernes trivsel".

Antal timer	Niveau 1		
Ata	13		
Administration	11		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	24		

4.42. Holdforløb ADHD R&R2

Indsatsområde:

Neuro-området, ADHD.

Indsatsnavn og nummer

Holdforløb ADHD – R&R2

Reasoning og Rehabilitation 2 (R&R2-ADHD).

Målgruppe:

Voksne med udfordringer i forhold til opmærksomhed, impuls kontrol og socialt samspil. Holdet er målrettet personer med ADHD.

Formål/mål

Forløbet sigter mod at give redskaber og strategier til at mestre hverdagens udfordringer. På den længere bane kan R&R2-ADHD bidrage til, at deltagerne får styrket fundamentet for succes i uddannelse, job og privatliv.

Visitationskriterier

- Voksne med ADHD
- Som et led i vurderingen af, om tilbuddet kan være relevant, bruges screeningsredskabet RATE
- Egen motivation og erkendelse af egne udfordringer
- At borger kan tilbydes en PAL, dvs. en hjælper, som deltageren selv vælger, eller en professionel, som deltageren får tildelt (se nærmere beskrivelse nedenfor)
 - PAL funktionen kan tilkøbes – se under tilkøb

Til grund for vurderingen ligger:

- Screeningsredskabet RATE
- Faglig dokumentation for vanskeligheder svt. ADHD

Henvendelse/henvisning

- Visiterende sagsbehandler i kommunens beskæftigelsesafdeling

Lovgrundlag

LSV eller §91 Lov om Aktiv beskæftigelse.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er god praksis at tilbyde voksne med ADHD psykoedukation i form af et kortere individuelt eller gruppebaseret manualiseret psykoedukationsforløb, dvs informationsbaseret forløb, såfremt det vurderes af den ansvarlige behandler, at borgeren vil kunne følge behandlingen og have udbytte heraf .

Indhold, tilgange og metoder

R&R2-ADHD er et kursus i mestring, baseret på det engelsk-canadisk udviklede program "Reasoning & Rehabilitation version 2". Metoden er evidensbaseret, og har vist betydelig effekt i internationale RCT-studier og i en omfattende afprøvning i tre danske kommuner.

Indsatsen baserer sig på kognitiv adfærdsterapi, og sigter mod at give redskaber og strategier til at mestre hverdagens udfordringer.

- R&R2 er et struktureret og manualbaseret kursus, der består af 15 lektioner á 2 timer fordelt over 3 måneder. Der er op til 12 deltagere på kurset
- Hver undervisningsgang har et tema, hvor de sammen med andre deltagere træner færdigheder
- Hver deltager skal have en PAL (Participants Aid for Learning), der er en person, som deltageren selv vælger, eller en professionel, som deltageren får tildelt af kommunen (se under værd at bemærke). PAL fungerer som en slags "coach", der hjælper deltageren med at bygge bro mellem undervisning og dagligdag
- Kurset varetages af minimum én uddannet og certificeret R&R2 træner
- Deltagelse på holdet kræver en **PAL (Participant AID for Learning). En PAL kan være en person deltageren selv vælger, eller en professionel, som deltageren får tildelt af hjemkommunen.**

PAL fungerer som en slags "coach", der hjælper deltageren med at bygge bro mellem undervisning og dagligdag

- En evaluering af R&R2 viser, at netop **PAL-funktionen** er helt afgørende for, at deltagerne får noget ud af kurset.
- PAL'en skal *ikke* deltage i nogle af sessionerne og forventes heller ikke at have indgående kendskab til de færdigheder og teknikker, som deltagerne lærer i sessionerne.

Målopnåelse/effekt

På den længere bane kan R&R2-ADHD bidrage til, at deltagerne får styrket fundamentet for succes i uddannelse, job og privatliv.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Både borger og PAL opfordres til at arbejde videre med de kompetencer og strategier de har tilegnet sig under kurset.

Værd at bemærke

Udvidet status: + 5 timer

Metoden er evidensbaseret, og har vist betydelig effekt i internationale RCT-studier

Der er mulighed for at tilkøbe PAL-funktion – se tilkøbsydelse.

Antal timer	Niveau 1	udvidet status	
Ata	39,5	3,5	
Administration	11	1,5	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	50,5	5	

4.51. Neuropsykologisk undersøgelse og afdækning af kognitive vanskeligheder

Indsatsområde

Neuro-området, Neuropsykolog.

Indsatsnavn

Neuropsykologisk undersøgelse og afdækning af kognitive vanskeligheder.

Målgruppe

Personer med erhvervet hjerneskade, der vurderes at have behov for at få beskrevet en kognitiv profil.

Formål/mål

Formålet med en neuropsykologisk undersøgelse, er at klarlægge personens ressourcer og begrænsninger ved hjælp af undersøgelse og beskrivelse af kognitive, adfærdsmæssige og emotionelle funktioner.

Visitationskriterier

Indsatsen tildeles i de tilfælde, hvor der vurderes et behov for at afdække og klarlægge det kognitive funktionsniveau.

Til grund for henvisningen ligger:

- Behov beskrevet fra fagfolk
- At der er observeret og/eller beskrevet en nedgang i det kognitive funktionsniveau hos personen
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved faglig specialist på Center for Kommunikation

Henvendelse

Myndighed i henvisende kommune.

Lovgrundlag

Lov om aktivitet og beskæftigelse.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Undersøgelsen bør udføres af neuropsykolog, alternativt psykolog med særlig viden inden for hjerneskadeområdet

Indhold, tilgange og metoder

Udredningen tilrettelægges afhængig af henvisningsårsagen, som kan være en kendt hjerneskade, mistanke om organisk dysfunktion, personlighedsmæssige eller adfærdsmæssige forstyrrelser eller andre vanskeligheder, der viser sig som vanskeligheder i dagligdagen.

En udredning omfatter en grundig kortlægning af borgerens baggrund, evt. sygehistorie og aktuelle situation, herunder borgerens egen oplevelse.

Der anvendes neuropsykologiske tests og evt. spørgeskemaer til belysning af forhold vedr. intellektuelt funktionsniveau og specifikke områder af tænkningen.

Undersøgelsen varetages af psykolog med specialist i, hvordan hjernens funktioner afspejles i tanker, følelser og handlinger.

I testningen undersøges forhold som f.eks.:

- Opfattelse af sanseindtryk
- Sproget
- Evne til koncentration og udholdenhed
- Indlæringsevne og hukommelse
- overblik, planlægning og problemløsning
- Følelser og personlighedstræk (fx angst, temperament, væremåde, depression)
- Evne til at håndtere eventuelle følger efter hjerneskade, sygdom eller anden modgang
- Personens muligheder for at udnytte de evner, som han eller hun nu har

Efter behov kan, der med borgerens samtykke, indhentes journalmateriale og/eller informationer hos pårørende og professionelle i netværket.

Resultat

Personen vil få afdækket sin kognitive profil. I planlægning af en genoptræningsplan eller et rehabiliteringsforløb, kan undersøgelsen være med til at fastlægge, på hvilke områder den enkelte har brug for hjælp, og hvordan man kan lære at klare en tilværelse på trods af svækkede funktioner.

Den neuropsykologiske undersøgelse, kan også bruges til at belyse mulighederne i arbejdsliv eller uddannelse.

Udredningen afsluttes med en skriftlig funktionsbeskrivelse, vurdering af prognose samt specifikke anbefalinger for videre udvikling jævnfør henvisningsårsagen. Udredningens konklusioner overleveres endvidere mundtligt af undersøgende psykolog til borger og andre relevante parter.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Det kan i nogle tilfælde være relevant, at personen efterfølgende får tilbudt et forløb.

Værd at bemærke

Mange får foretaget en neuropsykologisk undersøgelse ifm. indlæggelsen på f.eks. Regionshospitalet Gødstrup eller Aarhus Universitetshospital. Det sker dog ikke for alle, hvorfor det kan være relevant at få foretaget ifm. det videre rehabiliteringsforløb eller som en del af afklaring i forhold til tilknytning til arbejdsmarkedet.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	5	8
Administration	4	10	12
Teknisk bistand			
I alt antal timer	7	15	20

<p>Supervision af andre faggrupper</p> <p>Indsatsområde Neuro-området, neuropsykolog.</p> <p>Indsatsnavn Supervision af andre faggrupper.</p> <p>Målgruppe Faggrupper som f.eks. SOSAer, ergoterapeuter, fysioterapeuter, pædagoger og andre kommunale faggrupper, der arbejder indenfor områderne: hjerneskader, hjernepåvirkninger og pårørende til ramte af hjerneskade, og som har behov for faglig supervision.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen kan variere, men vil ofte indebære at klæde faggruppen bedre på til at varetage specifikke opgaver.</p> <p>Mål kan f.eks. også være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • faggruppen via supervisionen deler oplevelser og overvejelser med andre • faggruppen får værktøjer til at håndtere udfordrende samarbejder og sager <p>Visitationskriterier Der lægges vægt på, om den beskrevne problemstilling eller det beskrevne behov bedst varetages af specialister fra Center for Kommunikation eller andetsteds. Der kan f.eks. lægges vægt på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Supervisionen er ren sagssupervision, og kan ikke visiteres overfor konflikter i en faggruppe eller lign. • Behov for særlig viden: Specialister fra Center for Kommunikation har særlig viden indenfor emner som erhvervede hjerneskader, energiforvaltning, kommunikationsstrategier, og lign. <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henvisning fra fagfolk • Afklarende samtale <p><u>Henvendelse</u> Ledere og fagpersoner i kommunale eller regionale instanser</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u> God Praksis på området vil variere alt efter indsatsen. Som eksempel er der af SST beskrevet kompetencekrav til varetagelse af basal genoptræning: Det kræver grundlæggende viden om neurologi og hjerneskaderehabilitering, samt adgang til faglig vejledning og supervision af sundhedsperson med neurofaglige kompetencer og flere års erfaring med hjerneskaderehabilitering ved mere komplekse sager. (sst.dk)</p> <p>Indhold, tilgange og metoder Der arbejdes med kontraktbaseret supervision, med udgangspunkt i psykologfaglige værktøjer og metoder. Specifikke metoder vil blive valgt alt efter faggruppen og behovet, men vil altid bære præg af neuropsykologisk fagfokus. Metoder kan f.eks. være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narrativ teamrefleksion • Bevidning • Rådgivning og sparring på sagsniveau • Strukturerede samtaler f.eks. ud fra de seks tænkehatte <p>Resultat Effekten vil variere efter behov og målsætning. Der vil, som en del af ethvert supervisionsforløb, blive fastlagt mål for forløbet. Effekter af en supervisionsindsats kan f.eks. være:</p>
--

- Faggruppen har fået en bedre forståelse for en specifik målgruppe, der kan udfordre i den daglige praksis
- Faggruppen har fået værktøjer til at håndtere uhensigtsmæssig adfærd, som opstår i mødet med en specifik gruppe af personer
- Faggruppen har fået mulighed for at dele erfaringer med hinanden, og få øget sikkerhed i løsningen af arbejdsopgaven fremadrettet

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller på arbejdspladsen for de personer, der deltager i supervisionen.

Videre forløb

Forløbet afsluttes med en kort evaluering, og en opfølgning på om målene for forløbet er opnåede.

Værd at bemærke

Er der konflikter i en faggruppe henvises til f.eks. HR eller anden konfliktmægling.

Beskrivelse af tidsforbrug

Afhængig af opgaven. Supervision kan være enkeltstående eller afvikles med løbende intervaller. Typisk tidsforbrug ved individuel er 1 time konfrontationstid og ½ time til forberedelse og individuel efterbearbejdning. Ved gruppe er konfrontationstiden 2 timer og ofte med samme forberedelse.

5. INFORMATIONS OG KOMMUNIKATIONS TEKNOLOGI (IKT)

IKT-området hjælper personer med behov for forskellige Informations og Kommunikations Teknologier. Området indeholder mange varianter af teknologi – fra papteknologi til hjælpemiddelteknologier i form af f.eks. til læse/staveprogrammer eller øjenstyring til talemaskiner.

I tilknytning til opgaven findes der på Center for Kommunikation i Herning lokaler til IKT-afprøvning. IKT-afprøvningen indeholder eksempler på de forskellige teknologier og mulighed for opsætning og afprøvning af disse.

IKT-området dækkes af et tværfagligt team, der sikrer de forskellige grundkompetencer, der er nødvendige for den alsidighed og specialisering, der ligger i opgaven. Den teknologiske udvikling går stærkt, og teamet uddannes derfor løbende i de nye teknologier.

Alternativ supplerende kommunikation (ASK)

5.1. Udredning og afprøvning

Indsatsområde

IKT – Alternativ Supplerende Kommunikation (ASK).

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning.

Målgruppe

Personer med forventet langvarige eller livsvarige funktionsnedsættelser, der er begrænset i deres muligheder for at deltage i almindelig kommunikation.

Formål/mål

Formålet er at kompensere for personens manglende muligheder for at udtrykke sig.

Mål kan f.eks. være at:

- der er udredt om – og i givet fald hvilket kommunikationshjælpemiddel, anden alternativ supplerende kommunikationsform eller form for alternativ betjening af, der bedst muligt kompenserer personens funktionsnedsættelser og behov
- afprøvningen viser, at personen kan udtrykke sig så selvstændigt, som muligt, i kommunikation med omgivelserne
- afprøvningen viser, at personen kan betjene f.eks. computer, så selvstændigt som muligt
- de nære omgivelser ved, hvordan de bedst muligt kan støtte personen med behov for IKT

Visitationskriterier

- Personen har langvarig eller livsvarig funktionsnedsættelse
- Personen er væsentligt begrænset i almindelig kommunikation pga. funktionsnedsættelsen
- Personen kan ikke på anden vis behandles og afhjælpes for sine funktionsnedsættelser/lidelser

Til grund for visitation ligger:

- Dokumentation fra sundhedssystemet i form af diagnose og sygdomsbeskrivelse
- Faglig vurdering med baggrund i personens beskrivelse af begrænsninger i hverdagen

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Læge
- Fagpersoner med kontakt til personen

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Serviceovens kompensationsprincip indebærer, at personen skal kompenseres i videst muligt omfang. Mhp. at sikre, at hjælpemidlet kompenserer personen bedst muligt, er det nødvendigt at lave udredning og afprøvning.

Indhold, tilgange og metoder

Udredning og afprøvning foregår i et samarbejde med personen og dennes omgivelser.

Udredningen tager udgangspunkt i:

- ICF-tilgang
- Anerkendende tilgang

Udredning og afprøvning kan indeholde sagsfremstilling og evt. bevilling af hjælpemiddel.

Resultat

Hvis der vurderes behov for hjælpemiddel, afsluttes udredning og afprøvning med en sagsfremstilling, der detaljeret beskriver forløbet og hvilket hjælpemiddel, der evt. kan kompensere personen for kommunikationsvanskelighederne.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Personer med behov for et kommunikationshjælpemiddel eller anden alternativ supplerende kommunikationsform har langvarig eller livsvarig funktionsnedsættelse. Der vil derfor ofte være behov for yderligere opfølgning, rådgivning, support og evt. ny udredning og afprøvning. Typisk vil dette ske som led i yderligere IKT-indsats og f.eks. ved brug af stemmeforstærker eller stemmevibrator evt. i kombination med logopædisk indsats.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	5	12
Administration	2	3	7
Teknisk bistand	2	5	12
I alt antal timer	6	13	31

5.2. Forløb ved hurtigt progredierende lidelse

Indsatsområde

IKT, Alternativ Supplerende Kommunikation (ASK).

Indsatsnavn

Forløb ved hurtigt progredierende lidelse.

Målgruppe

Personer der, som følge af hurtigt progredierende lidelse som f.eks. Amyotrofisk Lateral Sclerose (ALS), har fået bevilget et hjælpemiddel mhp. kompenseret for kommunikationsvanskeligheder.

Formål/mål

Formålet er, at personen med kommunikationsvanskeligheder bedst muligt bliver i stand at kommunikere med sine omgivelser ved brug af kommunikationshjælpemidlet eller anden alternativ supplerende kommunikationsform.

Mål kan f.eks. være at:

- personen selvstændigt kan anvende kommunikationshjælpemidlet eller anden alternativ supplerende kommunikationsform

- personens nære omgivelser ved, hvordan de kan støtte personen i brug af kommunikationshjælpemidlet eller anden alternativ supplerende kommunikationsform

Visitationskriterier

- Personen er diagnosticeret med hurtigt progredierende lidelse
- Personen forventes med henvisning til diagnose, at få omfattende kommunikationsvanskeligheder inden for relativt kort tid
- Personen har talesproglige vanskeligheder, der begrænser vedkommende i hverdagen

Til grund for visitation ligger:

- Lægelig dokumentation
- Udredning ved fagspecialist på Center for Kommunikation
- Evt. dokumentation fra fagperson i kommunen

Henvendelse

- Læge
- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersonale

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

I forbindelse med forløbet for personer med hurtigt progredierende sygdomme er det vigtigt, at der ikke alene ses på det aktuelle behov, men også tages hensyn til den forventede fremtidige udvikling (ibid).

Det er herunder vigtigt at tage hensyn til, at hjælpen ydes på et tidspunkt, hvor den pågældende har de bedste forudsætninger for at lære at bruge hjælpemidlet.

Det er ligeledes vigtigt, at der samarbejdes med andre offentlige instanser, der løser opgaver i tilknytning til disse personer.

Indhold, tilgange og metoder

Hjælpemidler, der anvendes i dette forløb, kan f.eks. være skriftsprogsbaserede talemaskiner og apps med talesynteser, løsninger til alternativ betjening af hjælpemidlet, såsom hoved- og øjenstyring, mv.

Forløbet kan indeholde vejledning og instruktion, samt tilpasning af hjælpemidlet afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Forløbet tager udgangspunkt i:

- Anerkendende tilgang
- Psykoedukativ tilgang
- Overindlæring

Resultat

Forløbet afsluttes med sammenfattende journalnotat

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Da personen har en hurtigt progredierende lidelse, vil der forventet være behov for løbende tilretning eller afprøvning af nyt hjælpemiddel og teknisk support i form af f.eks. opdateringer og fejlretninger. Det kan ske med et årsforløb for teknisk bistand til ASK hjælpemidler.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	7	10
Administration	1,5	3,5	5
Teknisk bistand	2	5	5
I alt antal timer	6,5	15,5	20

5.3. Forløb ift. kommunikationsvanskeligheder for langsomt progredierende lidelse

Indsatsområde

IKT, kommunikationsvanskeligheder, alternativ og supplerende kommunikation (ASK).

Indsatsnavn

Forløb ift. kommunikationsvanskeligheder for langsomt progredierende lidelse.

Målgruppe

Personer der, som følge af langsomt progredierende lidelser som f.eks. Parkinsonssygdom eller sclerose, har fået bevilget et hjælpemiddel mhp. kompensering for kommunikationsvanskeligheder.

Formål/mål

Formålet er, at personen med talesproglige vanskeligheder bedst muligt kan kommunikere med sine omgivelser ved brug af hjælpemidlet, så personen i mindre grad begrænses af talevanskelighederne.

Mål kan f.eks. være at:

- hjælpemidlet er sat op, så det bedst muligt afhjælper de individuelle behov
- personen kan selvstændigt anvende hjælpemidlet til afhjælpning af de kommunikative vanskeligheder

Visitationskriterier

- Der foreligger udredning og afprøvning vedr. det aktuelle hjælpemiddel, herunder faglig dokumentation for, at det er en langsomt progredierende lidelse, samt har talesproglige vanskeligheder, der begrænser vedkommende i hverdagen
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Der er behov for graduering af hjælpemidlet, så det er mere præcist tilpasset det individuelle behov
- Personen eller nære omgivelser har brug for en længerevarende instruktion af et hjælpemiddel

Til grund for visitation ligger:

- Dokumentation fra udredning og afprøvning
- Lægelig dokumentation indhentes som led i oplysning af sagen
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation
- Dokumentation fra fagperson i kommunen

Henvendelse

Henvendelsen kan komme fra:

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner
- Fagperson internt på Center for Kommunikation

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er almindeligt anerkendt, at faglige tiltag bør iværksættes med udgangspunkt i personens egen oplevelse af behov, at tiltagene er opsat til borgerens hverdag, og at omgivelserne inddrages mhp. at understøtte borgers kommunikation. Ved progredierende lidelser, er det vigtigt ikke kun at arbejde med det aktuelle behov, men også at tage hensyn til fremtidige behov. Det kan derfor være en nødvendighed, at indsatsen igangsættes mens personen har de bedste forudsætninger for at lære at anvende hjælpemidlet.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde vejledning og/eller instruktion til person med talesproglige vanskeligheder, deres pårørende og personale, alternativ betjening til anvendelse af hjælpemidlet og tilpasning af hjælpemidlet afhængig af personens individuelle resurser og behov.

Der tages udgangspunkt i:

- Anerkendende tilgang
- Inddragelse af omgivelser
- Tværfagligt samarbejde

Resultat

Forløbet afsluttes med opsamlende notat, der indeholder beskrivelse af den instruktion og evt. tilpasning, der er sket i forbindelse med forløbet.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført afsluttes sagen.

Værd at bemærke

Da der er tale om en progredierende lidelse, vil der over tid ofte opstå nyt behov for tilretning eller afprøvning af nyt hjælpemiddel. Der vil desuden løbende være behov for teknisk support af hjælpemidlet i form af f.eks. opdateringer.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	5	8
Administration	1,5	3,5	4
Teknisk bistand	2	2	10
I alt antal timer	6,5	10,5	22

5.4. Forløb til voksne med hjerneskade og behov for IKT

Indsatsområde

IKT, Alternativ Supplerende Kommunikation.

Indsatsnavn

Forløb til voksne med hjerneskade og behov for IKT.

Målgruppe

Voksne med erhvervet eller medfødt hjerneskade, som har fået bevilget et kommunikationshjælpemiddel, og har behov for tilpasning af/eller instruktion i hjælpemidlet.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen selvstændigt, eller med støtte fra ressourceperson, kan anvende et kommunikationshjælpemiddel i hverdagen.

Mål kan f.eks. være at:

- hjælpemidlet er sat op i forhold til personens aktuelle individuelle behov ift. kommunikation
- personen kan selvstændigt eller med støtte kan anvende hjælpemiddel til afhjælpning af kommunikative vanskeligheder
- de nære omgivelser er vejledt i, hvordan de kan støtte personen i brug af hjælpemidlet

Visitationskriterier

- Der skal foreligge en udredning og afprøvning af det aktuelle hjælpemiddel ift. alternativt supplerende kommunikation, herunder faglig dokumentation for et varigt eller langvarigt tab af kommunikation
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Der er behov for individuel tilpasning af hjælpemidlet

Til grund for visitation ligger:

- Udredning fra egen læge eller speciallæge
- Udtalelse fra pædagog, lærer eller anden fagperson med kendskab til personen
- Dokumentation fra udredning og afprøvning

Henvendelse

Henvendelsen kan komme fra:

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

- I forbindelse med implementering af hjælpemidler kan det have en positiv effekt, at formidlingsprocessen er struktureret og gennemføres af fagpersoner med viden om og fokus på hjælpemidler, og at processen involverer borgerne

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder tilpasning af hjælpemidlet samt instruktion til personen og evt. dennes nære omgivelser.

Der arbejdes ud fra:

- ICF baseret tilgang
- Anerkendende tilgang
- Errorless learning

Resultat

Forløbet afsluttes med opsamlende notat, der indeholder beskrivelse af den tilpasning og instruktion, der er givet.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Personens videre forløb

Når forløbet er gennemført, afsluttes sagen.

Værd at bemærke

Hjælpemidlet skal kompensere borgers aktuelle individuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	5	10
Administration	1,5	2,5	5
Teknisk bistand	2	2	10
I alt antal timer	6,5	9,5	25

5.5. Forløb til børn med hjernepåvirkning eller - skade og særligt specialiseret IKT-indsats
<p>Indsatsområde IKT, kommunikationsvanskeligheder, Alternativ supplerende kommunikation – ASK.</p> <p>Indsatsnavn Forløb til børn med hjernepåvirkning eller skade og særligt specialiseret IKT-indsats.</p> <p>Målgruppe Børn med talesproglige- og kommunikative vanskeligheder, som har fået bevilget et kommunikationshjælpemiddel, og har behov for at hjælpemidlet tilpasses de individuelle behov, samt behov for at personen selv eller dens omgivelser bliver vejledt i, hvordan hjælpemidlet anvendes.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at gøre personen i stand til selvstændigt at kunne anvende et informationsteknologisk hjælpemiddel til kommunikation i hverdagen. Målene kan være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hjælpemidlet er indstillet og opsat personligt til brugeren • personen kan selvstændigt anvende hjælpemidlet til afhjælpning af kommunikative vanskeligheder • de nære omgivelser ved, hvordan de kan støtte personen i brug af hjælpemidlet <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen har tale- og kommunikationsvanskeligheder i en grad, så det ikke er muligt at udtrykke det, som personen ønsker på en hurtig og effektiv måde i dagligdagen • Er diagnosticeret eller lægefagligt vurderet at have en lidelse/skade, der giver kommunikationsvanskeligheder <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation indhentes som led i oplysning af sagen • Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation/grundigt udredt støttebehov ved specialist på Center for Kommunikation <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen selv eller pårørende • Sundhedspersonale som læge, sygehus, plejepersonale eller ergoterapeut • Anden fagperson med tilknytning til personen <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om Social Service (SEL) §112. Folkeskoleloven § 4 og kap. 3.</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u> Kendskab til det enkelte barns særlige behov og interesser samt viden om funktionsnedsættelser og kompensationsmuligheder er afgørende for etablering af gode samspil. Erfaringer viser, at mange børn forstår mere, end de har mulighed for at give udtryk for. Imidlertid gør børnenes funktionsnedsættelser det vanskeligt at udrede deres impressive sprog og kognitive kapacitet. Det mest valide er observationer i dagligdagen, foretaget af dem, der kender barnet bedst, d.v.s. forældre og andre nære personer fra barnets sociale netværk.</p>

Indhold, tilgange og metoder

Der tages udgangspunkt i de oplysninger og beskrivelser, der allerede er indsamlet ved "udredning og afprøvning". IKT-konsulent vurderer på baggrund af den indhentede viden, om der er behov for en yderligere tilpasning eller instruktion i brug af hjælpemidlet.

Forløbet foregår ofte i et tværfagligt samarbejde mellem flere fagpersoner på Center for Kommunikation, og indeholder f.eks. dialog og samarbejde med barnets nære omgivelser, opsætning af personligt hjælpemiddel og instruktion.

Der arbejdes ud fra:

- ICF baseret tilgang
- Anerkendende tilgang

Resultat

Forløbet afsluttes med en opsamlende rapport med beskrivelse af den opsætning og instruktion, der er givet i forbindelse med forløbet.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Personen er kompenseret i den aktuelle situation, men ændrer personens situation sig, kan der blive tale om en tilpasning af hjælpemidlet, eller en fornyet udredning af andet hjælpemiddel.

Det kan være i form af en Udredning og afprøvning eller et årsforløb for teknisk bistand.

Værd at bemærke

Hjælpemidlet skal kompensere borgers aktuelle individuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	5	10	
Administration	2,5	5	
Teknisk bistand	2	10	
I alt antal timer	9,5	25	

5.6. Forløb til personer med behov for alternativ betjening

Indsatsområde

IKT, Alternativ Supplerende Kommunikation.

Indsatsnavn

Forløb for personer med behov for alternativ betjening.

Målgruppe

Personer der er udredt og har fået bevilget et hjælpemiddel, der skal tilpasses individuelle behov, og at personen eller de nære omgivelser har behov for instruktion i, hvordan den alternative betjening anvendes.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen selvstændigt kan anvende sit hjælpemiddel til alternativ betjening.

Mål kan f.eks. være at:

- hjælpemidlet er tilpasset brugerens individuelle behov
- personen kan selvstændigt anvende hjælpemidlet

- de nære omgivelser ved, hvordan de kan støtte personen i brug af hjælpemidlet

Visitationskriterier

- Der foreligger udredning og afprøvning i alternativ supplerende kommunikation, hvor den aktuelle alternative betjening er afprøvet og bevilget, herunder faglig dokumentation for, at vanskelighederne er varige eller langvarige
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Der er behov for tilpasning af den alternative betjening, så det mere præcist imødekommer det individuelle behov
- Personen eller nærmeste pårørende, har brug for en længerevarende instruktion af et hjælpemiddel

Til grund for visitation ligger:

- Udredning fra egen læge eller speciallæge
- Udtalelse fra pædagog, lærer eller anden fagperson med kendskab til personen
- Dokumentation fra udredning og afprøvning

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner
- Fagperson internt på Center for Kommunikation

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Erfaringsmæssigt bør avancerede alternative betjeningsformer løbende tilpasses for at imødekomme personens individuelle behov. Pårørende eller personlige hjælpere inddrages og instrueres i at udføre denne proces.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder tilpasning af og instruktion i brug af hjælpemidlet.

Hjælpemidlet kan f.eks. være kontakt, øjenstyring, mus eller alternative måder at bestyre en computer, iPad, telefon og andet IT-udstyr på.

Resultat

Forløbet afsluttes med sammenfattende journalnotat.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført afsluttes sagen.

Værd at bemærke

Hjælpemidlet skal kunne kompensere borgers aktuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	6	12
Administration	2	3	5
Teknisk bistand	5	8	12
I alt antal timer	10	17	29

5.7. Årsforløb for teknisk bistand til ASK hjælpemidler

Indsatsområde

IKT, Alternativ Supplerende Kommunikation (ASK).

Indsatsnavn

Årsforløb for teknisk bistand til ASK hjælpemidler.

Målgruppe

Personer med bevilgede ASK hjælpemidler.

Formål/mål

Formålet er at afhjælpe problemer, der er relateret til det bevilgede ASK hjælpemiddel.

Mål kan f.eks. være at:

- De tekniske problemer med hjælpemidlet er afhjulpet
- Hjælpemidlet er tilpasset og tilrettet ift. personens muligheder og behov, så hjælpemidlet fungerer så optimalt, som muligt

Visitationskriterier

- Der er tekniske problemer med hjælpemidlet og/eller personens udvikling nødvendiggør yderligere tilpasning og tilretning af hjælpemidlet
- Der er behov for bistand af begrænset omfang

Til grund for visitation ligger:

- Beskrivelse af de foreliggende tekniske problemer
- Beskrivelse af vanskeligheder ved anvendelsen af hjælpemidlet
- Beskrivelse af personens udvikling der nødvendiggør yderligere tilpasning og tilretning
- Afgørelse

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner med tilknytning til personen

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Hjælpemidlet bør løbende tilpasses efter behov mhp. at sikre den nødvendige kompensering.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder teknisk bistand evt. tilpasning og instruktion. Personens nære pårørende eller fagpersoner tilknyttet personen involveres efter behov.

Indsatsen kan foregå ved:

- Telefonisk eller online bistand
- Bistand ved personens levering af hjælpemidlet på Center for Kommunikation
- Bistand til hjælpemidlet i personens hjem

Resultat

Forløbet afsluttes med opsamlende notat med beskrivelse af den tilpasning og instruktion, der er givet.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Ved afslutning af forløbet lukkes sagen.

Værd at bemærke

Idet hjælpemidlet skal holdes vedlige gennem reparationer og opgraderinger så det vedvarende kompenserer personen optimalt, og virker efter hensigten, vil der ofte være behov for opfølgende forløb.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	4	8	
Administration	2	3	
Teknisk bistand	4	10	
I alt antal timer	10	21	

Struktur og planlægning

5.8. Udredning og afprøvning

INdsatsområde

IKT, Støtte og til struktur og planlægning.

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning.

Målgruppe

Personer med kognitiv dysfunktion, der har behov for støtte til struktur og planlægning. Målgruppen kan f.eks. have bagvedliggende ADHD/ASF, hjerneskade, demens eller udviklingshæmning.

Formål/mål

Formålet er, at personen kompenseres bedst muligt for sine struktur og planlægningsvanskeligheder.

Mål kan f.eks. være at:

- personens behov for støtte til struktur og planlægning er udredt
- der er lavet sagsfremstilling mhp. relevant hjælpemiddel

Visitationskriterier

- Personen har kognitive vanskeligheder, der i væsentlig grad giver vanskeligheder ved struktur og planlægning i dagligdagen
- Er diagnosticeret eller lægefagligt vurderet at have en lidelse, der giver væsentlige kognitive vanskeligheder

Til grund for visitationen ligger:

- Oplysninger fra borger, pårørende eller fagpersoner tilknyttet borger
- Eventuelt medsendte journaloplysninger fra behandlingssted

Henvendelse

Henvendelsen kan komme fra:

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner
- Læge eller Sygehus

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Socialstyrelsen har belyst, hvordan IKT, som f.eks. smartphones eller tablets med kalender og påmindelsessystemer kan kompensere personer med kognitive funktionsnedsættelser.

En forudsætning for at opnå god effekt er tilpasning af teknologien til den enkelte og oplæring i brug.

Indhold, tilgange og metoder

Udredning og afprøvning af hjælpemidler tager udgangspunkt i en udredende samtale med borger, evt. pårørende og fagpersoner samt konkret afprøvning af hjælpemidler.

Der arbejdes ud fra:

- ICF-baseret tilgang
- Anerkendende tilgang
- Errorles Learning

Resultat

Hvis der vurderes behov for hjælpemiddel, afsluttes udredning og afprøvning med en sagsfremstilling, der detaljeret beskriver forløbet og hvilket hjælpemiddel, der kan kompensere personen for vanskelighederne med struktur og planlægning.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

I forlængelse af udredning vil det ofte være relevant at bevilge et eller flere forløb. Det kan f.eks. være forløb vedrørende hjælpemidler til kompensering af nedsat funktion, rådgivning og vejledning, tekniske bistand.

Værd at bemærke

Hjælpemidlet skal kunne kompensere borgers aktuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	2	6	
Administration	2	5	
Teknisk bistand	2	5	
I alt antal timer	6	16	

5.9. Forløb for børn/unge med følger af ADHD eller anden udviklingsforstyrrelse

Indsatsområde

IKT, Støtte til struktur og planlægning.

Indsatsnavn

Forløb for børn/unge med følger af ADHD eller anden udviklingsforstyrrelse.

Målgruppe

Børn og unge i alderen 0-18 år med kognitive funktionsnedsættelser, der har fået bevilget et hjælpemiddel, og har behov for tilpasning af eller instruktion i hjælpemidlet.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at blive så selvhjulpen, som muligt, med hjælpemidlet.

Hjælpemidler kan f.eks. være særlige billedmaterialer, pegematerialer, apps til telefon/tablet m.m.

Mål kan f.eks. være at:

- personen er optimalt afhjulpet ift. struktur og overblik med det valgte hjælpemiddel
- personen kan selvstændigt eller med støtte orientere sig i tid/døgnrytme
- personen kan deltage i planlægning af hverdagens aktiviteter og gøremål

Visitationskriterier

- Der foreligger udredning og afprøvning vedr. det aktuelle hjælpemiddel ift. støtte til struktur og planlægning, herunder faglig dokumentation for, at de kognitive vanskeligheder er varige eller langvarige
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Der er behov for graduering af hjælpemidlet, så det er mere præcist tilpasset det individuelle behov
- Personen, eller nærmeste pårørende, har brug for en længerevarende instruktion/undervisning af et hjælpemiddel

Til grund for visitation ligger:

- Udredning/epikrise fra egen læge eller speciallæge, f.eks. psykiater
- Udtalelse fra pædagog, lærer eller anden fagperson med kendskab til personen
- Dokumentation fra udredning og afprøvning

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner
- Fagperson internt på Center for Kommunikation

Lovgrundlag

Folkeskoleloven § 4 og kap. 3 eller Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Socialstyrelsen har belyst hvordan IKT, som f.eks. smartphones eller tablets med kalender og påmindelsessystemer kan kompensere personer med kognitive funktionsnedsættelser.

En forudsætning for at opnå god effekt er tilpasning af teknologien til den enkelte og oplæring i brug.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder tilpasning af hjælpemidlet samt instruktion. Nærmeste pårørende og evt. kommunal resurseperson er altid en del af indsatsen til børn med nedsat kognitiv funktion.

Der arbejdes ud fra:

- ICF baseret tilgang
- Anerkendende tilgang
- Errorless learning – primært ved hjælpemidler der afvikles på telefon og tablets

Resultat

Forløbet afsluttes med et opsamlende notat, der beskriver forløbet.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført, betragtes sagen som afsluttet.

Værd at bemærke

Hjælpe midlet skal kunne kompensere borgers aktuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	
Ata	3	7	
Administration	1,5	3,5	
Teknisk bistand	3	5	
I alt antal timer	7,5	15,5	

5.10. Forløb for voksne med ADHD eller anden udviklingsforstyrrelse

Indsatsområde

IKT, støtte til struktur og planlægning.

Indsatsnavn

Forløb for voksne med følger af ADHD, Autisme Spektrum Forstyrrelse og anden udviklingsforstyrrelse.

Målgruppe

Voksne med kognitive funktionsnedsættelser, som følge af ADHD, ASF og anden udviklingsforstyrrelse, der har fået bevilget et hjælpemiddel, og har behov for tilpasning af og instruktion i brug af hjælpemidlet.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver så selvhjulpel som muligt med hjælpemidlet.

Mål kan f.eks. være at:

- personen er optimalt afhjulpet ift. struktur og overblik med det valgte hjælpemiddel
- personen kan selvstændigt eller med støtte orientere sig i tid/døgnrytme
- personen kan selvstændigt eller med støtte planlægge hverdagens aktiviteter og gøremål

Visitationskriterier

- Der foreligger udredning og afprøvning vedr. det aktuelle hjælpemiddel ift. støtte og struktur og planlægning, herunder faglig dokumentation for, at de kognitive vanskeligheder er varige eller langvarige
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Der er behov for graduering af hjælpemidlet, så det er mere præcist tilpasset det individuelle behov
- Personen eller en resurseperson, har brug for en længerevarende instruktion af et hjælpemiddel

Til grund for visitation ligger:

- Udredning/epikrise fra egen læge eller speciallæge, f.eks. psykiater
- Udtalelse fra pædagog, lærer eller anden fagperson med kendskab til personen
- Dokumentation fra udredning og afprøvning

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Socialstyrelsen har belyst, hvordan IKT, som f.eks. smartphones eller tablets med kalender og påmindelsessystemer kan kompensere personer med kognitive funktionsnedsættelser.

En forudsætning for at opnå god effekt er tilpasning af teknologien til den enkelte og oplæring i brug.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder tilpasning af og instruktion i hjælpemidlet. Der deltager ofte bostøtte, kontaktpædagoger eller pårørende, som støttepersoner/resursepersoner i forløb med voksne med nedsat kognitiv funktion forårsaget af ADHD, Autisme Spektrum Forstyrrelse eller anden udviklingsforstyrrelse.

Der arbejdes ud fra:

- ICF baseret tilgang
- Anerkendende tilgang
- Errorless learning – primært ved hjælpemidler der afvikles på telefon og tablets.

Resultat

Forløbet afsluttes med sammenfattende journalnotat.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført, betragtes sagen som afsluttet.

Værd at bemærke

Hjælpemidlet skal kunne kompensere borgers aktuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	4		
Administration	2		
Teknisk bistand	2		
I alt antal timer	8		

5.11. Forløb til personer med demens eller anden progredierende lidelse

Indsatsområde

IKT, støtte til struktur og planlægning.

Indsatsnavn

Forløb for personer med demens eller anden progredierende lidelse.

Målgruppe

Voksne med kognitive funktionsnedsættelser, som følge af progredierende lidelse, der har fået bevilget et hjælpemiddel, og har behov for at hjælpemidlet tilpasses de individuelle behov, samt behov for, at personen selv eller dens omgivelser bliver vejledt i, hvordan hjælpemidlet anvendes.

Denne målgruppe kan f.eks. være personer med f.eks. Parkinson Sygdom, Sklerose, Huntingtons Sygdom mm.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver så selvhjulpen, som muligt, med hjælpemidlet.

Mål kan f.eks. være at:

- hjælpemidlet er sat op i forhold til personens aktuelle individuelle behov ift. struktur og overblik
- personen kan selvstændigt eller med støtte orientere sig i tid/døgnrytme
- personen kan selvstændigt eller med støtte, planlægge hverdagens aktiviteter og gøremål

Visitationskriterier

- Der foreligger udredning og afprøvning vedr. det aktuelle hjælpemiddel ift. støtte og struktur og planlægning, herunder faglig dokumentation for, at de kognitive vanskeligheder er varige eller langvarige.
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Der er behov for graduering af hjælpemidlet, så det er mere præcist tilpasset det individuelle behov
- Personen eller en resurseperson, har brug for en længerevarende instruktion af et hjælpemiddel

Til grund for visitation ligger:

- Udredning/epikrise fra egen læge eller speciallæge
- Dokumentation fra pædagog, lærer eller anden fagperson med kendskab til personen
- Dokumentation fra udredning og afprøvning

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Fagpersoner med tilknytning til personen

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder tilpasning af hjælpemidlet og instruktion til personen selv og dennes nære omgivelser.

Der arbejdes ud fra:

- ICF baseret tilgang
- Anerkendende tilgang
- Errorless learning – primært ved hjælpemidler der afvikles på telefon og tablets.

Resultat

Forløbet afsluttes med sammenfattende journalnotat.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Når forløbet er gennemført afsluttes sagen.

Værd at bemærke

Hjælpemidlet skal kunne kompensere borgers aktuelle behov. Personen kan derfor over tid have behov for ny udredning, tilpasning eller instruktion.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	3	6	10
Administration	1,5	3	4
Teknisk bistand	3	6	10
I alt antal timer	7,5	15	24

Læse- og skrivestøtte

5.12. Udredning mhp. støtte til privat brug

Indsatsområde

IKT, Læse- og skrivestøtte.

Indsatsnavn

Udredning/afprøvning mhp. støtte til privat brug.

Målgruppe

Personer med dysleksi (ordblindhed) og personer med aleksi (tab af eller forstyrrelse af evnen til at læse og skrive, som følge af en hjerneskade), der er begrænset ift. læse/skrive aktiviteter i hverdagen.

Formål/mål

Formålet er, at personen bliver kompenseret for de skriftsproglige vanskeligheder i forhold til daglige aktiviteter, der involverer læsning og skrivning.

Mål kan f.eks. være at:

- det er afklaret, hvilke læse-skrivemæssige behov personen har
- det er afklaret, hvilket kompenserende hjælpemiddel eller hvilke hjælpemidler, der kan kompensere for læse-skrivevanskelighederne

Visitationskriterier

- Test foretaget af relevant fagperson har påvist dysleksi (ordblindhed) eller
- Aleksi er konstateret af relevant fagperson

For personer med dysleksi gælder desuden, at de

- Ikke hører under Folkeskoleloven
- Ikke er dækket af Specialpædagogisk støtte

Til grund for visitation ligger:

- Læse-stavetest hvor konklusionen er, at der er tale om dysleksi eller fonologiske vanskeligheder der svarer til dysleksi eller
- Neurologisk udredning og dokumentation fra fagperson, der konstaterer aleksi

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Sundhedspersonale som læge, sygehus, plejepersonale eller ergoterapeut
- Fagpersoner med tilknytning til borger

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er almindeligt anerkendt blandt fagpersoner, at det uanset om der er tale om gratis software, eller software der skal indkøbes, er vigtigt at sikre software installeres korrekt, og at personen lærer at bruge softwaren hensigtsmæssigt, da dette er afgørende for, at personen bliver afhjulpet så godt som muligt.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder en udredning af behov, samt en afprøvning af hvilke eventuelle hjælpemidler, der kan kompensere for personens læse/skrive-vanskeligheder.

Der tages udgangspunkt i:

- ICF-tilgang
- Anerkendende tilgang

Resultat

Udredning og afprøvning afsluttes med en sagsfremstilling, hvori behov samt afprøvede og anbefalede hjælpemidler beskrives. Hvis udredning og afprøvning viser, at personen er afhjulpel med indlejede eller gratis apps og programmer, kan sagsfremstilling evt. undlades.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Hvis der udarbejdes sagsfremstilling med ansøgning om hjælpemiddel og dette bevilges, vil personen ofte have behov for et implementeringsforløb, der indeholder bestilling og installation af, samt instruktion i hjælpemidlet.

Værd at bemærke

Voksenuddannelsescentret eller Arbejdernes Oplysningsforbund laver læse-stavetest, der kan afklare, om der er tale om dysleksi.

Udredning og afprøvning på Center for Kommunikation handler om at udrede, hvilke læse-skrivebehov personen har, samt afprøve hvilke hjælpemidler, der kan kompensere for funktionsnedsættelsen, så disse behov kan opfyldes.

Ud over almindelige læse-stave hjælpemidler kan indsatsen også indbefatte Go-Box mhp. oplæsning af undertekster på tv samt dikteringshjælpemidler.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	4	8
Administration	2	3	6
Teknisk bistand	1	2	5
I alt antal timer	5	9	19

5.13. Forløb mhp. installation og instruktion af hjælpemiddel til privat brug

Indsatsområde

IKT, vanskeligheder med at læse og skrive.

Indsatsnavn

Læse- og skrivestøtte, forløb mhp. installation og instruktion i hjælpemiddel til privat brug.

Målgruppe

Personer med dysleksi (ordblindhed) eller aleksi (tab af eller forstyrrelse af evnen til at læse og skrive, som følge af en hjerneskade), der er begrænset ift. læse/skrive aktiviteter i hverdagen.

Formål/mål

Formålet er, at personen bliver kompenseret for de skriftsproglige vanskeligheder i forhold til daglige aktiviteter, der involverer læsning og skrivning.

Mål kan f.eks. være at:

- de nødvendige hjælpemidler er bestilt, installeret og opsat, så de passer til personens individuelle behov
- personen med læse-skrivevanskeligheder er i stand til selvstændigt at benytte hjælpemidlerne

Visitationskriterier

- Udredning og afprøvning vedr. det aktuelle hjælpemiddel ift. læse- og skrivestøtte, herunder dokumentation for funktionsnedsættelsen

- Neurologisk udredning og dokumentation fra fagperson, der konstaterer aleksi
- Der er bevilget et hjælpemiddel
- Personen eller nærmeste pårørende, har brug for instruktion/undervisning af hjælpemidlet

For personer med dysleksi gælder desuden, at de:

- ikke hører under Folkeskoleloven
- ikke er dækket af Specialpædagogisk støtte

Til grund for visitation ligger:

- Læse-stavetest, hvor konklusionen er, at der er tale om dysleksi eller fonologiske vanskeligheder, der svarer til dysleksi
- Neurologisk udredning
- Dokumentation fra udredning og afprøvning

Henvendelse

- Personen selv eller dennes pårørende
- Sundhedspersonale som læge, sygehus, plejepersonale, ergoterapeut
- Fagpersoner med tilknytning til borger

Lovgrundlag

Lov om Social Service (SEL) §112.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er almindeligt anerkendt blandt fagpersoner, at det, uanset om der er tale om gratis software, eller software der skal indkøbes, er vigtigt at sikre software installeret korrekt, og at personen lærer at bruge softwaren hensigtsmæssigt, da dette er afgørende for, at personen bliver afhjulpel så godt, som muligt.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder bestilling af bevilgede hjælpemidler, installation, og opsætning af hjælpemidlet, så det svarer til personen med læse-skrivevanskeligheders aktuelle behov, samt instruktion til personen med læse-skrivevanskeligheder og eventuelle pårørende eller fagpersoner med tilknytning til personen.

Resultat

Forløbet afsluttes med opsamlende notater, der indeholder beskrivelse af den tilpasning og instruktion, der er givet.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes efter installation/instruktion. Viser der sig behov for yderligere hjælp til installation eller instruktion, kan personen henvises til nyt tilsvarende forløb.

Ud over almindelige læse-stave hjælpemidler kan indsatsen også indbefatte Go-Box mhp. oplæsning af undertekster på tv samt dikteringshjælpemidler.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	4	8
Administration	2	3	5
Teknisk bistand	1	2	6
alt antal timer	5	9	19

TILKØB

INDSATSER I RELATION TIL BØRN OG UNGE

Center for Kommunikation løser specialiserede opgaver på børn og unge området. Nedenfor er beskrevet en række konkrete indsatser.

Center for Kommunikation løser også opgaver ud over nedenstående, og kan tilrettelægge et forløb alt efter kommunens ønsker. Kontakt os endelig, for evt. aftale om tilkøb.

Børneområdet

Tale & Neuro

<p>2.55. Individuel udredning og forløb til børn og unge med transkønnede stemmevanskeligheder</p> <p>Indsatsområde: Tilkøb, tale</p> <p>Indsatsnavn og nummer Individuel udredning og forløb til børn og unge med transkønnede stemmevanskeligheder</p> <p>Målgruppe: Børn og unge (14-18 år) der, som følge af transkønnede stemmevanskeligheder, er begrænset i deres hverdag</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens stemmevanskeligheder. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen anvender teknikker til at skabe overensstemmelse mellem den oplevede identitet og stemmens auditive udtryk • personen anvender strategier/øvelser til at mindske spændinger i/omkring struben • personen anvender redskaber til hensigtsmæssig stemmeføring for en større stemmeudholdenhed <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen og forældres accept og aktive medvirken <p>Til grund for vurderingen ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visiterende kommune har vurderet behov for stemmemodificerende indsats <p><u>Henvendelse/henvisning</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Visiterende sagsbehandler i kommunen • PPR <p><u>Lovgrundlag</u> Folkeskolelovens §3</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u> Der findes forskellige videnskabelige undersøgelser af metoder til undervisning i stemmebrug. Logopædisk intervention ift. stemmevanskeligheder er nationalt anerkendt, og indsatsen på Center for Kommunikation følger</p>
--

almindelig anerkendt praksis. Den faglige gode praksis, tilgange og metoder udvikles løbende bl.a. gennem foreningen Danske tale-, høre- synsinstitutioner i Danmark.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder som standard en udredning af stemmevanskeligheder samt barnet/den unges motivation og overskud til at indgå i et evt. videre forløb. Derudover kan forløbet indeholde individuel undervisning, vejledning til personen afhængig af personens individuelle resurser og behovsamt afhængig af indsatsniveau. Indsatsen har fokus på teknikker til feminisering/maskulinisering af stemme og kommunikativt udtryk samt hensigtsmæssig stemmebrug.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Psykoedukation
- Negativ praksis (Fahmy & Van Riper)
- Accentmetode

Målopnåelse/effekt

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier og fortsatte fokuspunkter til personen.
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl

Borgerens videre forløb

Det anbefales, at personen efter endt forløb fortsat arbejder med fokuspunkter, relevante øvelser og kommunikationsstrategier, som er udleveret på skrift til personen.

Værd at bemærke

Transkønnede børn og unge og deres forældre kan rette henvendelse til Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) i bopælskommunen for stemme- og talerådgivning, hvis transpersonen er i skolealderen (t.o.m. 9. klassetrin). Herefter har transpersonen mulighed for at få rådgivning og eventuelt søge om undervisning på bopælskommunens institution for stemmeundervisning. Kilde: [Stemmeundervisning og -rådgivning til transkønnede personer · DTHS.dk](http://Stemmeundervisning-og-raadgivning-til-transkonnede-personer-DTHS.dk)

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	
Administration	5	10	
Teknisk bistand			
I alt antal timer	10	20	

4.55 Børn og unge som pårørende

Indsatsområde:

Tilkøb Neuro, pårørende til personer med følger efter hjerneskade.

Indsatsnavn og nummer

Børn og unge som pårørende

Målgruppe:

Børn og unge under 7-18 år, som har forældre/nære omsorgspersoner med erhvervet hjerneskade, som vurderes at kunne afhjælpes eller kompenseres gennem undervisning.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at børnene eller de unge støttes i rollen som pårørende, og gives en grundlæggende forståelse af hjerneskaden.

Mål kan f.eks. være at:

- Beskrive de vanskeligheder, som barnet har i hverdagen, med sin forældre som følge af hjerneskaden
- Barnet får et grundlæggende kendskab til hjernen og de påvirkede funktioner, afstemt med alder og situation
- Barnet får viden om og haft mulighed for at drøfte typiske reaktioner, som barn af en forælder med hjerneskade, kan opleve

Visitationskriterier

Børn og Unge i kommunen har bevillet afklarende samtale mhp. evt. videre indsats.

Indsatsen begynder med en afklarende samtale, der undersøger børnenes forståelse af situationen og grad af belastning.

Der lægges vægt på:

- Type og grad af funktionsnedsættelse hos den ramte forældre (personlighedsmæssige forandringer, fysiske forandringer mm.)
- Barnets forudsætninger (alder, netværk, diagnoser oa.)

Til grund for vurderingen ligger:

- Vurdering af behov for den pågældende indsats fra kommunens Børn og Unge visitation
- Vurdering af fagspecialist på børneområdet ved Center for Kommunikation

Henvendelse/henvisning

- Kommunens Børn & Unge visitation

Lovgrundlag

Specialundervisning efter §7, nr. 1-3 eller folkeskolelovens §12 stk.2

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Jf. SST (2020) er det vigtigt, at det tidligt i forløbet undersøges, hvilken støtte barnet/den unge eller familien har behov for. Videre vurderes, at der kan være behov for, at professionelle faggrupper hjælper til kommunikation mellem børn /den unge og den/de voksne pårørende om den nye situation, og om hvordan det er at være barn/ung i denne situation.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder en koordinering med relevante samarbejdspartnere og forældre, hvor der vurderes behovet for samtaler. En afklarende samtale med 2 fagspecialister. På baggrund af samtalen tilrettelægges forløbet. Der vil være mulighed for en afsluttende samtale med deltagelse af forældre, hvor det gennemgås, hvad forløbet har indeholdt, og om de opstillede mål.

- Semistruktureret interview ud fra International Classification og Functioning, Disability and Health (ICF)
- Viden om børns udvikling
- Pædagogik og neuropædagogik
- Kommunikationsstrategier og neuropsykologisk viden

Målopnåelse/effekt

Forløbet afsluttes med evalueringsnotat og evt. skriftlig kommunikationsvejledning.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Borgerens videre forløb

Når forløbet er afsluttet, orienteres relevante kommunale fagpersoner, det kan være hjerneskadekoordinator, PPR, eller skole.

Værd at bemærke

Indsatsen er baseret på abonnementsindsats 4.8 Børn og unge som pårørende, der kan bevilges som specialpædagogisk bistand i forbindelse med at en forælder evt. er i forløb under specialundervisning for voksne. Tilkøbsindsatsen her, giver mulighed for at tilkøbe forløb til barnet/den unge uafhængigt forælderen.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	2	4	7
Administration	2	4	7
Teknisk bistand			
I alt antal timer	4	8	14

2.54 Logopædisk indsats målrettet børn og unge

Kommunen kan tilkøbe logopædisk indsats til børn og unge, herunder faglig vejledning til logopæder på børneområdet.

Nærmere aftale ved kontakt til Center for Kommunikation.

Syn & IKT

3.53. Syn eller IKT-indsats målrettet børn og unge

Kommunen kan tilkøbe Syn eller IKT-indsats til børn og unge, herunder faglig vejledning til fagpersoner på børneområdet.

Nærmere aftale ved kontakt til Center for Kommunikation.

Høre

1.54 Høre-indsats målrettet børn og unge

Kommunen kan tilkøbe høre-indsats til børn og unge, herunder faglig vejledning til fagpersonale på børneområdet.

Nærmere aftale ved kontakt til Center for Kommunikation.

TILKØBS-INDSATSER I RELATION TIL JOB OG BESKÆFTIGELSE

HØRE

<p>1.50. Forløb til personer tilknyttet beskæftigelse mhp. hjælpemidler og arbejdspladsindretning</p> <p>Indsatsområde: Tilkøb, Høre,. Henvvisning fra jobcentre.</p> <p>Indsatsnavn Forløb til personer tilknyttet beskæftigelse mhp. hjælpemidler og arbejdspladsindretning.</p> <p>Målgruppe Personer med hørenedsættelse eller hørerelateret lidelse, som er erhvervsaktive, er i erhvervsafklaring, i praktik eller ønsker afklaring omkring uddannelsesmuligheder.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er, at personen med hørenedsættelse eller en hørerelateret vanskelighed opnår eller fastholder beskæftigelse, erhvervsafklares eller afklares ift. uddannelse. Mål kan f.eks være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen bliver kompenseret for sine udfordringer i det konkrete erhverv • personen kan anvende hjælpemidlet/arbejdspladsindretningen <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen har en hørenedsættelse/hørerelateret vanskelighed, der begrænser vedkommende i en specifik jobfunktion eller • Personen har behov for at blive afklaret ift. erhverv eller uddannelse <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henvendelse fra jobcenteret mhp. forløb på Høreområdet • Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise • Evt. udredning af behovet ved fagspecialist fra Center for Kommunikation <p><u>Henvendelse</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jobcentre <p><u>Lovgrundlag</u> Lov om kompensation til handicappede i erhverv § 1.</p> <p><u>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området</u> God praksis vedr. Hørevanskeligheder.</p> <p>Indhold, tilgange og metoder Forløbet kan indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udredning og vejledning med afsæt i personens høresituation • Rådgivning om kompensationsmuligheder og kommunikationsstrategier • Afprøvning og indstilling vedrørende høretekniske løsninger og arbejdspladsindretning • Hørefaglig rådgivning til arbejdsplads og jobcenter <p>Rådgivningen har fokus på den særlige situation, der er i forhold til løsning af den konkrete arbejdsmæssige vanskelighed.</p>

Indsatsen kan være af forskellig varighed og omfang alt efter, hvilken situation der skal løses, og om der skal foretages en afprøvning.

Indholdet vedrørende hjælpemidler/arbejdspladsindretning til brug i arbejdssituationen indeholder udredning, instruktion og vejledning, afprøvning afsluttende med en indstilling til jobcentret.

Resultat

Der bliver lavet en indstilling med beskrivelse af forløbets resultater og effekt, som sendes til jobcentret.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning.

Det videre forløb

Når indsatsen er udført, afsluttes sagen.

Værd at bemærke

Ofte inddrages leverandør af de høretekniske løsninger i afprøvningsfasen. Evt. udgift til leverandør fremgår af den indstilling, der sendes til jobcenteret mhp. stillingstagen til evt. videre indsats.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	1	1,5	5
Administration	1	2,5	3
Teknisk bistand			
I alt antal timer	2	4	8

SYN

3.50. Forløb til personer tilknyttet beskæftigelse mhp. hjælpemidler, arbejdspladsindretning m.v.

Indsatsområde

Tilkøb, Syn.

Indsatsnavn

Forløb til personer tilknyttet beskæftigelse mhp. hjælpemidler, arbejdspladsindretning m.v.

Målgruppe

Personer med synsnedsættelse ellers synsrelaterede problemer, der er erhvervsaktive, har behov for erhvervsafklaring, er i praktik eller ønsker afklaring omkring uddannelsesmuligheder.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen med synsnedsættelse eller synsrelaterede problemer får synsfaglig bistand til at opnå eller fastholde beskæftigelse, erhvervsafklares eller afklares i forhold til uddannelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen er kompenseret for sine udfordringer idet konkrete erhverv
- personen kan anvende hjælpemidler
- personen kan færdes selvstændigt på arbejdspladsen
- jobcentret kan, på kvalificeret grundlag, varetage videre sagsbehandling

Visitationskriterier

- Personen har en synsnedsættelse eller synsrelateret udfordring, der begrænser vedkommende i en specifik jobfunktion

- Personen har behov for at blive afklaret ift. erhverv eller uddannelse

Til grund for visitation ligger:

- Henvendelse fra jobcentret mhp. et forløb på Synsområdet

Henvendelse

- Jobcentre

Lovgrundlag

Lov om kompensation til handicappede i erhverv § 1.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er almindeligt fagligt anerkendt, at det er nødvendigt og vigtigt med en målrettet indsats med henblik på at sikre, at personer med nedsat syn eller blindhed kan være en del af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Der foreligger ikke God Praksisbeskrivelser, men lignende ydelser bevilges både på Institutet for Blinde og Svagsynede og på landets øvrige kommunikationscentre.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde:

- Udredning og vejledning med afsæt i personens visuelle udfordringer
- Rådgivning om kompensationsmuligheder og kommunikationsstrategier
- Afprøvning og indstilling vedrørende synskompenserende hjælpemidler og arbejdspladsindretning
- Undervisning i O&M (orientering og mobility) på arbejdspladsen
- Synsfaglig rådgivning til arbejdsplads og jobcenter

Resultat

Der bliver lavet en indstilling med beskrivelse af forløbets resultater og effekt, som sendes til jobcentret. Jobcentret beslutter om de anbefalede hjælpemidler kan bevilges, ved bevilling varetager Center for Kommunikation oftest bestilling og opsætning af hjælpemidler samt instruktion i brug af hjælpemidler.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning, nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl og/eller på personens arbejdsplads.

Det videre forløb

Når indsatsen er udført, afsluttes sagen.

Værd at bemærke

I forbindelse med udfærdigelse af indstilling til jobcentret kan der evt. anbefales kontakt til andre fagindsatser ved Center for Kommunikation, såfremt der er andre vanskeligheder end de synsrelaterede problemer, der har betydning for personens erhvervsevne.

Synsevnen kan ændre sig over tid, og der kan opstå nye behov, ligesom hjælpemidlet kan blive defekt, eller software kan være nødvendigt at få opgraderet mhp., at hjælpemidlet kan fungere sammen med brugerens øvrige it. Der kan dermed forventes behov for yderligere indsats i form af f.eks. ny undervisning eller fornyet instruktion i brug af hjælpemiddel.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	30
Administration	2,5	5	10
Teknisk bistand	1	5	10
I alt antal timer	8,5	20	50

NEURO

4.50. Faglig status til jobcentre

Indsatsområde

Tilkøb, Neuro.

Indsatsnavn

Faglig status.

Målgruppe

Personer med erhvervet hjerneskade eller senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning, som efter et forløb ved Neuro-området, får udarbejdet en faglig status.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen bliver beskrevet ud fra de ressourcer og vanskeligheder, som er fremtrædende efter en erhvervet hjerneskade, senfølger efter hjernerystelse eller anden hjernepåvirkning. I tillæg til dette beskrives fremadrettet opmærksomhedspunkter i forhold til at sikre optimal funktionsevne i en given sammenhæng (privat, arbejdsmæssigt).

Visitationskriterier

Indsatsen tilkøbes til personer, som har gennemført et forløb ved Neuro, og hvor der således er et grundlag at lave statussen ud fra.

Til grund for visitation ligger:

- Foreliggende sagsakter, som er indhentet i forbindelse med opstart i et forløb ved Neuro
- Observation, klinisk indtryk samt information fremkommet under et givent forløb
- Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved fagperson (neuropsykolog, ergoterapeut eller fysioterapeut eller sygeplejerske) på Center for Kommunikation

Henvendelse

Henvielse og accept af tilkøb sker alene på baggrund af myndighed i kommunen

- Der kræves samtykke fra borger

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne §1, stk 1.3.

Lov om Aktivitet og Beskæftigelse.

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Der er gode erfaringer med, at f.eks. jobcentrene får faglig kompetent hjælp, gennem den faglige status, til at kunne planlægge/igangsætte hensigtsmæssigt forløb for personen mhp. evt. tilbagevenden til beskæftigelse. En faglig status er en hjælp til at kunne sikre nødvendige skånehensyn og anbefalinger til personen i et evt. fremtidigt arbejde eller praktik.

Indhold, tilgange og metoder

Den faglige status indeholder, som udgangspunkt:

- Oversigt over hvilket journalmateriale, testninger og observationer den faglige status bygger på
- Opsummering af evt. forløb i Neuro
- Beskrivelse af ressourcer og vanskeligheder i forhold til evnen for aktivitet og deltagelse
- Beskrivelse af omgivelsesfaktorer der positivt eller negativt indvirker på borgers hverdag
- Opmærksomhedspunkter ift. borgerens evt. fremtidige arbejde. Det kan f.eks. handle om, hvilke hensyn der kan være relevante, hvordan borger kan have behov for støtte mv.

- Anbefalinger til hvilke metoder, tilgange eller konkrete strategier, der kan være relevante at tænke ind i et jobforløb
- Bilag i form af journalnotater fra evt. forløb i Neuro

Resultat

Skriftlig dokumentation, der sikrer en tydelig beskrivelse af personens ressourcer og vanskeligheder, og som giver henvisende instans mulighed for at handle fremadrettet for at sikres højst mulig funktionsevne og trivsel.

Det videre forløb

Jvf ovenstående beskrivelse af resultat.

Værd at bemærke

Den faglige status kan ikke udtale sig om, hvor mange timer borger kan arbejde, eller om prognosen for hvornår/i hvilket omfang borger kan forventes at kunne genoptage arbejde helt eller delvist, ligesom den ikke kan udtale sig om, hvorvidt en given tilbagevendingsplan er sundhedsmæssigt forsvarlig.

Beskrivelse af tidsforbrug

Hvis en faglig status bestilles i forlængelse af et igangværende forløb, kræver det ikke ekstra tid med personen. Tidsforbruget vil være 4-8 timer til udfærdigelse af denne alt afhængig af kompleksiteten. Efterfølgende gennemgang med personen vil være ½ time. Overlevering til henvisende instans er inkluderet i ydelsen.

4.43. PAL funktion R&R2

Indsatsområde

Tilkøb til indsats: 4.42 Holdforløb ADHD R&R2

Indsatsnavn

PAL funktion R&R2

Målgruppe

Personer som deltager i R&R2 skal have en PAL (Participants Aid for Learning) tilknyttet. En PAL kan være en ven, et familiemedlem, en frivillig, en bostøtte eller mentor. Såfremt en sådan ikke kan findes i deltagers relationer samt det ikke er muligt at få tildelt en af kommunen, kan funktionen tilkøbes ved CfK.

Formål/mål

En evaluering af R&R2 viser, at netop PAL-funktionen er helt afgørende for, at deltagerne får noget ud af kurset.

Visitationskriterier

- Kommunen har vurderet, at der er behov for, at en fagperson fra Center for Kommunikation varetager PAL-funktionen i forløbet.
- Kommunens tilsagn om tilkøb
- Deltager er visiteret til R&R2 forløb

Henvendelse

Kun via myndighed/sagsbehandler i personens hjemkommune

Indhold, tilgange og metoder

Opgaven består i at:

- Bede deltageren genfortælle, hvad den seneste session handlede om.
- Komme med forslag til, hvordan de redskaber og strategier, som deltageren har lært om i undervisningen, kan bruges i det daglige.
- Kigge på hjemmeopgaven sammen med deltageren og støtte i at udføre den.
- Støtte deltageren i at møde til alle sessioner.

Tidsforbrug: 14 lektioner af 30 minutters varighed; via fysisk fremmøde eller pr. telefon/onlinemøde.			
Antal timer	Niveau 1		
Ata	7		
Administration			
Teknisk bistand			
I alt antal timer	7		

4.44. Mentorfunktion			
Indsatsområde Neuro, Tilkøb til indsats: 4.41 Forløb for personer med ADHD eller ASF			
Indsatsnavn Mentorfunktion			
Målgruppe Deltagere i <i>Forløb for personer med ADHD eller ASF</i> kan have behov for en kontaktperson med mentorfunktion, der understøtter dem i at genbesøge og omsætte lærte strategier til praksis. Formål/mål Mentorfunktionen har til formål at støtte deltageren i at fastholde og anvende de lærte strategier i hverdagen. Gennem individuel vejledning og sparring hjælper mentoren med at omsætte viden til praksis, skabe struktur og overblik samt håndtere udfordringer i arbejdsliv eller dagligdag. Dette bidrager til øget selvstændighed, trivsel og en mere stabil hverdag for deltageren. Visitationskriterier			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen har vurderet, at der er behov for, at en fagperson fra Center for Kommunikation varetager mentorfunktion. • Kommunens tilsagn om tilkøb • Deltager har netop afsluttet eller er i afslutningsfasen af forløbet: 4.41 Forløb for personer med ADHD eller ASF 			
<u>Henvendelse</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Myndighed/sagsbehandler i personens hjemkommune. 			
Indhold, tilgange og metoder			
De anvendte metoder og tilgange i denne opgave trækker på flere pædagogiske og neurofaglige principper, herunder:			
<ul style="list-style-type: none"> • Repetition og narrativ læring – Ved at bede deltageren genfortælle den seneste session styrkes hukommelsen og forståelsen gennem aktiv refleksion • Transfer og anvendelsesorienteret læring – Ved at diskutere, hvordan strategierne kan bruges i dagligdagen, understøttes overførsel af viden fra undervisning til praksis • Struktureret støtte – Ved at gennemgå hjemmeopgaver sammen og yde støtte i udførelsen, sikres en gradvis udvikling af selvstændighed og kompetencer. 			
Samlet set anvendes en kombination af kognitiv træning, pædagogisk facilitering og individuel støtte, der sigter mod at hjælpe deltageren med at fastholde læring og anvende den i praksis.			
Tidsforbrug: Aftales med fagpersonen i kommunen, som har givet tilsagn om tilkøb.			

ØVRIGE TILKØB MÅLRETTET VOKSNE

HØRE

1.51. Høreomsorg			
Indsatsområde Tilkøb, Høre, høreomsorg.			
Indsatsnavn Tilkøb. Høreomsorg.			
Målgruppe Personer med hørenedsættelse, som har behov for at få hjælp til vedligeholdelse af høreapparater.			
Formål/mål Formålet med indsatsen er, at personen bliver afhjulpet eller mindst muligt begrænset af følgerne af hørenedsættelsen. Mål kan f.eks. være at: <ul style="list-style-type: none"> • personen har fået den nødvendige hjælp til vedligeholdelse/skift af slange, filtre, ørepropper 			
Visitationskriterier Personen er afsluttet i høreapparatbehandling ved offentlig høreklub eller i privat regi, og som ikke selv kan vedligeholde høreapparatet.			
Til grund for vurderingen ligger <ul style="list-style-type: none"> • Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise • Vurdering ved fagspecialist ved Center for Kommunikation 			
<u>Henvendelse</u> <ul style="list-style-type: none"> • Personen selv • Fagligt personale • Pårørende 			
<u>Lovgrundlag</u> Serviceloven. Kapitel. 16, § 83.			
Indhold, tilgange og metoder Tilgangen omhandler hands-on vejledning og rådgivning i forhold til vedligeholdelse af høreapparatet.			
Resultat Der vil være et afsluttende notat med beskrivelse af resultater og effekt.			
Værd at bemærke Indsatsen vil kunne varetages af kommunal høreomsorg eller hjemmepleje.			
Antal timer	Niveau 1		
Ata	15 min.		
Administration	5 min.		
Teknisk bistand			

I alt antal timer	20 min.		
-------------------	---------	--	--

TALE & NEURO

<p>2.50. Intensiv CILT træning til personer med afasi</p> <p>Indsatsområde Tilkøb, tale.</p> <p>Indsatsnavn Intensiv CILT-træning (Constrain Induces Language Therapy) til personer med afasi .</p> <p>Målgruppe Personer der, som følge af afasi, er begrænset i deres hverdag.</p> <p>Formål/mål Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse. Mål kan f.eks. være at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personen tilegner sig strategier til at lette ordmobilisering i hverdagen. • personen forbedrer ordmobilisering i kommunikationen. <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention • Personens kognitive funktionsniveau samt personens accept og aktive medvirken • Kommunens tilsagn om tilkøb <p>Til grund for visitation ligger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lægelig dokumentation • Logopædisk udredning • Faglig vurdering ud fra ICF-tilgang ved specialist på Center for Kommunikation <p>Henvendelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sygehus/rehabiliteringscentre eller læge personen • Fagperson i kommunen <p>Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området Kommunikative evner er en nødvendighed for at kunne indgå i et rehabiliteringsforløb, og begrænsninger i kommunikationen kan have store konsekvenser for personens aktive deltagelse i hverdagen. Det er en generel forudsætning for god rehabilitering, at det foregår tværfagligt, varetages af fagpersoner med tilstrækkelig neurofaglig kompetence, og at pårørende inddrages løbende. Evidensbaserede og anbefalede metoder: CILT er en evidensbaseret metode til genoptræning og anbefalet i Sundhedsstyrelsens forløbsprogrammer.</p> <p>Indhold, tilgange og metoder CILT er en evidensbaseret intensiv træningsmetode, som har til hensigt at lette ordmobiliseringsvanskeligheder hos personer med afasi vha. struktureret indhold.</p> <p>Forløbet vil som udgangspunkt være i form af holdundervisning over 2 uger, 5 dage om ugen og 3-4 timer om dagen, men kan også afvikles som individuel undervisning evt. ifm. vejledning af pårørende eller personale afhængig af personens individuelle resurser og behov og afhængig af indsatsniveau. Undervisningsgangene vil, som udgangspunkt, være ens evt. med variation i opgaver indenfor CILT-metoden.</p>
--

Resultat

- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter erhvervet hjerneskade kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor, udover forløb rettet mod talen, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	40		
Administration	5		
Teknisk bistand			
I alt antal timer	45		

2.51. Individuelt forløb for personer med demens

Indsatsområde

Tilkøb, Tale.

Indsatsnavn

Individuelt tilrettelagt forløb for personer med demens.

Målgruppe

Personer der, som følge af demens, er begrænset i deres hverdag.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er at afhjælpe eller begrænse virkningerne af personens funktionsnedsættelse.

Mål kan f.eks. være at:

- personen anvender strategier til at lette kommunikationen i hverdagen
- personen kender til muligheder for at forbedre ordmobilisering i kommunikationen vha. automatisering
- personens nære omgivelser kender til personens kommunikative behov, samt hvordan de bedst kan støtte vedkommende i kommunikationen

Visitationskriterier

- Personen er udredt logopædisk, og der er vurderet behov for logopædisk intervention
- Kommunens tilsagn om tilkøb

Til grund for visitation ligger:

- Koordinering af indsats med kommunens demensteam
- Personens kognitive funktionsniveau samt personens eller værges accept og aktive medvirken
- Personen kan være begrænset på en måde, hvor der er et større behov for inddragelse af omgivelserne mhp. specialpædagogisk bistand

Henvendelse

- Sygehus, læge
- fagperson i kommunen

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Indsats til mennesker med demens bør tage udgangspunkt i den enkeltes behov og værdier, og tilrettelægges som et sammenhængende forløb med fokus på forebyggelse, tidlig indsats, nyeste viden og øget forskningsindsats. Pårørende skal inddrages aktivt, og samtidig have mere støtte i livet som pårørende. Der er evidens for, at sygdommens udvikling kan forsinkes, hvis der sættes ind tidligt med kompenserende undervisning.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet kan indeholde individuel undervisning, vejledning til borger, vejledning til pårørende og personale samt holdundervisning afhængig af personens individuelle resurser og behov samt afhængigt af indsatsniveau.

Forløbet kan tage udgangspunkt i:

- Kommunikationsstrategier og feedback
- SCA-metoden (Supported Communication for Adults with Aphasia)
- Anerkendende tilgang
- Situeret læring
- Sansning med fokus på helhedstækning af krop og hjerne

Resultat

- Skriftlig vejledning i kommunikationsstrategier til personen og dennes omgivelser
- Evaluering – med beskrivelse af resultatet af det logopædiske forløb med udgangspunkt i den udarbejdede målsætning i undervisningsplanen

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl. Når det er nødvendigt, tilbydes besøg i hjemmet.

Det videre forløb

Forløbet afsluttes med videregivelse af information og kommunikationsstrategier til relevante samarbejdspartnere. Det anbefales, at kommunikationsstrategierne og evt. andet kommunikationsmateriale følger personen, hvis der sker skift i opholdssted.

Værd at bemærke

Følger efter demens kan påvirke forskellige sanser (f.eks. syn og hørelse), kognition, relationer til pårørende samt motorik ift. betjening af diverse genstande. Der kan derfor, udover forløb rettet mod talen, være behov for øvrige indsatser under Syns-, Høre-, Neuro- og IKT-området.

Demens er en progredierende sygdom, hvor der kan være behov for tilpasning af kommunikationsstrategier løbende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	5	10	15
Administration	6	9	13
Teknisk bistand			3
I alt antal timer	11	19	31

4.52. Psykologisk samtaleterapi

Indsatsområde

Tilkøb, Neuro, personer med behov for samtaleterapi.

Indsatsnavn

Psykologisk samtaleterapi.

Målgruppe

Personer, som efter en hjerneskade hos dem selv eller deres nære pårørende, har behov for samtaleterapi, som kræver særlig viden indenfor Neuro-området.

Formål/mål

Formålet med indsatsen er, at personen igennem psykologisk intervention opnår højere funktionsniveau, øget indsigt i vanskeligheder eller øget trivsel.

Mål kan f.eks. være at:

- personen har indsigt i egne reaktions- og handlemønstre
- personen accepterer, og forstår egne tanker, bekymringer og følelser
- personen evner at skabe forandring i eget liv, og kommer nærmere en forståelse og mestring af egen tilværelse

Visitationskriterier

Forløbet visiteres, når det vurderes, at personen er negativt præget af bestemte tanker, handlingsmønstre eller følelser.

Der kan i visitationen f.eks. lægges vægt på:

- At personen aktuelt er forhindret i positiv udvikling eller læring, på baggrund af mental eller følelsesmæssig blokade
- At de beskrevne vanskeligheder/dilemmaer hænger sammen med en vanskelighed indenfor Neuro-området, og kræver neuropsykologisk viden
- Grad af funktionsnedsættelse og forpinthed
- Motivation for at skabe forandring; at skabe positiv forandring i et korterevarende terapeutisk forløb, kræver vilje og motivation

Til grund for visitation ligger:

- Egen beskrivelse fra afklarende samtale
- Faglig vurdering foretaget af specialist v. Center for Kommunikation ud fra ICF-tilgang
- Beskrivelse fra andre fagfolk eller egen læge
- Journalmateriale

Henvendelse

- Myndighed i kommune

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

God praksis på området vil variere alt efter problemstilling. F.eks. findes der svag til moderat evidens for, at samtaleterapi har en positiv effekt på ramte af apopleksis selvforståelse og trivsel ifølge MTV. Der er desuden evidens for, at kognitiv adfærdsterapi (KAT) kan reducere symptomer som angst, depression, søvnløshed og kroniske smerter hos personer med vedvarende symptomer efter hjernerystelse.

Indhold, tilgange og metoder

Der arbejdes ud fra en anerkendende tilgang, hvor forløbet skræddersyes til den enkelte sag. Forløbene vil tage højde for og udgangspunkt i den specifikke neuropsykologiske problemstilling. Grundlæggende arbejdes der eklektisk, men forløb kan indeholde elementer fra:

- Acceptance and Commitment Therapy
- Compassionfokuseret terapi
- Eksistentiel samtaleterapi
- Kognitiv adfærdsterapi
- Mindfulness

Resultat

Forløbet kan afsluttes med en faglig status, i fald der vurderes at være behov for dette, og personen har givet samtykke hertil.

Det videre forløb

I nogle tilfælde kan forløbet efterfølges af et videre rådgivningsforløb, hvis en mental problemstilling har stået i vejen for det. I andre tilfælde, vil terapeutisk forløb i Center for Kommunikation's regi kunne klæde en person på, til at opsøge samtaleterapi andetsteds.

Værd at bemærke

Terapien ved Center for Kommunikation er målrettet forløb, der kræver specialiseret neuropsykologisk viden. F.eks. tungsindighed opstået efter apopleksi.

Beskrivelse af tidsforbrug

Der afholdes en indledende samtale på 1.5 time, med 30 minutters efterfølgende tid til dokumentation og forberedelse. Der vil blive aftalt tidsramme for forløbet i forlængelse af den indledende samtale.

INFORMATION OG KOMMUNIKATIONS TEKNOLOGI (IKT)

5.50. Udredning og afprøvning mhp. støtte til erhverv

Indsatsområde

Tilkøb, IKT, Læse- og skrivestøtte.

Indsatsnavn

Udredning og afprøvning mhp. støtte til erhverv.

Målgruppe

Erhvervsaktive personer, der har vanskeligheder med at læse og/eller skrive det, de skal på arbejdet, i et af jobcentret tilrettelagt forløb eller på en uddannelse, der ikke er dækket af Specialpædagogisk støtte (fx merituddannelser).

Formål/mål

Formålet er, at personen med læse-skrivevanskeligheder bliver kompenseret for skriftsproglige vanskeligheder i forhold til arbejdsopgaver, der kræver læsning og skrivning.

Mål kan f.eks. være at:

- det er afklaret, hvilke læse-skrive behov personen med læse-skrivevanskeligheder har
- det er afklaret, hvilket hjælpemiddel eller hvilke hjælpemidler, der kan kompensere for læse-skrivevanskelighederne

Visitationskriterier

- Henvisning fra jobcentret

Til grund for visitation ligger:

- Henvisning fra jobcenteret

Henvendelse

- Jobcenter

Lovgrundlag

Kompensationslovens kap. 6, §§ 15 j, 15 f og 15 i.

Lovgivningens minimumskrav:

Kompensationslov:

Loven har til formål at styrke og stimulere handicappede personers muligheder for beskæftigelse med det formål at give disse de samme muligheder for erhvervsudøvelse som personer uden handicap (LBK nr. 727 af 7/7/2009 om kompensation til handicappede i erhverv).

Personkreds:

§2: "Loven omfatter personer, der på grund af handicap kan have vanskeligt ved at få og bevare beskæftigelse uden kompensation efter denne lov"

(LBK nr. 727 af 7/7/2009 om kompensation til handicappede i erhverv)

Anbefalinger, forløbsprogrammer og God Praksis på området

Det er almindelig god praksis på området, at man laver en grundig udredning af arbejdsrelaterede behov, samt en afprøvning af, om hjælpemidlerne kan fungere med de it-systemer og sikkerhedsforanstaltninger, der måtte være på arbejdspladsen.

Indhold, tilgange og metoder

Forløbet indeholder en udredning af behov i forhold til arbejdsopgaver, samt en afprøvning af hvilke eventuelle hjælpemidler, der kan kompensere for personens læse/skrive-vanskeligheder i forhold til arbejdsopgaverne og de udtrykte behov.

Afprøvningen afsluttes med en sagsfremstilling, hvori behov i forhold til arbejdsopgaver, samt afprøvede og anbefalede hjælpemidler beskrives.

Resultat

Afprøvningen vil ofte afsluttes med en anbefaling af og en ansøgning om et eller flere kompenserende hjælpemidler.

Det videre forløb

Hvis hjælpemidlet bevilges, vil personen med læse-skrivevanskeligheder ofte have behov for et implementeringsforløb, der indeholder bestilling og installation af - samt instruktion i hjælpemidlet.

Værd at bemærke

Voksenuddannelsescentrene og Arbejdernes Oplysningsforbundlæse-stavetest, der kan afklare, om der er tale om dysleksi. Udredning og afprøvning på Center for Kommunikation handler om at udrede hvilke læse-skrivebehov personen har, samt afprøve, hvilke hjælpemidler, der kan kompensere for funktionsnedsættelsen, så disse behov kan opfyldes.

Det er ikke altid hjælpemidler kan kompensere for alle personens læse-skrive behov for arbejdspladsen. I disse tilfælde vil personen kunne have behov for – i samråd med hjemkommunen – at afklare evt. andre muligheder for kompenserende.

Antal timer	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Ata	4	4	6
Administration	2	4	4
Teknisk bistand	2	3	4
I alt antal timer	8	11	14

KOORDINERING AF INDSATS

<p>6. Koordinering af tværfaglig/tværasektoriel indsats</p> <p>Indsatsområde Tilkøb, alle områder.</p> <p>Indsatsnavn Koordinering af tværfaglig/tværasektoriel indsats.</p> <p>Målgruppe Personer med tværgående eller tværasektoriel indsats, hvor kommunen vurderer, der er behov for en koordinerende indsats placeret ved Center for Kommunikation. Typisk vil personen i centrum for forløbet have særlige behov eller en særlig kompleksitet i indsatsen, der resulterer i, at der er behov for en fagspecialist, som koordinator for forløbet.</p> <p>Formål/mål Formålet er at sikre et sammenhængende forløb for personen i centrum, og koordinere det tværfaglige samarbejde i forløbet.</p> <p>Visitationskriterier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen har vurderet, at der er behov for, at en fagspecialist fra Center for Kommunikation varetager opgaven, som koordinator/tovholder på sagen • Kommunens tilsagn om tilkøb <p>Henvendelse Kun via myndighed i personens hjemkommune</p> <p>Indhold, tilgange og metoder Forløbet kan f.eks. indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fagspecialist på Center for Kommunikation fungerer som tovholder, så alle aktører i forløbet har ét sted de kan henvende sig • Center for Kommunikation koordinerer indsats mellem de forskellige aktører i forløbet f.eks. personen i centrum for forløbet, kommunale fagpersoner eller læge • Center for Kommunikation sørger for løbende orientering og dialog mellem parterne • Center for Kommunikation inviterer til koordinerende møder, sørger for afvikling af møderne og referat <p>Resultat Personen i centrum for forløbet har én fast tovholder, og indgår i et sammenhængende og koordineret forløb</p> <p>Værd at bemærke Afgrænsning af den koordinerende indsats aftales med kommunen i den enkelte sag.</p> <p>Beskrivelse af tidsforbrug Tidsforbrug aftales med kommunen i den enkelte sag</p>
--

KURSER OG SUPERVISION MÅLRETTET FAGPERSONER

<p>Skræddersyet kursus eller oplæg til foreninger</p> <p>Center for Kommunikation kan tilbyde kurser og oplæg inden for en lang række specialer. Kurser og oplæg kan tilrettelægges efter jeres ønsker og behov. Kontakt Center for Kommunikation for nærmere aftale</p>
<p>SCA-kursus for fagpersoner</p> <p>Tilkøb, SCA, Supported Communication for Adults with Aphasia, er en metode til samtalestøtte for personer med afasi. Metoden er evidensbaseret og anbefalet i Sundhedsstyrelsens forløbsprogram.</p> <p>Ved hjælp af SCA-metoden kan man som fagperson understøtte samtalen med personer med afasi eller lignende kommunikationsvanskeligheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Så du lettere kan gøre dig forstået over for personen med afasi • Så personen med afasi lettere kan udtrykke sig • Så I sammen i højere grad kan sikre en god kommunikation <p>SCA-kurset udbydes som et afgrænset kursus mhp. introduktion til metoden, og i en let udvidet udgave, hvor det grundlæggende kursus suppleres med et implementeringsforløb med 4 digitale mødegange mhp. ikke alene at introducere til metoden, men også at understøtte implementering i praksis.</p> <p>På kursets del 1 og 2 får deltagerne en teoretisk indføring i SCA-metoden - Introduktion til billedmaterialer, som understøtter metoden - Praktisk afprøvning af teknikkerne - Drøftelse af, hvordan metoden kan implementeres i deltagernes hverdag.</p> <p>Kurset veksler mellem teori, videoeksempler og øvelser i praksis. Kurset er på dansk, men der er videoklip på engelsk.</p> <p>Kontakt Center for Kommunikation for nærmere beskrivelse af indhold og pris.</p>

REGIONEN

<p>1.8. Varetagelse af regional opgave på høreområdet i relation til justering + 1.8.4 service opgave</p>
<p>Indsatsområde Varetagelse af regional opgave på høreområdet i relation til justering og service af offentligt udleverede høreapparater.</p>
<p>Indsatsnavn Afgænset intervention mhp. justering af høreapparater. Høre, regulering af lyden og/eller programmer i høreapparatet.</p>
<p>Målgruppe Personer der, som følge af hørenedsættelse, er begrænset i deres hverdag, og har behov for at få reguleret lyden og/eller programmer i deres offentlige udleverede høreapparater.</p>
<p>Formål/mål Formålet med interventionen er, at personen bliver afhjulpel eller mindst muligt begrænset af følgerne af hørenedsættelsen. Mål kan f.eks. være at:</p>

- personen får teknisk tilpasset lyden og/eller programmer i høreapparaterne, så de er tilpasset personens behov
- personen bibringes viden om og forståelse for, hvilke muligheder og begrænsninger, der er for at tilpasse høreapparaterne med udgangspunkt i personens grad af hørenedsættelse
- personen lærer at navigere i den nye indstilling ved hjælp af høreapparaters funktioner evt. ved hjælp af en tilknyttet app eller fjernbetjening

Visitationskriterier

- Personen er afsluttet i børne høreklub regi
- Personen ikke har ørevoks

Til grund for visitation ligger:

- Journal fra behandlingssted med audiogram og epikrise

Henvendelse

- Personen og evt. pårørende
- Sygehus
- Speciallæge

Lovgrundlag

Sundhedsloven.

Bemærkninger og særlige aftaler

Varetagelse af regional opgave på høreområdet i relation til justering af offentligt udleverede høreapparater. Version af 25.9.2024 Godkendt af Sundhedsstyrelsen 1.11.2024 og 03.02.2025.

Indhold, tilgange og metoder

Justering tager udgangspunkt i borgerens egne erfaringer med lyden og/eller programmer i høreapparaterne samt de audiologiske journaloplysninger sammen med personens livsstil eller begrænsninger ift. anatomi, høre- og evt. synshandicap og/eller manglende finmotorik.

Borgeren bedes fortælle, hvordan han/hun har oplevet høreapparaterne - herunder:

- Er borgeren afhjulpel i de lyttesituationer, han/hun ønsker?
- Er der situationer, hvor lyden er ubehagelig?
- Er der problemer med feedback?

Herudfra vurderes, om der skal justeres på apparaterne, og om der er behov for oprettelse af ekstra programmer. Er apparaterne f.eks. indstillet til helt ny bruger og i mindste tilvænningsstrin, kan man tale med borgeren om at forsøge at øge gain.

Eventuelt aflæses loggen ift. antal timers brug, ændringer i styrke, valg af programmer osv.

If. selve justeringen er udgangspunktet, at:

- Der foretages otoskopi af øregangene.
- Høreapparatets ydeevne kontrolleres ved stetoskopi/lytteslange.
- Høreapparaterne opkobles til den firmaspecifikke software, som indeholder værktøjer til regulering af lyden.
- Der foretages øvrige justeringer i henhold til personens subjektive vurdering af lyden gennem en dialogbaseret samtale.

Derudover bør der følges op på nedenstående:

- Håndterer patienten isætning af apparaterne uden problemer?
- Sidder apparaterne optimalt på og i ørerne og bliver de siddende?
- Er der problemer med betjeningen af apparaterne?
- Har patienten rekvireret og modtaget batterier, tipper eller andet relevant tilbehør, og kan pt. håndtere skift af disse?

Version af 25.9.2024 Godkendt af Sundhedsstyregruppen 1.11.2024

Resultat

Interventionen afsluttes med en sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og muligheder for at afhjælpe eller kompensere.

Tilbuddets placering

Indsats foregår, som udgangspunkt, på Center for Kommunikation Herning eller nærmeste udbudssted ift. borgers bopæl.

Det videre forløb

Videre forløb - dialog med hospital Personer med høreapparater kan have behov for flere enkeltstående justeringer grundet varierende vanskeligheder med lyden i høreapparatet. I hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af, hvorvidt yderligere justering kan bidrage til yderligere audiologisk optimering af lyden i høreapparatet. Skønnes dette ikke at være tilfældet, henvises borgeren til audiologisk klinik i regionalt regi. I den forbindelse fremsender kommunikationscentret en korrespondancemeddelelse med en kort, sammenfattende beskrivelse af vanskelighedernes omfang og det forudgående forløb i kommunalt regi.

Værd at bemærke

1.8.4 Varetagelse af regional opgave på høreområdet i relation til service af offentligt udleverede høreapparater.

Service – ydelsesindhold

Serviceopgaven omfatter:

- Mindre, ukomplicerede og afgrænsede reparationer af høreapparater samt udskiftning/montering af høreapparatsdele; fx skift af receiver og speaker – herudover skift af propper, slanger, tip/dome/kuppel, filter og batterier i tilfælde, hvor borgeren ikke selv kan. Vurderes borgeren at have behov for kontinuerlig hjælp til skift af propper, slanger, tip/dome/kuppel, filtre og batterier efter at have modtaget instruktion/vejledning heri, overgår opgaven til at være en kommunal opgave.
- Ved behov at yde hjælp til bestilling af filter, domes, slanger og batterier – idet udgangspunktet dog er, at borgeren selv har ansvaret for at bestille løsdeler hjem.
- Ved behov at yde hjælp med klargøring og forsendelse af høreapparater til reparation hos leverandøren – idet udgangspunktet dog er, at borgeren selv har ansvaret for at sende høreapparatet til reparation direkte hos det firma, der har produceret høreapparatet (inden for garantiperioden).
- Ved behov at yde hjælp til bestilling af ørepropper, hvis det er muligt uden nyt aftryk.

Opgavens indhold er varetagelse af regional opgave på høreområdet i relation til justering og service af offentligt udleverede høreapparater. Tilgangen og ydelsesindholdet er Version af 25.9.2024 Godkendt af Sundhedsstyregruppen 1.11.2024.

Antal timer	Niveau 1		
Ata	0,5		
Administration	0,25		
Teknisk bistand	0,25		
I alt antal timer	1		